

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Nagykónyi

Község Önkormányzata

2025-2030.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	10
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	20
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	52
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	82
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	94
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	105
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	117
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	119
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	120
1. A HEP IT részletei	120
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	120
Jövőképünk.....	122
3. Megvalósítás	127
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	127
3.2 A megvalósítás folyamata	127
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	130
3.4 Nyilvánosság.....	130
3.6 Érvényesülés, módosítás	131
4. Elfogadás módja és dátuma.....	132

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint elkészítve, Nagykónyi Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

A település bemutatása

Tamásiból a 61-es főúton Dombóvár felé haladva az első település Nagykónyi, melyet a Koppány patak szel ketté. Neve egy különleges dokumentumon szerepel először. Az írás tanúsága szerint 1312-ben a dóbróközi várnagy rárontott a falura, s elrabolta birtokosának, Kónyi Györgynek javait. A helyiség viszontagságos történelme során többször kihalt. 1702-ben I. Lipót császár Nagy Miklóst bízta meg az újratelepítéssel. A község a nevét e két jeles férfijáról 1903-ban Nagykónyira változtatta. A faluban 1848-ban dült tűzvészt követően német családok költöztek be, de néhány emberöltő alatt ők is elmagyarosodtak. A község határig nyúlik a Gyulaji erdő különleges növény és állatvilágával. A ma arra utazóknak már messziről feltűnik az 1762-ben épült, barokk stílusú római katolikus temploma. Másik egyháztörténeti jelentőségű épülete a

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

település határában lévő, épp 100 esztendeje felállított Szent Rókus –kápolna. A helyi vadászegyesület védőszentje napját, július elején egész napos rendezvénnyel ünnepli meg. A közeli Gyulaji erdő nagyvadjai kívül említést érdemel a kárpáti sáfrány, amely ezen kívül csak a soproni erdőségekben honos. Nagykónyi híres szülötte, Sárdy János, színész, énekes. A Fő utcán lévő szülőházát emléktáblával jelölték. A szemben lévő művelődési házban emlékszobát rendeztek be személyes tárgyaiból, fotóiból. A rendezvényei közül az egyik leglátványosabb a szüreti felvonulás, melyen előkerülnek a nagy- és dédszülők hajdani ruhái, köztük a lányok fejét díszítő, a környék jellegzetes népviseletét jelképező pillék is. A címerben szereplő szőlőtőke utal a már török idők előtt is virágzó itteni szőlőkultúrára. A malomkerék, pedig a hajdan nagyszámú vízimalomra. Területe: 4886 ha, lakossága 1062 fő. Rendelkezünk orvosi rendelővel, védőnői szolgálattal, fogorvosi szolgálattal, iskolával, óvodával, művelődési házzal, idősök otthonával, gyógyszertárral, vöröskereszt bolttal, benzinkúttal, takarékszövetkezettel, postával, körzeti megbízottal.

Földrajzi elhelyezkedés

Nagykónyi község Tolna megye nyugati részén található a 61-es főút mentén. Ez utóbbi tény mondható előnynek, hiszen közlekedési szempontból ez a lakosság számára mérvadó.

A földrajzi elhelyezkedés szempontjából kiemelkedő, hogy a település olyan helyen fekszik, ahol megvalósul az É-D és K-Ny irányú közlekedés lehetősége. A településen keresztül megy a Pécs-Budapest, Kaposvár—Kecskemét irányába közlekedő forgalom. Az M6-os autópálya megépítése és az M7 autópálya nyugati országhatárig történő fejlesztése után, jelentősen csökkent a településen áthaladó személy és teherforgalom. 61-es számú út összeköttetést biztosít Nagykanizsán, Letenyén keresztül Horvátországba, s tovább Olaszországba, Dunaföldváron keresztül az Alföldre.

Messze vagyunk a megyeközpontról, Szekszárdtól. Siófok, Kaposvár nagyjából azonos időben érhető el. 25-30perc alatt. Legközelebbi városok: Tamási, Dombóvár. Ezek kimondottan kisvárosnak nevezhetőek. A településen áthaladó vasúti forgalom 1991-ben véglegesen megszűnt. Dombóvártól Tamásiig a sín és pályatestek felszedésre kerültek.

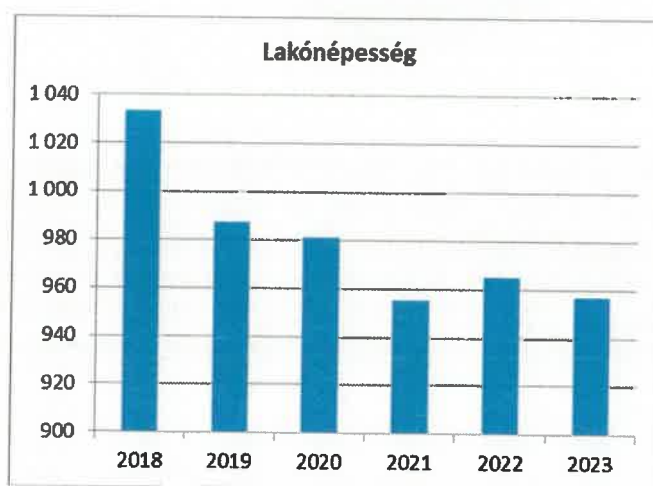
A településen az 1900-as években a megelőző folyamatos betelepítést követően egészen az 1950-es évekig emelkedő tendenciát mutatott a lakónépesség száma. Ezt követően folyamatos és biztos csökkenés látható. Jelenleg a településen az a rossz, de igaz szólás járja, hogy többen vannak a település temetőjében, mint a faluban.

A lakónépesség a Nagykónyi lakóhellyel, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, illetőleg Nagykónyi tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes számát mutatja.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	1 033	bázis év
2019	987	95,55%
2020	981	99,39%
2021	955	97,35%
2022	965	101,05%
2023	957	99,17%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR		

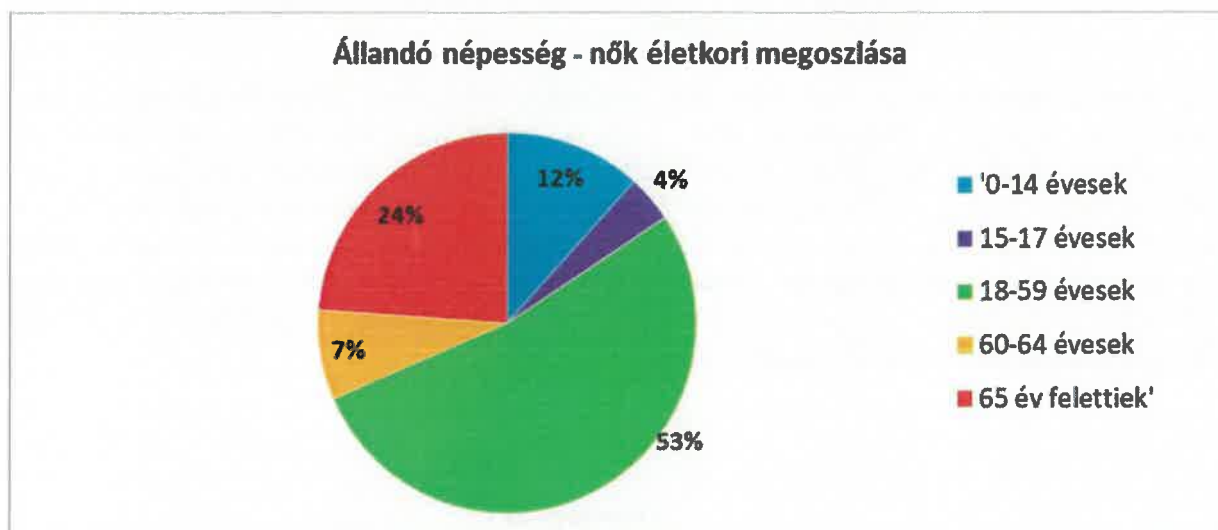
Az állandó népességbe a Nagykónyiban bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Nagykónyi állandó népessége az utóbbi években jelentősen csökkent. A 2018-as évhez képest az elkövetkezendő 5 évben 8 %-os csökkenés figyelhető meg, ami annyit jelent, hogy a lakosság 92%-a maradt a településen az elmúlt 5 év elteltével. Ez hozzávetőlegesen 76 főt mutat, akik elhagyták az állandó lakóhelyüket és más településre vagy más országba költöztek. Arányaiban ez egy elég nagy számú csökkenést mutat, így Nagykónyiról is elmondható, hogy fogyó (és elöregedő) társadalmat mutat.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	504	524	1028	49,03%	50,97%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			18	1,75%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	70	61	131	6,81%	5,93%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	20	21	41	1,95%	2,04%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	313	277	590	30,45%	26,95%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	26	40	66	2,53%	3,89%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	75	125	200	7,30%	12,16%

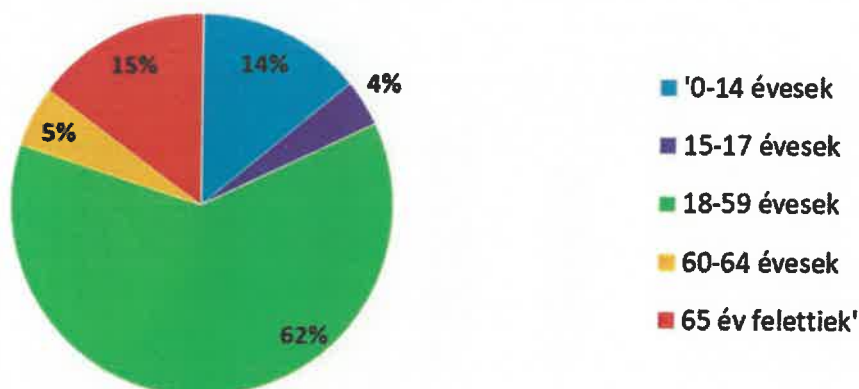
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népességből 2021-ben 524 fő nő (51%), 504 fő férfi (49%), melynek életkori megoszlását az alábbi diagramok szemléltetik.

A diagramm tökéletesen szemlélteti azt, hogy a **nők** életkori megoszlásának legnagyobb arányát a 18-59 évesek teszik ki (53%), akik mind a munkaerőpiaci részvétel, a karrierépítés, a családalapítás és a fizikai aktivitás terén kimagasló jelentőséggel bírnak. A következő korcsoport a 65 év feletti, ez a szám 24%-ot ér el, azonban a 60-64 évesek arányszáma pedig 7%-ot mér, így a kettő együtt (31%) az előregedő női társadalom egyik jelentős mutatója is lehet a településen. A továbbiakban a 0-17 évesek kis arányszámot mutatnak, összesen 16%-ot tesznek ki a női lakosságból.

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

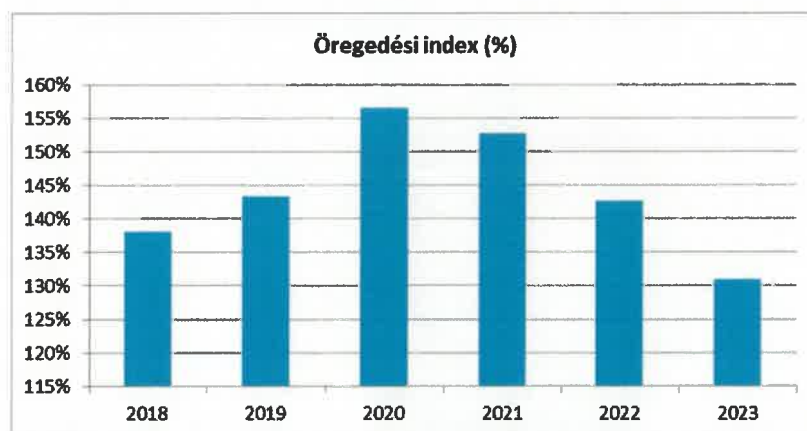
A táblázatból az is kiolvasható, hogy a **férfiak** száma a 60 éves kortól fölfelé nagyjából 20% köré esik, amely igen nagyfokú nemenkénti egyenlőtlenséget okoz. Látható, hogy a településen igen sok az egyedül élő özvegy idős asszony. Sajnos nem csak ez a mutató kedvezőtlen a településen. Ilyen az öregedés is. Az öregedési indexet megvizsgálva a település vonatkozásában láthatjuk, hogy ez az index 100 felett van, tehát az idősek vannak többen.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	196	142	138,03%
2019	192	134	143,28%
2020	205	131	156,49%
2021	200	131	152,67%
2022	201	141	142,55%
2023	191	146	130,82%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

Az **öregedési index** azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti gyermekre hány 65 éven felüli személy jut. Sajnos a jövőnk záloga a 0-14 éves korú állandó lakosok száma 2018-ban 142 fő, míg a 65 év felettiek ugyanakkor 196 fő volt. 2019 évre sem sokat változott az arány. A 0-14 éves korú állandó lakosok száma 134 fő, a 65 év felettiek ugyanakkor 192 fő volt. A lakosságszámát nemcsak a születések és a halálozások befolyásolják, hanem a településre költöző, illetőleg az elköltöző személyek száma is.

Az ilyen belföldön lezajló költözködési folyamatot belföldi vándorlásnak nevezzük.

Az **elváándorlás** oka legtöbb esetben a munkalehetőség hiánya. Ezt a területet a Dunántúl Szabolcs-Szatmárjának nevezik, ami annyit jelent, hogy az iparfejlesztés a közlekedési infrastruktúra elmaradottsága miatt nem történik, a munkanélküliségi ráta hosszú idő óta a térségben a legmagasabb.

Vándorlási egyenleg:

A **belföldi vándorlás** (vagy belföldi mobilitás) a népesség országon belüli térbeli, földrajzi mozgását követi nyomon. A statisztika számbavételének alapja a lakcímbeljelentési rendszer. Két típusa az állandó és az ideiglenes vándorlás.

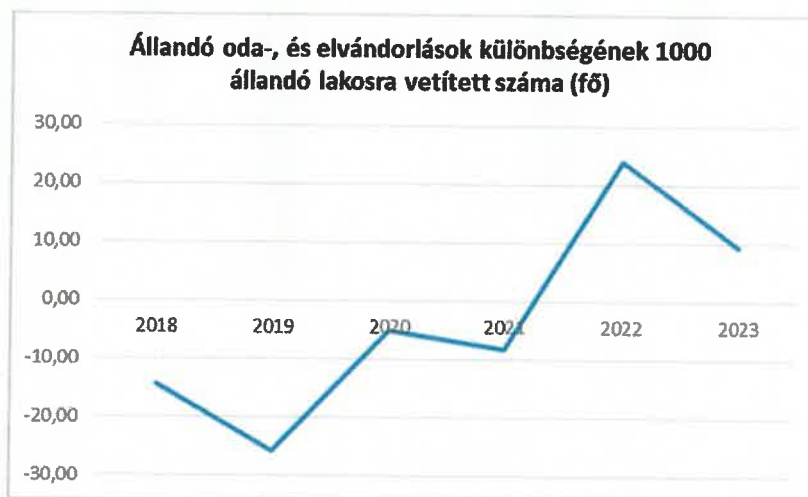
Ezzel a kedvező folyamattal tudjuk kismértékben ellensúlyozni a település előregedésének tendenciáját.

Az **országos statisztika** szerint 2018-ban közel 280 ezren változtattak állandó lakóhelyet. Az ideiglenes vándorlások száma a 2010-es évek második felében magas szinten, 300 ezer főnél stabilizálódott. A migrációs áramlatok intenzitásában és irányában a 2020-as év és a megjelenő Covid19-járvány hozott változást. Az állandó vándorlások száma 2019-hez képest közel 20 ezerrel esett vissza.

Országos szinten a 2020-ban megfigyelt 19 ezer fős vándorlási többletükre az ezredforduló óta nem volt példa.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-14,33
2019	-25,74
2020	-5,08
2021	-8,26
2022	23,96
2023	9,37
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

A **belföldi vándorlással** jelentősen változhat egy adott régió népességének korstruktúrája és humán tőkéje, természetesen a gazdaságilag fejlettebb területek jobban vonzzák a fiatal, képzett munkaerőt. A hosszú távú fenntarthatóság érdekében a régiók kiegyensúlyozott fejlődése elengedhetetlen. A belföldi vándorlások rendelkezésre álló adataiból megállapítható, hogy településünk szempontjából ez az adat javulást mutat.

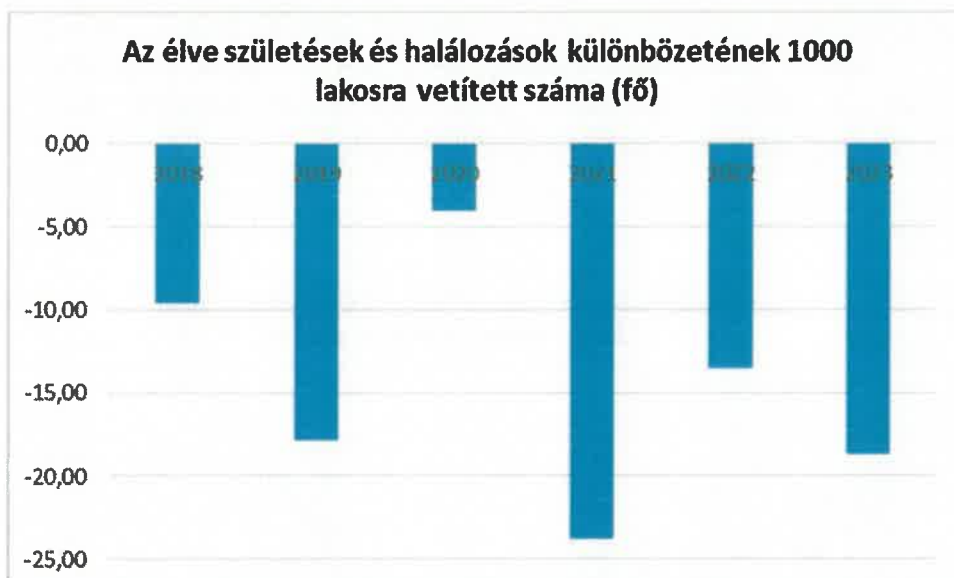
Az előregedési folyamat gyorsulását és tartósságát egy másik tényadat megvizsgálásával is jellemezhetjük: ez a természetes szaporodás.

Természetes szaporulat:

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-9,56
2019	-17,82
2020	-4,07
2021	-23,76
2022	-13,54
2023	-18,73

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A **természetes szaporodás, fogyás** az élveszületések és a halálozások különbségét tartalmazza ezer lakosra számítva. Természetes szaporodásról akkor beszélünk, ha a születések száma meghaladja a halálozásokét (a mutató pozitív előjelű), ellenkező esetben természetes fogyásról van szó (a mutató negatív előjelű). Esetünkben Nagykónyi település lakosságának fogyása tapasztalható

Gazdaság

A település méretéből és adottságából adódóan ipar nem jött létre. Főleg mezőgazdasági termelés, (Termelőszövetkezet) őstermelők, kisebb magángazdaságok kialakulása a jellemző. A kereskedelmi egységek száma hasonló az ekkora méretű településekhez képest. 11-15 szám között változik. Az ország gazdasági helyzetének változásait településünk is hűen leköveti. Erre jellemző adat a vállalkozások számának évenkénti változása, üteme, a foglalkoztathatóság, munkalehetőség.

Értékeink, küldetésünk

Alapvető jelentőségű számunkra a

- társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése.
- demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése,
- képzettség- és képességbeli hiányosságok orvoslása,
- településen működő vállalkozások versenyképességének javítása
- társadalom megújuló képességének fejlesztése
- fontos, hogy minden állampolgár, a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén
- egyenlő feltételek a lakhatás, közlekedési eszközökhöz, szolgáltatások igénybevételénél,
- szociális és egészségügyi ellátás,
- iskoláztatási és munkaalkalmak,
- kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozás

Nagykónyi Község Önkormányzata a „kiválóan élhető falu” megteremtésére törekszik. Döntésein keresztül kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén. Programjainak, projektjeinek,

kötelező és önként vállalt feladatainak meghatározásakor és megvalósításakor az önkormányzati és nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, társszervekkel, civil szervezetekkel az esélyegyenlőség, a köz- és a magánérdek összehangolását, az esélyegyenlőség megvalósítását tartja szem előtt. Feladatunk továbbá, hogy a helyzetelemzés adataiból intézkedési tervet készítünk, amely segítségével biztosíthatjuk az esélyegyenlőség szempontjából fókuszban lévő csoportok felzárkózását, hátrányaik csökkentését, megszüntetését.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagykónyi település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás,
- a szociális biztonság,
- az egészségügy,
- az oktatás,
- a lakhatás

területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az EU 2020 stratégia²

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A

² A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni.

A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.⁴ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁵

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózási szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁶

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program⁷

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek

³ A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április [www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo%C5%A9l%C3%A9s%C3%A9s%C3%A9s%20\(SzKT%2020\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo%C5%A9l%C3%A9s%C3%A9s%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf)

⁴ Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

⁵ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november <http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia>

⁶ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdhet.hu

⁷ A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032))

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

Kistérségi Közoktatás-fejlesztési Terv

A Terv foglalkozik az esélyegyenlőség kérdésével, melyben meghatározták, hogy minden résztvevő településnek Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési tervet, illetőleg Társulási Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervet kell készíteni. Az oktatási intézmények 2013. január 1-jével történő átszervezését követően e területen is szükséges új terv készítése. Az Önkormányzat szabályzattal rendelkezik a felsőoktatási tanulmányi ösztöndíjról.

- Településrendezési terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el. Önkormányzatunk teljesítette ezt a feladatot. Nagykónyi Község Önkormányzatának a település közigazgatási területének helyi építési szabályzatáról szóló 12/2005.(XII. 13.) rendelete határozza meg a településrendezési tervet, illetve e rendeletnek része a településszerkezeti terv is.
- Költségvetési koncepció – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében A jegyző, által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-áig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.
- Gazdasági program - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- Településfejlesztési stratégia – A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 24. §-a értelmében a fővárosi közgyűlés a főváros egységes településpolitikájának biztosítása érdekében – a Kormány, valamint a kerületi képviselő-testületek véleményének kikérésével – a megalakulását követő egy éven belül minősített többséggel dönt a fővárosnak legalább az adott ciklusra szóló településfejlesztési stratégiájáról.
- Településrendezési terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.
- Településfejlesztési koncepció - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település

közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) IV. fejezete rendelkezik a helyi önkormányzatok társulásairól. Az Mötv. 146. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatályba lépése előtt kötött önkormányzati társulási megállapodásokat a képviselő-testületek felülvizsgálják, és a törvény rendelkezéseinek megfelelően módosítják a törvény hatálybalépését követő 6 hónapon belül. Előzőekre tekintettel – DÁM Kistérségi Többcélú Társulása megkeresésére – az Önkormányzat kinyilvánította, hogy Nagykönyi Község Önkormányzata az alábbi szolgáltatások vonatkozásában kívánja a Társulást fenntartani:

- családsegítés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- gyermekjóléti szolgáltatás
- gyermekek napközbeni ellátása
- területfejlesztési, területrendezési feladatok
- Belső ellenőrzési feladatok
- Idősek bentlakásos ellátása
- bűnmegelőzési feladatok
- Kulturális szolgáltatás
- központi orvosi ügyeleti feladatok
- szociális étkeztetés
- védőnői szolgálat (lehetőség szerint)
- Tanyagondnoki szolgálat

Fenti szolgáltatásokon túlmenően a Társulás koordinációs feladatokat lát el az azt igénylő települések részére a központi orvosi ügyelet szervezése, a nyilvános könyvtári, mozgókönyvtári, közművelődési feladatok, valamint a területfejlesztési feladatok tekintetében. A szolgáltatások igénybevételevel kapcsolatosan a megállapodás tartalmazza, hogy a szolgáltatások intézményi és személyi térítési díját a gesztor település Önkormányzata állapítja meg a hatályos jogszabályok és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 5. § (1a) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a képviselőtestületek előzetes hozzájárulása alapján, melyről a Társulás érintett önkormányzatait a térítési díj megállapításától számított 30 napon belül értesíti. A szolgáltatásokért ténylegesen fizetendő személyi térítési díjat, pedig az intézményvezető állapítja meg Tamási Város Önkormányzatának rendeletében foglaltak szerint. A megállapított személyi térítési díj

elengedéséről vagy csökkentéséről az ellátott lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat dönt a vonatkozó rendeletében meghatározottak szerint. Az intézményi térítési díj, valamint a ténylegesen fizetendő térítési díj különbözetét az ellátott lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat a feladatot ellátó intézmény részére az éves elszámolás során, legkésőbb a tárgyévet követő év április 30. napjáig megtéríti. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások költségeinek forrását az utánuk igényelhető normatív támogatások (alap normatíva, kiegészítő normatíva) jelentik. A Társulás tagjai a megállapodás szerint hozzájárulnak ahhoz, hogy Tamási Város Önkormányzata megigényelje a mindenkori költségvetési törvény alapján a lakosaik után járó normatívát, valamint a külön jogszabály szerinti költségvetési támogatást.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

Nagykónyi Önkormányzata szempontjából releváns adatok a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. sz. mellékletében foglaltaknak megfelelően az alábbiak:

- lakónépesség száma, változása
- állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint öregedési index
- 15-17 évesek száma
- állandó vándorlások egyenlege
- természetes szaporodás
- munkanélküliségi ráta nemek szerint
- regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint
- regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők száma korcsoport szerint
- állás keresési segélyben részesülők száma
- járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők száma
- regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők száma
- rendszeres szociális segélyben / foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők száma
- 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők száma
- általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség aránya nemenként
- a napközis tanulók száma az általános iskolákban
- általános iskolában tanuló 1-4. évfolyamosok száma a nappali oktatásban
- általános iskolában tanuló 5-8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban
- az általános iskolai osztályok száma
- a 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
- az óvodai gyermekcsoportok száma
- óvodába beírt gyermekek száma
- óvodai nevelést igénylők száma a férőhelyek arányában
- védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én
- veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
- védőnői álláshelyek száma
- nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma
- nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma
- rendszeres szociális segélyben részesítettek száma
- Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
- időskorúak járadékában részesítettek száma

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
- ápolási díjban részesítettek száma
- lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma

Az adatok gyűjtéséhez szükséges adatforrások

- TEIR – KSH
- Nagykónyi Közös Önkormányzati Hivatal
- Idősek Otthona
- Tolna Megyei Kormányhivatal Tamási Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Tamási Tankerület
- Nagykónyi Óvoda
- Nagykónyi Művelődési Ház
- Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltató Központ
- Tamási Város környéke önkormányzatok Szociális Intézményeinek Intézményfenntartó Társulása
- Nagykónyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Tamási és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás
- Tamási Rendőrkapitányság
- Nagykónyi Nyugdíjas Klub

egyes részeknél nem álltak rendelkezésre adatok, ezeket a résztvevő szakemberek tájékoztatása alapján próbáltuk meg szerepeltetni a dokumentumban. A jogszabályi előírás szerint a kötelező táblázatoknál meg kell jelennie az 5 éves időtávnak, melyet a HEP 1. számú melléklete tartalmaz (azokban az esetekben, ahol nem állnak rendelkezésre adatok az „na” vagy „0” megjelöléssel), a Program szöveges részében viszont csak azokat az éveket szerepeltettük, ahol rendelkezünk érdemi adattal.

Az adatszolgáltatási kötelezettségre vonatkozóan – adatszolgáltató meghatározása, adatgyűjtés megnevezése, gyakorisága – segítséget nyújt a Központi Statisztikai Hivatal honlapjának Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) szerinti adatgyűjtésre vonatkozó oldala: http://www.ksh.hu/adatgyujtesek_adatatvetelek_2013

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység egyre gyakrabban használt fogalom. Nemcsak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből, önerőből kilépjenek. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából

Meghatározó, társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket, okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma

„cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység

két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem

igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.¹¹ E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.).

A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve

intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.). A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.). A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete

miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat. lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

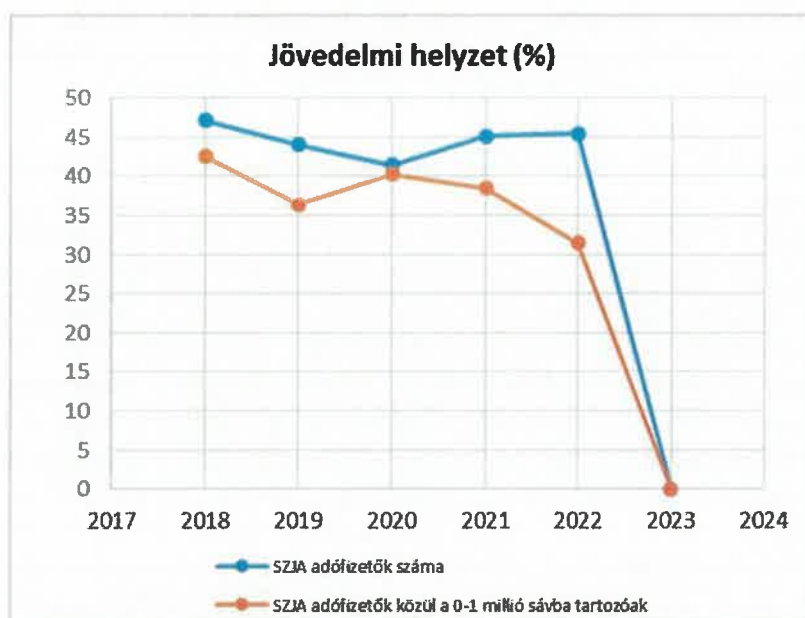
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén, illetve háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociálisrászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembevételével készítettünk elemzéseket. A lakosság jövedelmi viszonyairól nincs megfelelő adatunk.

Mekkora jövedelemből lehet megélni egy-egy településen, ennek megítélése, mint „kategória” behatárolása országtól függően más és más. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint például ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Ez a mérőszám elsősorban a fejlődő országokra jellemző, a fejlett világban, más mutatókat használnak. Így Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-nál kevesebből élők. A jövedelmi szegénységben élők aránya kis mértékben növekedett 2019-re, így tehát a laekeni indikátor alapján a magyar társadalom mintegy 14%-a tekinthető szegénynek. A fogalmak, mint látható, nem azonos élethelyzetet fednek, általánosan elmondható, hogy a szegényebb országok szegényei sokkal szegényebbek, mint a gazdagabb országban élő alacsony társadalmi státuszúak. Másik használt fogalom a létminimum, amely egy szerény, de elfogadható életminőséget tesz lehetővé. Egy egyfős aktív korú háztartás létminimum-értéke 2018-ban nettó 94 820 forint lett, szemben a 2017-es 90 450 forinttal. Az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezőket nevezhetjük szegénynek. Ez a réteg a népesség 30-35%-át teszi ki, köztük 850.000 gyermek. Ekkora tömeget a szociálpolitika képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát a minimál nyugdíj 28.500 forintos havi értéke alatti jövedelműeknél húzzák meg.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2018	47,13	42,51
2019	43,99	36,44
2020	41,42	40,28
2021	45,04	38,44
2022	45,39	31,41
2023	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

A KSH adatai szerint Magyarországon a 2021-es évben a bruttó átlagkereset 419.000 forintra lett becsülve, ezzel szemben a 2023-as adat szerint ez a szám a 655.600 forintos havi jövedelemre rúgott. Ez a szám az egyfős, a kétfős, 3, 4, vagy ennél nagyobb létszámú családok esetére is vonatkoztatott átlagos mutató. Ebből kifolyólag láthatjuk, hogy egy nem átlagos lélekszámú háztartásban, ugyanannál a megadott bruttó átlagos havi összegnél, több indikátor is torzítást mutat: például az egy főre jutó havi nettó jövedelem.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §

Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A községben élő aktív korú lakosság egy része átmenetileg rövidebb időre álláskereső lehet: munkahelyváltás során, pályakezdőként a nehéz elhelyezkedés miatt, GYED/GYES-ről történő visszahelyezkedés a munkaerőpiacra stb.

Az arányszámokból megállapíthatjuk, hogy a lakosság 15-64 éves polgárai közül 6-8% képezi a helyi munkanélküliségi rátát. A nyilvántartott álláskeresők közül 2018-2023 év között a nők aránya mindvégig magasabb volt.

Ebből is következtethetünk arra, hogy a férfiak elhelyezkedési lehetőségei jobbak, mivel a szakma hiánya nem feltétlen szab gátat a munkavállalásuknak. Gondolhatunk itt az építkezéseken, szerelőműhelyekben, állatgondozásban vagy mezőgazdaságban való elhelyezkedési lehetőségekre. Ezek a munkakörök a nők szempontjából kevésbé relevánsak.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	6,72	6,80	6,76%
2019	4,66	7,14	5,90%
2020	5,48	10,23	7,86%
2021	7,52	5,62	6,57%
2022	5,35	8,38	6,87%
2023	6,18	6,21	6,20%
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

Míg a 2018-as évben a nemek közötti különbség az álláskeresők arányát figyelve elenyésző volt, ezzel ellentétben a 2019-es és a 2020-as években, az álláskereső nők aránya szinte dupla annyi volt, mint a férfiaké. Itt is megfigyelhető és érezhető a COVID-19 járvány megjelenése és a korlátozások elterjedése, a gazdaság megrekedésének következtében a munkahelyek megszűnése.

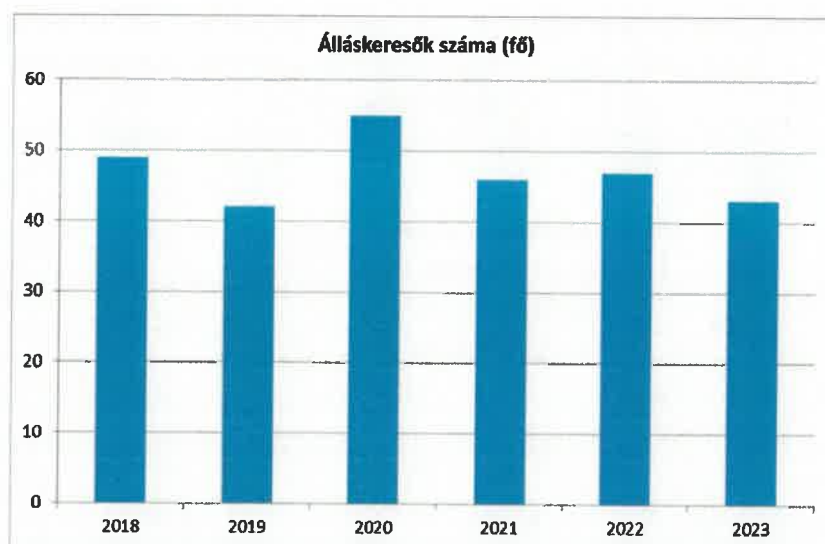

A táblázatból kitűnik, hogy a korcsoportok szerinti megoszlásban a nyilvántartott álláskeresők közül a 61 éves vagy afeletti kategória minden évben jelentős mutatószámokat generált, amiből arra következtethetünk, hogy a nyugdíjazás előtt sokan veszítették el a munkahelyüket, így a regisztrált álláskeresők között tartották őket számon. Esetlegesen az is előfordulhatott, hogy nehezebben tudtak visszahelyezkedni a munkaerőpiacra, vagy egyáltalán nem tudtak.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

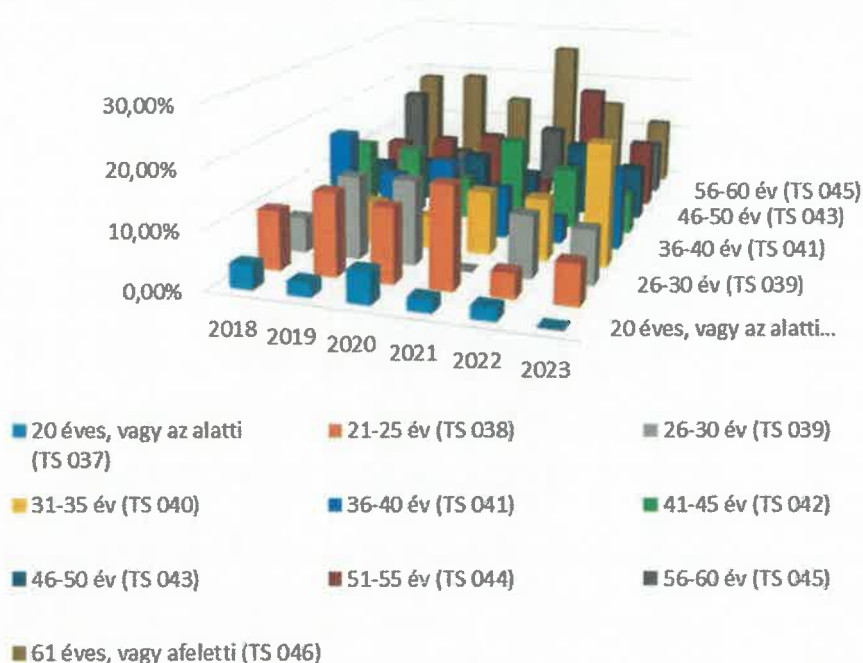
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	49	42	55	46	47	43
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	0,00
	%	4,08%	2,38%	5,45%	2,17%	2,13%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	5,00	6,00	7,00	8,00	2,00	3,00
	%	10,20%	14,29%	12,73%	17,39%	4,26%	6,98%
26-30 év (TS 039)	Fő	3,00	6,00	8,00	0,00	5,00	4,00
	%	6,12%	14,29%	14,55%	0,00%	10,64%	9,30%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	3,00	3,00	5,00	5,00	9,00
	%	2,04%	7,14%	5,45%	10,87%	10,64%	20,93%
36-40 év (TS 041)	Fő	8,00	4,00	7,00	4,00	2,00	6,00
	%	16,33%	9,52%	12,73%	8,70%	4,26%	13,95%
41-45 év (TS 042)	Fő	6,00	5,00	4,00	7,00	5,00	3,00
	%	12,24%	11,90%	7,27%	15,22%	10,64%	6,98%
46-50 év (TS 043)	Fő	3,00	3,00	5,00	3,00	6,00	4,00
	%	6,12%	7,14%	9,09%	6,52%	12,77%	9,30%
51-55 év (TS 044)	Fő	4,00	4,00	6,00	1,00	10,00	5,00
	%	8,16%	9,52%	10,91%	2,17%	21,28%	11,63%
56-60 év (TS 045)	Fő	8,00	2,00	4,00	5,00	4,00	4,00
	%	16,33%	4,76%	7,27%	10,87%	8,51%	9,30%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	9,00	8,00	8,00	12,00	7,00	5,00
	%	18,37%	19,05%	14,55%	26,09%	14,89%	11,63%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 2018-2020-as évekhez képest a nyilvántartott álláskeresők száma (49-55fő) csökkenést mutat a 2023-as év vonatkozásában (43 fő). A 2020-as év itt is kirívó, hiszen a többi pár évben 46-49 fő volt a nyilvántartott álláskeresők száma, addig a COVID-19-es járvány kitörését követően a 2020-as évben 55 főre emelkedett a településen regisztrált álláskeresők létszáma.

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

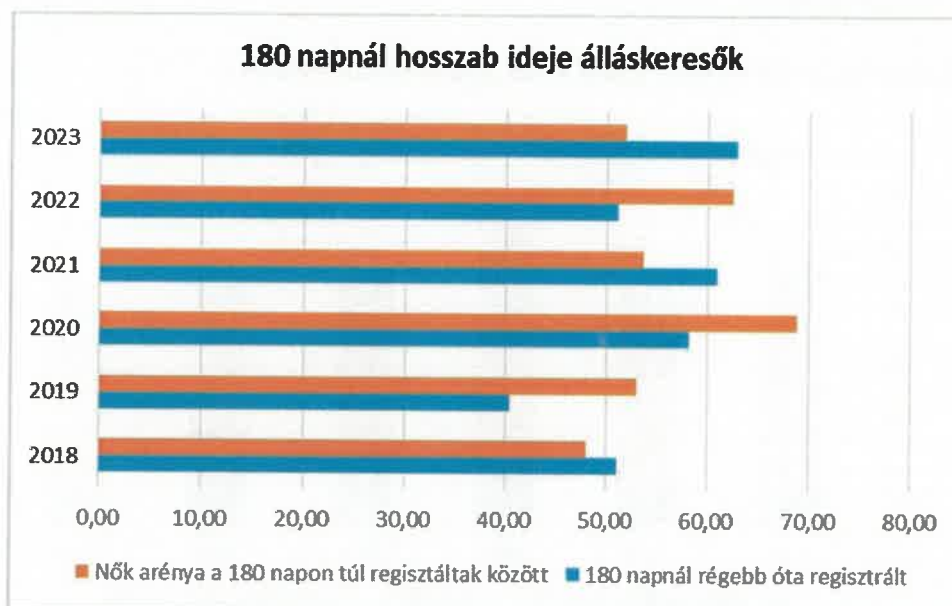
Munkanélkülinek (állástalannak) hívunk minden olyan személyt, aki egy adott időpontban képes és akar is dolgozni, mégsem talál munkát. A közgazdaságtan megfogalmazása szerint a munkanélküliek és a foglalkoztatottak, vagyis a munkaerő piacán jelen lévők együttesen alkotják a *munkaerő-állományt*. A *munkanélküliségi ráta* nem más, mint a munkanélküliek számának és a munkaerő-állománynak a hányadosa, százalékos formában kifejezve.

Különbséget kell tennünk a *regisztrált* és a *nem regisztrált* munkanélküliek között.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	51,02	48,00
2019	40,48	52,94
2020	58,18	68,75
2021	60,87	53,57
2022	51,06	62,50
2023	62,79	51,85

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresők %-a 40-62-es érték közelében mozog a 180 napon túli álláskeresők esetében, a nemenkénti összehasonlítást vizsgálva sajnos a nők helyzete ennél rosszabb képet mutat.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

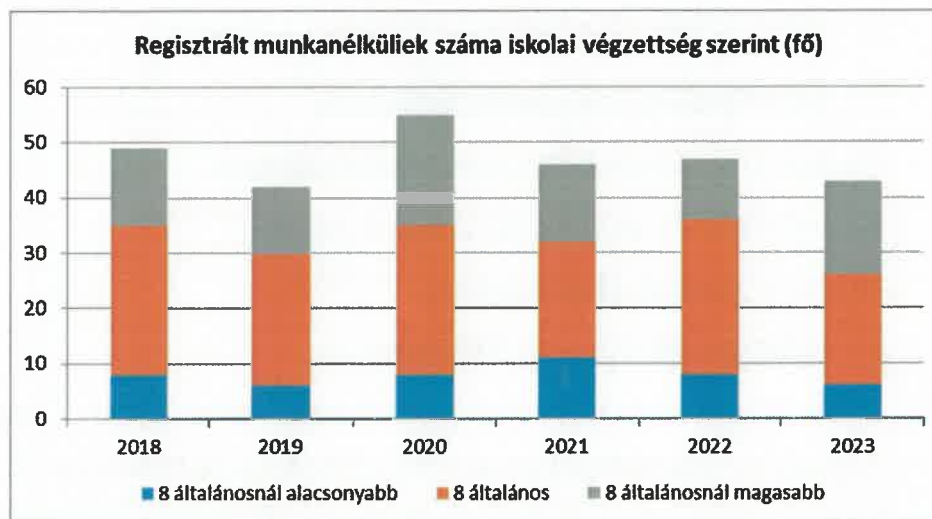
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	49	8	16,33%	27	55,10%	14	28,57%
2019	42	6	14,29%	24	57,14%	12	28,57%
2020	55	8	14,55%	27	49,09%	20	36,36%
2021	46	11	23,91%	21	45,65%	14	30,43%
2022	47	8	17,02%	28	59,57%	11	23,40%
2023	43	6	13,95%	20	46,51%	17	39,53%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön az általános iskolai végzettségre vonatkozó adatok százalékos értéke magas, a nemenkénti megoszlást figyelve a nők helyzete kedvezőtlenebb. A képzések eredményeként 10 év alatt ez az érték csökkenést mutat.

A jelen gazdasági helyzetben a foglalkoztatók érdeke, hogy tanult kvalifikált munkaerőt alkalmazzanak. A pozitív munkaerőpiaci változást a megfelelő képzések biztosíthatják. Ebben nagy szerepe van az önkormányzatoknak. Feladatuk a felnőttoktatást végző szervezetek felkutatása és szerződtetése.

Legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzett tartós munkanélküliek aránya:

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.

A települési önkormányzat az aktív korú nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében közmunkaprogramot szervez, melynek keretében különösen a rendszeres szociális segínyt kérelmező igényjogosult személyek foglalkoztatását kell biztosítani. A foglalkoztatási kötelezettség közmunka, közhasznú munka vagy közcélú munka (a továbbiakban együtt: az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás) biztosításával teljesíthető. Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás időtartama legalább harminc munkanap, kivéve, ha az aktív korú nem foglalkoztatott személyt alkalmi munkavállalói könyvvel foglalkoztatják. A foglalkoztatás megszervezését az önkormányzat másik önkormányzattal létrehozott társulás vagy más szerv útján is végezheti. Közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatható

- a rendszeres szociális segínyt kérelmező igényjogosult,
- a rendszeres szociális segínyben részesülő,
- a települési önkormányzattal együttműködő aktív korú nem foglalkoztatott személy.
- regisztrált álláskereső
- munkanélküli kirendeltségtő ellátásban részesülő álláskereső

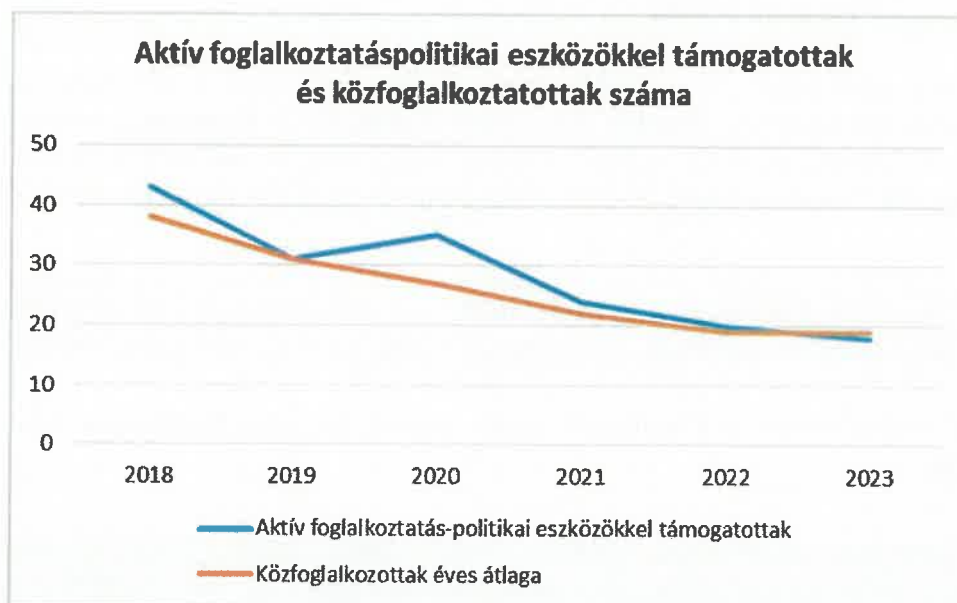
A településen 2015. -től jelentősen csökkent a tartós munkanélküliek száma, ami kihatással van a közmunkaprogramra. A tendencia figyelembevételével előtérbe kerültek a kevesebb élők munkát igénybe vevő feladatok.

Kistérségi Startmunka mintaprogram keretében: intenzív mezőgazdasági(kertészeti) tevékenység folytatása, munkafolyamatok gépesítése.

Ennek megfelelően Nagykönyiban nagy hangsúlyt fektetnek a szabadföldi kertészeti növénytermesztésre.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	43	38
2019	31	31
2020	35	27
2021	24	22
2022	20	19
2023	18	19
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal		

Regisztrált munkanélküliek száma:

Az önkormányzat jelentős figyelmet fordít a halmozottan hátrányos családokban élők jövedelemhez juttatás lehetőségéhez.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Az önkormányzat saját intézményeiben a hatályos jogszabályoknak megfelelő foglalkoztatáspolitikát folytat.

Az önkormányzat, mint a helyi fejlesztések irányító szereplőjének – a kormányzati törekvésekkel összhangban - a legfontosabb célja a foglalkoztatás növelése. A magasabb foglalkoztatás megvalósításának elengedhetetlen feltétele új munkahelyek létrehozása, ami nem megy egyik napról a másikra. „Első az értékteremtő munka” elv alapján minden lehetséges eszközzel azok munkába állását kell támogatni, akik képesek a munkavégzésre, és a befizetéseik által előteremtett hagyományos pénzbeli ellátásokkal és szolgáltatásokkal azon emberek méltó megélhetését biztosítani, akik munkára képtelenek. Az elfogadott önkormányzati társadalmi-gazdasági program szerint ilyen eszköz lehet például a településen jelenlevő kreatív, vállalkozó szellemű fiatal diplomások és az innovatív vállalkozói kör közös működéséhez szükséges infrastruktúra megteremtése, amely egyszerre szolgálná a helyi gazdaság erősödését, és ezen keresztül a foglalkoztatási helyzet javulását, valamint a helyi oktatás fejlődését.

A településen lévő vállalkozások száma ellenére a helyben foglalkoztatott személyek száma igen alacsony. Az egyéni vállalkozók és az őstermelők száma a többi vállalkozáshoz képest magas, jelentős a mezőgazdasággal kapcsolatos vállalkozók, cégek száma, bár a mezőgazdasági és erdészeti foglalkoztatás aránya erőteljesen csökkent. A kereskedelmi és vendéglátóhelyek száma állandónak mondható. A képviselő-testület 2012. évben határozott az iparüzési adó bevezetéséről. Ennek hatása várhatóan a 2013-as évben lett tapasztalható. Sajnos látható, hogy ha az állam kivonulna a foglalkoztatásból (közfoglalkoztatás), akkor a helyi önkormányzatot egy megoldhatatlan feladat elé állítaná.

A munkához való jutást olyan körülmények is nehezítik, mint a település elhelyezkedése a központoktól. Az autóbusz járatokat üzemeltető társaságok „kihasználtság mutató” felmérésekre hivatkozva csökkentik a járatok számát. A gépjárművek tulajdonlása sem megoldás, mert a magas üzemanyag árak, alacsony fizetés mellett a gépjárműves munkába járás nem megoldható.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Lehetőségeinkhez mérten a településről tovább tanuló fiatalokat támogatjuk a Bursa Hungarica programmal.

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	nincs	na
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzasközpontban	van	Járási munkaügyi központ képzései
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	nincs	na
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzasközpontban	van	Járási munkaügyi központ képzései

Forrás: Önkormányzat Hivatal 18. számú táblázat

A járási munkaügyi központ igen nagy erőfeszítést tesz a foglalkoztatás elősegítésére. Rendszeres képzéseket, tájékoztatásokat biztosít. Önkormányzatunknak erre rászervezni és foglalkozásokat tartani nem szükséges. A több éve tartó folyamatok elemzéséből kiderült a foglalkoztathatók száma, képességük, végzettségük és ennek megfelelően alakítottuk a közfoglalkoztatási programjainkat. Együtt működünk a vonzáskörzetünkben működő nagyobb foglalkoztatókkal így segítséget nyújtunk értesítésben, tesztírásban.

	van/nincs	Felsorolás
<i>felnőttképző programok a településen</i>	van	idegen nyelvoktatás
<i>felnőttképző programok a vonzásközpontban</i>	van	idegen nyelvoktatás
<i>egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen</i>	van	munkaerő kiválasztó tesztek iratása
<i>egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzásközpontban</i>	van	munkaerő kiválasztó tesztek iratása
<i>Helyi foglalkoztatási programok a településen</i>	van	közmunka
<i>Helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban</i>	van	közmunka

Forrás: Önkormányzat Hivatal 19. számú táblázat

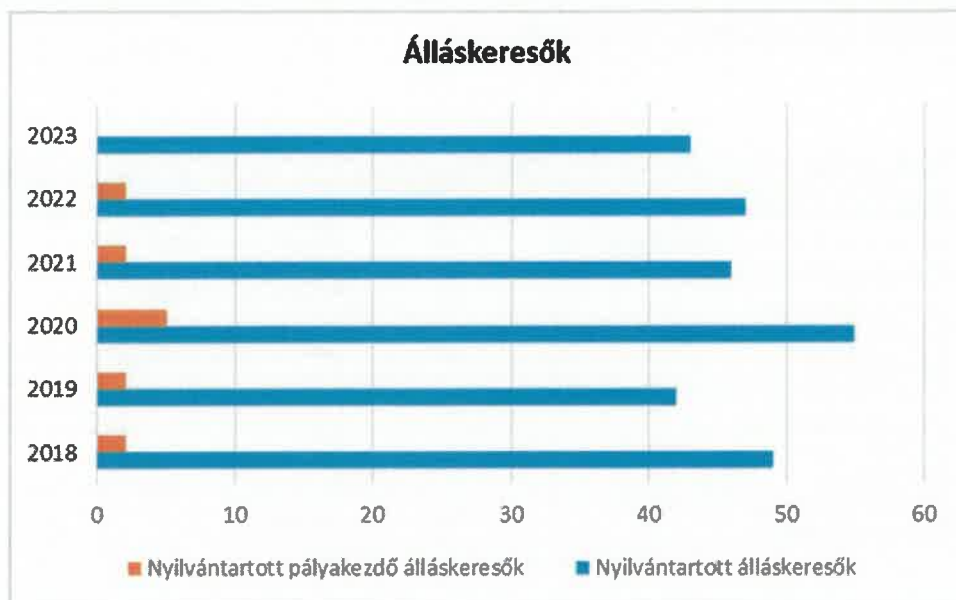
Megpróbálkoztunk az idegen nyelvoktatás lehetőségének biztosításával, amelyre jellemzően a hallgatók nem a közfoglalkoztatásból kerülnek ki.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	49	2
2019	42	2
2020	55	5
2021	46	2
2022	47	2
2023	43	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő állás keresők alatt azokat a fiatalokat értjük, akik még nem töltötték be a 30. életévüket, de rendelkeznek a szükséges feltételekkel az adott munka elvállalására, tehát már felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, befejezték a felsőfokú tanulmányaikat és az állami foglalkoztatási szerv alapján nyilvántartott állás keresők. A 2018-2023-as évek között a településen nyilvántartott állás keresők hozzávetőlegesen 4%-a pályakezdő állás kereső, ami alacsony mutatószámnak tekinthető. A 2020-as évek itt is árulkodó arányszámot mutat, hiszen ebben az

évben a nyilvántartott állás keresők 9%-a volt pályakezdő. Ugyanakkor ezek a fiatalok viszonylag hamar elhelyezkednek, munkát vállalnak.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Településünkön a felnőttképzés szükségességét, fajtáját reprezentatív felmérés formájában korábban megtettük.

A lakosság 9% lett személyes megkeresés útján megkérdezve. A felmérés során kiderült, hogy a munkavállalók körében inkább idegen nyelvtanulást választanának. Főleg azok, akik valamiért úgy vélik, hogy veszélyben van a jelenlegi munkahelyük. Sajnos a munkavállalók közül 90% véli úgy, hogy egy idegen nyelv tudása semmilyen változást sem hozna a jövedelemszerzésben. Számítástechnikai ismeretek oktatásának szükségessége nem merült fel az aktív munkavállalók körében. Inkább a nyugdíjasok közül gyakorolják ezt, azok is azért, hogy kapcsolatot tudjanak tartani szeretteikkel. A munkanélküliek körében csak névlegesen van meg a képzésre való hajlandóság. Elsősorban nem a várható lehetőséget veszik figyelembe, hanem kapnak-e a képzés elvégzésért valamennyi összeget.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Jelenleg nincs pontos adat arra vonatkozóan, hogy az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben hány fő foglalkoztatott mélyszegénységben, illetve hány fő roma származású. Mivel Nagykönyiban a munkanélküliségi adatok követik az országos tendenciát, az is feltételezhető, hogy a mélyszegénységben élők aránya is ezt követi, körülbelül az állandó népesség 10-12 %-a.

A mélyszegénységben élők esetében az önkormányzat lehetősége elsősorban Közfoglalkoztatás. Az Önkormányzati közfoglalkoztatásban azok vehetnek részt, akik az önkormányzattól rendszeres pénzellátásban, un. foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek. Mivel ezen pénzellátásra való jogosultságnak szigorú jövedelmi és vagyoni feltételei vannak, így akik

közfoglalkoztatásban vesznek részt, jövedelmük alapján biztosan, hogy a mélyszegények kategóriába tartoznak.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Önkormányzatunk esetében nem releváns ez a pont, mert kizárólag szakmai, alkalmassági és képzettségi alapon történik a foglalkoztatás. Ettől eltérő lehet a közfoglalkoztatás, amely állami beavatkozás és törvényi szabályozásokon alapul.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A **digitális kompetencia** a modern világban nélkülözhetetlen képesség, mely magában foglalja az informatikai eszközök, szoftverek és digitális tartalmak hatékony használatát. Fontos, hogy nem csupán technikai ismeretekre épül, hanem magában foglalja az információk értelmezését, kritikus gondolkodást és problémamegoldó képességet is. mivel képes hatékonyan navigálni az online térben, megtalálni a szükséges információkat, valamint kommunikálni és együttműködni másokkal digitális eszközök segítségével. Emellett képes az új technológiák gyorsabb és hatékonyabb megtanulására és alkalmazására is. A digitális kompetencia **fejlesztése** számos módon lehetséges. Először is fontos az alapvető informatikai ismeretek megszerzése, mint például az operációs rendszerek és szoftverek használata, az internetes keresési technikák és az adatvédelem alapjainak megértése. Ezt követően érdemes fejleszteni a kritikus gondolkodást és az információfeldolgozási képességeket, hogy az egyén tudja értékelni és szűrni az online információkat.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	49	7,05%	14	28,57%
2019	42	6,35%	10	23,81%
2020	55	8,53%	17	30,91%
2021	46	7,37%	17	36,96%
2022	47	7,54%	12	25,53%
2023	43	6,94%	9	20,93%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal				

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata. (1993. évi III. tv. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról). A szociális ellátások a rászorultság mértékétől és okától függően vehetők igénybe.

A juttatások azokat a hátrányokat igyekeznek kiküszöbölni, kompenzálni, amelyek az adott személyt helyzetéből adódóan sújtják. A rendelet megfogalmazza a hatásköri rendelkezéseket, mi szerint az önkormányzat képviselő – testülete, vagy a polgármester hatásköre-e az elbírálás. Az önkormányzat képviselő – testülete a polgármester hatáskörébe utalja I. fokon az alábbi szociális ellátási formák elbírálását:

- temetési segély
- köztemetés
- rendkívüli átmeneti segély
- szülési segély

Legtöbb esetben a képviselőtestület átmeneti segélyben részesítette azokat az állampolgárokat, akik szorult helyzetükön az önkormányzathoz fordultak segítségért. Az elmúlt években a fokozódó megélhetési nehézségek, a munkanélküliség és a népesség előregedésének hatására egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a helyi önkormányzatok, alapítványok, illetve karitatív szervezetek által nyújtott szociális ellátások. A szociális ellátórendszer keretein belül az arra rászorulóknak életvitelük fenntartásához, egészségügyi, vagy mentális problémáik megoldásához, illetve enyhítéséhez kaphatnak segítséget.

önkormányzati segélyezés: a hatályban lévő, a helyi szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, 2/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet alapján:

gyógyszertámogatás: gyógyszer-támogatás formájában települési támogatást nyújtható a szociálisan rászorult azon személyek részére, akik az Szt. 50. § (1) és (2) bekezdés szerinti közgyógyellátásra nem jogosultak, de egészségi állapotuk, diagnosztizált krónikus betegségük miatt rendszeres gyógyszereszedésre szorulnak.

Jogosultsági feltételek:

Családban élők esetében:

havi támogatási összeg a havi gyógyszerköltség %-a	egy főre jutó havi nettó jövedelem legfeljebb	havi gyógyszerköltség
65%	85.500 forint	orvos-gyógyszerész igazolás alapján
55%	142.500 forint	orvos-gyógyszerész igazolás alapján
40%	185.250 forint	orvos-gyógyszerész igazolás alapján

Egyedül élők esetében:

havi támogatási összeg a havi gyógyszerköltség %-a	havi nettó jövedelem legfeljebb	havi gyógyszerköltség
55%	228.000 forint	orvos-gyógyszerész igazolás alapján

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	11	22,45%	14	28,39%	25	51,02%
2019	13	30,95%	13	31,52%	23	54,76%
2020	13	23,64%	14	25,95%	30	54,55%
2021	14	30,43%	14	31,00%	31	67,39%
2022	12	25,53%	15	32,40%	24	51,06%
2023	14	32,56%	9	20,58%	23	53,49%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

köztemetés: az Sztv. 48. § alapján a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete – a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül – gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha

- nincs vagy nem lelehető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy
- az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

települési támogatás: települési támogatásban részesíthetők azok a személyek, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról nem tudnak gondoskodni, vagy az alábbiak szerint, alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadások miatt anyagi segítségre szorulnak, amennyiben önhibájukon kívül kerültek ilyen helyzetbe. Alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadásnak minősül a

- a) betegséghez,
- b) halálesethez,
- c) elemi kár, különösen a jégeső, az árvíz, a belvív, a hó-, a jég- és a széltörés, a vihar, valamint a természeti vagy a biológiai eredetű tűz elhárításához kapcsolódó kiadás.

személyes gondoskodást nyújtó ellátások:

- a) **étkeztetés:** azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk

miatt.

Az étkeztetés keretében az önkormányzat a támogatottnak ebédet biztosít, amelynek elszállításáról a jogosult köteles gondoskodni. Az önkormányzat az ebédet kizárólag a házi segítségnyújtás keretében szállítja ki a jogosult részére.

- b) **házi segítségnyújtás:** házi segítségnyújtásban részesíthető az a személy, aki otthonában önmaga ellátására saját erőből nem képes, illetve bentlakásos intézményben való elhelyezésre várakozik. A házi segítségnyújtást végző gondozó feladata elsősorban az ellátott személy ebédjének lakásra történő kihordása, valamint a gondozott fizikai, szociális szükségleteinek kielégítése, figyelembe véve a gondozott életkörülményeit. Az ellátást térítésmentes ellátásként biztosítja az önkormányzat.
- c) **családsegítő szolgáltatás:** Tamási és a Városkörnyéki Önkormányzatok Szociális Integrációs Központjának családgondozói látják el, Nagykónyi községben, a Sztv. 64. §-a alapján.
- d) **tanvagondnoki szolgálat:** a település külterületi és belterületi lakói számára az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutást biztosítja az önkormányzat, továbbá segíti az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítését.
- e) **az Idősek Házában folyamatos ellátás:** az önmaguk ellátására képtelen, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek ellátásáról az önkormányzat az Evangélikus Egyház szervezeti keretében működtetett, Nagykónyi községben telephelyként működő Idősek Házában gondoskodik, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. Az Idősek Házában teljes körű, folyamatos ellátás biztosított az arra rászorulóknak. Az Idősek Háza elsősorban a nagykónyi lakosok elhelyezésére szolgál, más településen lakó elhelyezése csak a szabad kapacitás terhére lehetséges.
- f) **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:** ennek biztosítása az Sztv. 65. §-a alapján, a Hegyhát Integrációs Szociális Intézmény (Gyöng) szervezésében valósul meg. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást térítésmentes ellátásként biztosítja az önkormányzat.

Egyéb szociális ellátási forma nincs az önkormányzatnál

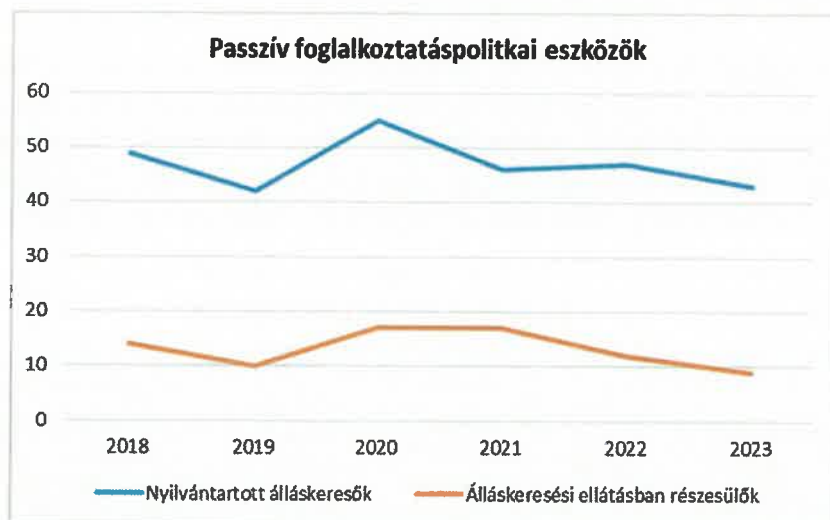
Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Flt. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

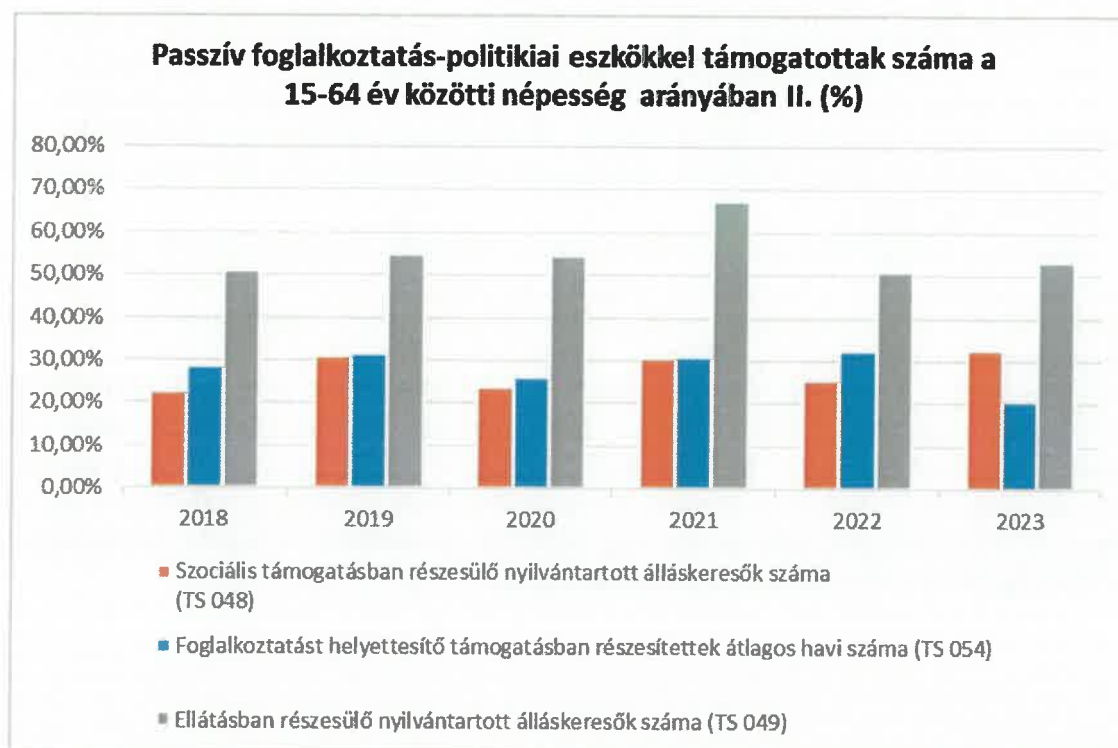
- a) munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

A többéves tapasztalat alapján elmondható, hogy nagyon kevés az állástalanok közül, aki valóban képes lenne a piaci viszonyok között megállni a helyét. Az alul iskolázottság, a neveléshiánya, a berögzült szokások miatt esélyük sincs a változtatás lehetőségére.

A foglalkoztatáspolitikai eszközrendszerét két nagy csoportra bonthatjuk: aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközökre. Az állam munkanélkülieket pénzbeli és természetbeni juttatások révén segíyezheti. Az álláskereső minimális ellátását szolgálják az álláskereső időszakában, ameddig nem rendelkezik munkából származó jövedelemmel. Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök csoportjába tartozik a különböző álláskeresőssel járó költségek térítések, a nyugdíj előtti álláskeresői segély, az álláskeresői járadék.

Abból a szempontból is releváns, hogy az álláskereső részesül-e valamilyen ellátásban a munkanélküli segélyen túl (álláskeresői járadék), mivel ezek a költségek plusz terhet jelentenek az államkasszának, ugyanakkor, ha valaki idős létére már nem tud elhelyezkedni a munkaerőpiacon (pl.: megszűnt a munkahelye) és pár évre van az öregségi nyugdíjtól, annak testhezállók lehetnek ezek a támogatási/segélyezési formák.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	519	0	0,00	43,55	0,00	87,28
2019	519	0	0,00	43,55	0,00	87,09
2020	519	0	0,00	43,55	0,00	87,67
2021	517	0	0,00	43,33	0,00	88,59
2022	496	0	0,00	42,34	0,00	92,34
2023	496	0	0,00	42,34	0,00	92,34
Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok						

Önkormányzatunknak rendkívül kevés adata van a területünkön elhelyezkedő lakásokkal kapcsolatban. Annyi elmondható, hogy vezetékes gázellátás a lakások mintegy 70%-ában van. Ahol jelenleg nem található ott elsősorban a település szerkezetéből adódóan a megvalósításkor fellépő magas fajlagos költsége, vagy a kivitelezői munkák nem vállalásából adódik. Ennél a vezetékes ivóvíz, az áram sokkal kedvezőbb, 99%-ot is eléri. Az 1% a mélyszegénységben élőket és a tartós munkanélkülieket érinti. Itt jellemző a kártyás villanyóra rendszer kialakítása.

Önkormányzatunk a nehéz gazdasági helyzet, alulfinanszírozottság miatt önerőből bér és szociális lakásokat sem venni sem kialakítani sem építeni nem tudott. Ez a következő évek kiemelkedő feladata kell, hogy legyen.

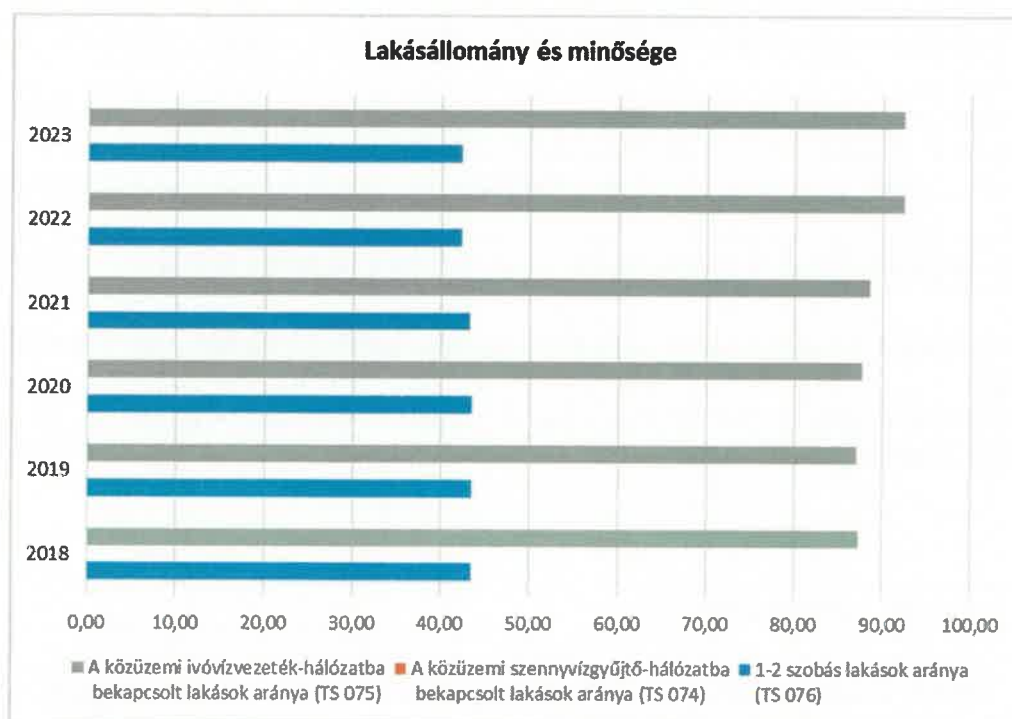
Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.⁸

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

⁸ Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

A lakásfenntartási támogatás alapnyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembevétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és a megfogalmazandó intézkedések során. A rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.”

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzatnak nincs bérlakás állománya.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzatnak nincs szociális lakás állománya.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Jelenleg az önkormányzatnak 3 olyan lakása van, amely abból keletkezett, hogy az igen fontos közfeladatot ellátók (házi orvos, védőnő, fogorvos) átmenetileg máshol oldották meg a lakhatási feltételüket. 90-es években a tanácsi rendszer felbomlása után a települések egymásközi elszámolásának az lett az eredménye, hogy önkormányzatunk az alulfinanszírozottság miatt csak ingatlanban (szolgálati lakások) tudta kiegyenlíteni az elszámolásból adódó követeléseket.

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN

Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

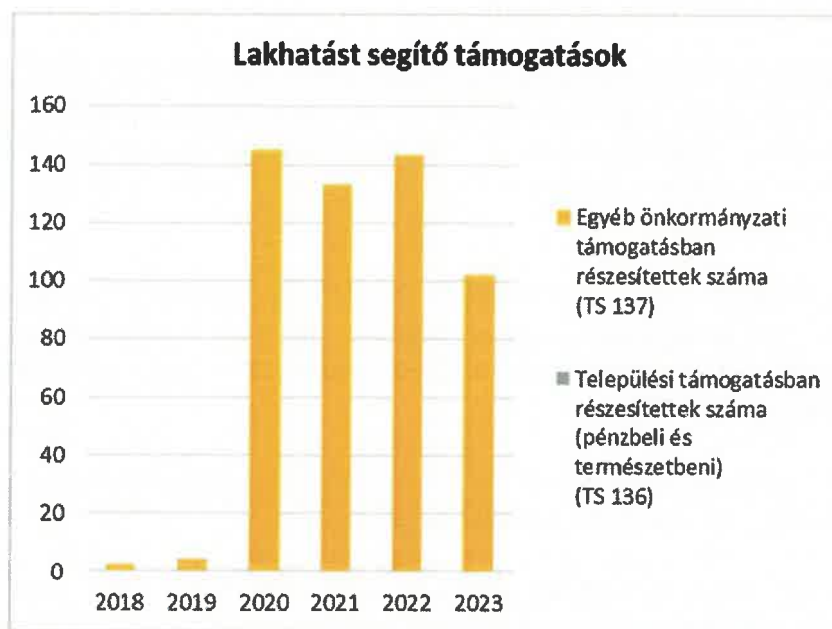
A feltárt lakhatási vészhelyzeteket az önkormányzat megfelelően kezelte így a számuk jelentősen csökkent

Településünkön még nem jelentek meg a hajléktalanok. Szerencsére a körülmények sem alakultak úgy, hogy a családok közül valaki elvesztette volna a lakását.

e) lakhatást segítő támogatások

A nincstelenség és a hajléktalanság veszélye nagy és reális azt a település lakóinak több mint 10%-át érintő támogatás nagysága is mutatja. Az adóság csökkentő támogatást ez évben tervezzük az önkormányzatunknál.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	n.a.	2
2019	n.a.	4
2020	n.a.	145
2021	n.a.	133
2022	n.a.	143
2023	n.a.	102
Forrás: TelR, KSH Tstar		

f) eladósodottság

Hiteles és pontos információval nem rendelkezünk erről a területről. A érintettek csak a végszükségben keresnek fel bennünket és akkor is nagyon nehezen nyílnak meg. A településünkön jelen van ez a probléma, amelyre abból tudunk következtetni, hogy évente 3-4 család is konkrétan megkeresi az önkormányzatot valamilyen közszolgáltatás kikapcsolással. Természetesen jellemző, hogy csak akkor fordulnak az önkormányzathoz, ha már szinte a segítség sem lehetséges.

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak, az ilyen helyzetbe jutók számának megállapításához nyúlt segítséget ez a táblázat. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Jelenleg az ilyen körülmények között levő ingatlanok folyamatosan elnéptelenednek. Jellemzően idős emberek laknak a lakásokban. Számuk nagyon kevés. Mintegy 10 lakást érint összesen. Számukra az önkormányzat a kialakított tanyagondnoki szolgálattal segít.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Önkormányzatunk területén nincs ilyen.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a településrendezés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a rendezés az érintett lakosság életkörülményeiben, értékrendjében és szociális helyzetében hátrányos következményekkel ne járjon. Ennek érdekében biztosítani kell az emberhez méltó környezet folyamatos alakítását, értékeinek védelmét.

Az anti-szegregációs terv elkészítéséhez kidolgozott útmutató⁹ nyomán szegregátum az a településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság - az aktív korú népességben belül a legfeljebb 8 osztályos iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők - aránya meghaladja az 50%-ot.

Az alacsony társadalmi-gazdasági státuszú lakosság koncentrációját a szociális ellátások igénybevételének – ld. 3.6. pont – mutatói is jelzik.

Létező jelenség, hogy a lakáshoz jutási feltételek meghatározása arra irányul, hogy egyes, meghatározott tulajdonságokkal rendelkező (általában a roma kisebbséghez tartozó) személyek valamely településen, illetve településrészen mesterségesen elkülönüljenek. Az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdése értelmében az ilyen eljárás jogszabály-ellenes. Ld. még a 3. 4. pontot.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (4) határozza meg, hogy az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások kötelezően ellátandó feladata az önkormányzatnak. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról, c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról, iskolafogászatról

⁹ Útmutató az Anti-szegregációs terv kidolgozásához, In: Városrehabilitáció 2007-2013-ban, Kézikönyv a városok számára, 2007. október, Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési és Építésügyi szakállamtitkárság 117. o.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	1	47	6,54
2019	1	0	0	1	43	7,18
2020	1	0	0	1	35	9,73
2021	1	0	0	1	39	9,75
2022	1	0	0	1	33	8,89
2023	1	0	0	1	37	7,69

Forrás: TelR, KSH Tstar

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai szintekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Ellátatlan terület nincs, azonban a külterületről történő ellátáshoz a tanyagondnoki hálózat segítsége szükséges.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Rendszeres és nem rendszeres szűrőprogramokat tartunk a településen. A feltehetően kisebb létszámú részvétel esetén a település védőnői szolgálat telephelyén végezzük. A település lakóinak átfogó szűrését, vizsgálatát a nagyobb befogadó képességű Művelődési Házban végezzük. Általában 2 évente egészséggel kapcsolatos szűrés vagy vizsgálat történik a településünkön.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés legközelebb Tamásiban a járásközpontban vagy Megyeszékhelyen, Szekszárdon valósulhat meg. Kevesebb speciális szakértelmet nem igénylő tornásztatásban a házi segítségnyújtókkal közösen szerepet tudunk vállalni.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az iskolai és az óvodai étkeztetésben elvárás, hogy egészséges, változatos, a gyermekek fejlődésének megfelelő minőségű és mennyiségű élelmiszerekből előállított ételek készüljenek. Önkormányzatunk részt vesz a közmunkaprogram keretében megvalósított Start minta projektben, aminek az elvárása, hogy konyhakerti növényeket állítsunk elő az oktatási intézményeket kiszolgáló konyha számára. 2013-augusztus-15. ével újra indítjuk az önkormányzat főzőkonyháját. Saját magunk részére is elvárás a törvényi kötelezettségen felül, hogy kiemelt figyelmet fordítsunk a gyermekek egészséges táplálkozására.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat az előző évi sportkoncepciójában elhatározta, hogy

- az anyagi lehetőségei függvényében támogatja, szervezi a település sporttevékenységet,
- együttműködik a sporttal foglalkozó helyi szervezetekkel,
- a tulajdonát képező sportlétesítményeket fenntartja, működteti
- pályázati forrás felhasználásával fejlesztéseket hajt végre
- bekapcsolódik a szomszédos településig (Pari) kiépített kerékpárút hálózatba.
- Felméri a felnövekvő, új generáció igényeit, és a lehetőséghez képest megvalósítja

Már a korai gyermekkorban, az óvodákban elkezdődik a sport megszerettetése, óvodánk rendelkezik külön tornaszobával. A tornaszoba jól felszerelt és megfelelő állapotú. Rendelkezünk udvarral, ahol a szabadban az aktív mozgásra is lehetőség van. Az általános iskolákban a kötelező testnevelés órákon túl biztosítjuk a tanórán kívüli sportolási lehetőséget.

A szabadidős sportok tekintetében inkább a nagyobb mozgásigényt követelők közül lehet választani.

Sportcsarnok, legközelebb a járási központban, Tamásiban található, ahol a fiatalok számára kosárlabda-, kézilabda-pálya lett kialakítva, melyet bárki térítésmentesen igénybe vehet.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Nagykónyi község Önkormányzata az Szt. 86. § alapján az alábbi személyes gondoskodási formákat

biztosítja:

Szociális alapszolgáltatások:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítés
- tanyagondnoki szolgálat
- gyermekjóléti szolgálat

egyéb:

- időskorúak bentlakásos ellátása

A fenti szolgáltatások közül a családsegítést, az időskorúak bentlakásos ellátását, a házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátását az erre a célra létrejött több települést átkaroló Tamási székhelyű szociális és gyermekjóléti társulás látja el.

A családsegítő-és gyermekjóléti szolgálat az önkormányzattal évente legalább egy alkalommal átfogó értékelő ülést tart, tagjai a helyi önkormányzat továbbá

- Önkormányzat jegyzője
- önkormányzat szociális ügyintézője
- Községi Védőnő
- Gyermekjóléti Szolgáltató
- Családsegítő
- Rendőrség képviselője

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást (a továbbiakban: személyes gondoskodás) az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére, saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában,

valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A szociális alapszolgáltatások közé a tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás tartozik. Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk miatt.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás formájában 10 fő helyzetét könnyíti a községi önkormányzat.

A szolgáltatást igénybe vevők között a nők aránya magas, 90%.

Ápolási díj: Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult - a jegyes kivételével - a hozzátartozó, ha önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre szoruló a) tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.

Tartósan beteg az a személy, aki a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézmény vagy illetékes szakrendelő intézet arra jogosult szakorvosa által kiadott zárójelentés, igazolás alapján a háziorvos szakvéleménye szerint előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.

Az ápolási díjra való jogosultság feltételeit a települési önkormányzat két évente legalább egyszer felülvizsgálja.

Sajnos tendencia, hogy munkahely elvesztése esetén keresnek egy olyan egészségállapotú hozzátartozót, akire tekintettel ezt jövedelemforrásnak vagy kiegészítésnek lehet nevezni. Természetesen, amíg munkahelye volt az embernek és megfelelő jövedelme, addig nem sokan vették igénybe ezt a támogatási formát.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A prevenció mint kifejezés önmagában megelőzést, általánosságban pedig olyan intézkedéseket jelent, melyek képesek csökkenteni vagy teljesen kiküszöbölni a pszichés, testi betegségeket előidéző feltételeket. A klasszikus felosztás szerint megkülönböztetünk elsődleges, másodlagos és harmadlagos prevenciót. Napjainkban leggyakrabban az elsődleges prevencióval találkozunk, az iskolai drogprevenciós programok is ebbe a kategóriába tartoznak. A településen leginkább a serdülőkorú személyeket célzó iskolai prevenciós programok terjedtek el.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Erre vonatkozóan adatok nem állnak rendelkezésre, a lakosságtól panasz, bejelentés nem érkezett. A legtöbbször igénybe vett szolgáltatók közül az önkormányzat az, amelyhez a legtöbbször fordulnak.

Az itt dolgozók pontosan tudják, hogy az ügyfelekért (itt élőkért), vannak, és ennek megfelelően végzik munkájukat.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Erre vonatkozóan adatok nem állnak rendelkezésre, a lakosságtól panasz, bejelentés nem érkezett. Önkormányzatunkra jellemzően a természetbeni juttatások közül a legnagyobb mértékű a közgyógyellátás. A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány (a továbbiakban: igazolvány) állítható ki. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy

térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes gyógyszerek gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre, ideértve ezek javításának költségeit is, valamint a járóbeteg-szakellátás keretében gyógyfürdőben nyújtott fizioterápiás kezelésre

Az önkormányzat biztosít gyógyszer -támogatási igazolványt a jogosultak számára, szükséges gyógyszerkiadásaihoz havi rendszeres 55- illetve 65% -os mértékben.

A megfelelő szűrő, felvilágosító, ismeretterjesztő programok, a kiváló háziiorvosi, védőnői szolgálat és fejlesztések hatására közel 50%-kal csökkent a közgyógy ellátottak száma.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.
Forrás: Önkormányzati adat	

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Az önkormányzatnak szoros a kapcsolata a civil szervezetekkel, egyesületekkel. A képviselő-testület célul tűzte ki, a civil szervezetek támogatását, a velük való kapcsolat fenntartását és fejlesztését. A bíróságon bejegyzett szervezetek mellett ki kell emelni a klubokat, baráti társaságokat, szellemi műhelyeket, amelyek közérdekű tevékenységükkel jelentős szerepet töltenek be a közéletben. A civil szervezetek száma a település méretéhez képest megfelelő.

- Polgárőrség
- Nyugdíjas klub
- Nagykónyi sportjáért és kultúrájáért egyesület
- Kisebbségi tánccsoport
- Baba-mama klub
- Felnőtt asszonyok tánccsoportja

Az önkormányzat a civilek támogatásának odaítélésével segíti a szervezetek működését, ezen kívül infrastrukturális segítséget is nyújt. A civil szervezetek részt vesznek a településen tartandó rendezvények szervezésében, rendszeresen Civil Fórumot tartanak. A település életében fontos szerepet töltenek be közösségi színterek, a sport, a művelődés helyi feltételeinek biztosításával.

A helyi közösségi együttélés fő jellemzője a társadalmi szolidaritás, ami megnyilvánul a településen élő idősök és gyermekek irányába.

A településen a kulturális ágazat is hozzájárul a község békés, kiegyensúlyozott közösségi életéhez

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	igen	93	1
Forrás: TelR, KSH Tstar			

Minden évben hagyományosan megrendezésre kerülnek különböző kulturális, gyermek, sport programok. Ezek jelentős részét az önkormányzat szervezi, a helyi alapítvány támogatásával. A programokban közreműködnek a helyi vállalkozók, civil szervezetek, intézmények, sportegyesület. Mindenképpen közösség építő szerepük van ezeknek az eseményeknek, amelyek mindig valamilyen ünnepi alkalomhoz kötődnek. A rendezvényeken a település lakosai 35-45 %-os arányban vesznek részt.

Rendszeres programok:

Húsvéti Nyuladalom, Falunap, idősök Napja, Idősök kirándulása, Szüreti felvonulás, Tökfaragó Verseny, Márton Napi Felvonulás, Kenyérszentelés, Premier filmvetítés, Színházi előadások, Adventi Programok, Mikulás Ház, Szilveszteri Bál.

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban elfogadott normákhoz, viselkedési szabályokhoz.

Sokféle normarendszer él egymás mellett a társadalomban, így Nagykönyiban is. Vannak jogi normák, amelyeknek megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve amelyeknek megszegését kényszereszközökkel torolja meg. Vannak erkölcsi, vallási szabályok, higiénias normák stb., amelyeknek megszegését a társadalom tagjai többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszallással, megvetéssel büntetik. Vannak szokások, illemszabályok, divatszabályok, amelyeknek büntetése a társadalom többi tagjai részéről megnyilvánuló erősebb-enyhébb helytelenítés. Beszélhetünk egy-egy nemzeti kisebbség, vallási csoport, társadalmi réteg szubkultúrájáról. Ha a szubkultúrában szereplő viselkedési norma ellentétben áll a helyi társadalomban uralkodó, elfogadott normáktól, akkor az egyén dilemma előtt áll: mely normákat kövesse és melyektől térjen el, hogyan viselkedjen a számára elfogadhatatlan viselkedési normákat képviselőkkel szemben? A devianciához - az adott társadalomban elfogadott normáktól eltérő viselkedésekhez - pl. a bűnöző, alkoholizáló, kábítószer-fogyasztó, lelki beteg, stb polgártársainkhoz - történő viszonyulás komoly erőpróba a szűkebb és tágabb közösségek együttélésben.

Az etnikai konfliktusok jelen vannak a települési élet hétköznapjaiban a lakosság szintjén, mindezekről tudomást, csak a bejelentések alapján lehet szerezni. A Rendőrségi beszámolóból csak következtetni lehet ezek mértékére. Amennyiben a településen előfordult rasszista indítékból elkövetett támadás, vagy olyan társadalmi csoportok közötti konfliktus, amelynek vélelmezhetően etnikai dimenziója is volt, az önkormányzat felelőssége, hogy hatékonyan fellépjen az ilyen

konfliktusok és jogsértések megelőzése érdekében. A konfliktusok és jogsértések megelőzése érdekében szükséges a hatékony fellépés a gyűlöletkeltő megnyilvánulások ellen, a jogsértések kárvallottjainak támogatása, számukra jogsegély biztosítása; a társadalmi szolidaritást, párbeszédet és a kisebbségek védelmét erősítő helyi szintű akciók és kampányok szervezése és támogatása (pl. sajtó-kampányok, rendezvények, a társadalmi befogadás és összefogás elősegítésében aktív szervezetek, illetve egyének számára díj, elismerés adományozás ifjúsági korosztályt külön is célzó programok, stb.). Tekintettel arra, hogy a becslések alapján a roma lakosság a falu lakónépességének kb. 15%-a, szükséges, hogy az önkormányzat tisztviselői közül, minél többen legyenek jártasak a romák esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos kérdésekben.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Településünkön etnikai konfliktus önmagában nem említhető. A falun élő lakó emberek alapján véve elfogadják a máshova tartozást, faji, vallási vonatkozásban. Jellemzően akkor jelent ez problémát, amikor valamilyen társadalomellenes cselekedetre derül fény.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Nagykónyi Községe önkormányzati és magánemberei szintjén mindig is segítette az elesetteket, rászorulókat. Az idősebb lakók önként és saját kezűleg adományoznak az általuk ismert családok számára. Az önkormányzat rendszeresen pályázik és oszt élelmiszer, ruha, kisállat, adományokat 2016-tól az RSZTOP keretein belül tartós élelmiszerekből álló csomagokat kapnak a rászoruló (gyermekvédelmi kedvezményben részesülő) családok. A településen van vöröskereszt adományozó helység. A településünkön található iskola tanulói közül kiemelten a nehéz sorsú gyerekek közül évvégén a tanulmányi eredményeiket figyelembe véve, nem csak tárgyi jutalomban részesülnek, hanem 1 hetes balatoni üdülést is biztosít egy régóta az iskolát támogató család.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A magyarországi nemzetiségekről általában és általánosságban elmondható, hogy a romákat leszámítva társadalmilag erősen integrálódtak, sőt erős körükben az asszimiláció, jellemző a többes kötődés. A nemzetiségek létszáma a romákat leszámítva a XX. század során – ki – és áttelepítéseknek, lakosságcsereknél és az asszimilációs folyamatoknak is köszönhetően – az eredeti töredékére csökkent. Alapvetően diaszpórában élnek, az ország minden megyéjében szóróványban megtalálhatók, s kevés az olyan települések száma, amelyeken a nemzetiségi lakosság többségben lenne, vagy akár létszámaránya igen jelentős lenne. Ennek ellenére az országban megkülönböztethetők olyan régiók, amelyekben számottevőnek tekinthető a nemzetiségi lakosság és hagyományok jelenléte, vagy amelyek fontosak földrajzi-demográfiai értelemben az egyes nemzetiségek számára, azaz ezekben a régiókban az adott nemzetiség jelentős hányada él. A legerősebben megnyilvánuló nyelvi asszimiláció ellenére a rendszerváltást és a nemzetiségi önkormányzati rendszer kiépülését követően szinte minden nemzetiség esetében megfigyelhető az asszimiláció lefékeződése, a nemzetiségi identitás egyes elemeinek erősödése, a kulturális kötődés erősebb manifesztálódása, a nagyobb nyilvános aktivitás, jelenlét. A közéletben és a médiában való megjelenés csúcsa a 1990-es évek közepére tehető, míg az új évezredben egy megújuló fokozatos marginalizáció figyelhető meg. Ezzel összefüggésben is kitűnik a magyarországi nemzetiségek kulturális és más tevékenységeinek csökkenő szakmai integrációja, a megfelelő intézményi háttér és finanszírozás hiánya.

Összességében megállapítható, hogy a magyarországi nemzetiségi közösségek fennmaradásukban veszélyeztetett közösségek, melyek értékeinek megőrzése különös erőfeszítéseket igényel nemcsak maguktól a közösségektől, hanem az államtól és intézményeitől, valamint az egész társadalomtól is.

e) helyi lakossági önszerveződések.

2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról alkotott törvényt. A törvénnyel az Országgyűlés elismerte, hogy az emberek önkéntes összefogása nélkülözhetetlen Magyarország fejlődéséhez. A civil szervezetek a társadalom alapvető egységei, amelyek folyamatosan hozzájárulnak közös értékeink mindennapi megvalósulásához. Az egyesülési szabadság érvényesülése, valamint a civil szervezetek működési alapjainak megteremtése, társadalmilag hasznos és közösségteremtő tevékenység. A közérdekű, illetve közhasznú tevékenységük támogatása társadalmunk feladata. Az adott területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira,

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Rendkívül jó és szoros kapcsolat alakult ki a Nagykónyi Község Önkormányzata és a Nagykónyi Roma Nemzetiségi Önkormányzata között.

Az infrastruktúra támogatásán kívül minden fontosabb fejlesztésbe, települést érintő programokba (közfoglalkoztatási, adományozási, segélyezési, ünnepi műsorok) közvetlenül bevonásra kerülnek. Például a Roma Nemzetiségi Önkormányzat az iskolai évvárón ösztöndíjat ad, 2019-ben előnevelt csirkéket osztott a rászoruló roma családoknak, összesen 1675db.-ot. 67 család részesült az adományból. A két önkormányzat között létrejött együttműködési megállapodásnál sokkal fontosabb a két vezető napi és személyes kapcsolata. A közös fellépés a gyűlölet kampány, a társadalmi kirekesztődés ellen, a települési és emberi együttélési normákért sokat jelentenek.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

BEAZONOSÍTOTT PROBLÉMÁK	FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK
Pályakezdő fiatalok, nők elhelyezkedése nehézkes.	Képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférés biztosítása, személyes kompetenciák fejlesztése, munkatapasztalat szerzése, az oktatásból a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítése. Elhelyezkedést se Számítógépes tanfolyam szervezése. Szükség esetén közfoglalkoztatás
Magas a 180 napnál régebben regisztrált, és az 50 éven felüli álláskeresők száma munkanélküliek körében	Munkaerőpiacra való visszatérés segítése (pl. képzés, átképzés biztosításával, számítógépes tanfolyam szervezése)
A romák körében sok az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, és nem rendszeres jövedelemmel rendelkeznek	Szemléletváltás, képzési lehetőség biztosítása, Jövedelemhez juttatásuk, pl. közfoglalkoztatás útján Az alapkompentencia megszerzésének elősegítése.
Kevés a célcsoportokra kidolgozott program, eddig csak a munkaügyi központ által szervezett programokon vettek részt	A futó programok folyamatos figyelemmel kísérése és a célcsoportok tájékoztatása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az **egyenlő bánásmód** elve azt követeli meg a jogalkotótól és jogalkalmazótól, hogy a hasonló helyzetben lévő személyeket azonos módon kezelje, és az eltérő helyzeteket pedig különbözőképpen szabályozza, értékelje.

Az esélyegyenlőség fogalma:

Az egyenlő esélyek biztosítása azt a végső célt szolgálják, hogy gyermekek- egyenlő eséllyel érvényesülhessenek az élet legkülönbözőbb területein - oktatás, egészségügy, szociális biztonság stb. -, de legalábbis csökkenjenek az őket érő hátrányok. A hátrányban szenvedő embernek jobb feltételeket kell biztosítani, nem egyenlő feltételeket.

Az esélyegyenlőség fontossága az oktatásban:

- az igazságos és befogadó oktatás az egyik leghatásosabb eszköz a társadalom egyenlőbbé és méltányosabbá tételére,
- emberi jogi követelmény, amit az ENSZ gyermekjogi nyilatkozata és a legtöbb nemzet alkotmánya tartalmaz.

Feladat: az alkotmányban meghatározott művelődéshez való jog esélyegyenlőség alapján való gyakorlásának biztosítása.

Mindenki számára biztosított az oktatás alapvető szintje, ezért

- korlátozni kell a tanulók korai besorolását,
- a gyermekek fejlődésének kezdetén, közösségi ellátás révén ellensúlyozhatóak a hátrányos otthoni körülmények,
- a jó minőségű és elérhető kisgyermekkorai nevelésnek és gondozásnak jelentős a hosszú távú haszna,
- az iskolai sikertelenségek kezelése segít leküzdeni a társadalmi hátrányokat, amelyek gyakran okoznak iskolai kudarcot.

Feladat:

Kiemelt figyelmet igénylő tanulók:

különleges bánásmódot igénylő

- sajátos nevelési igényű,
- beilleszkedési, tanulási és magatartási problémával küzdő gyermekek, tanulók
- kiemelten tehetséges tanulók eltérő helyzetének figyelembevétele,
- a hátrányos helyzetű tanulók hátrányának csökkentése, kompenzálása.

A veszélyeztetettség korai azonosítása, a segítő támogatás és a folyamatos megfigyelés nagy jelentőségű.

Intézményen belüli lehetőségek:

- rendszeres segítségnyújtás az iskolában lemaradóknak, hogy csökkenjen az évismétlés,
- a gondos, folyamatos megfigyelés,
- az olvasási felzárkóztatást célzó intenzív beavatkozás,
- az oktatási követelmények megállapítása és követelménytámasztás az egyéni képességek fokozott figyelembevételével történjen,
- az eredmények javítása a fejlesztő értékelés módszerével,
- a tanulási nehézségek kezelésére és beavatkozások sorozatára van szükség.

Intézményen kívüli lehetőségek:

Családsegítő és Gyermekjóléti Központ, Nevelési Tanácsadó szolgáltatásainak igénybevétele.

Fontos a pályatervezési tanácsadás, az oktatás hatékony kapcsolódása a munka világhoz.

Legfontosabb feladataink:

- Erősítjük a kapcsolatot az iskola és az otthon között, hogy támogatást kapjanak a hátrányos helyzetű szülők gyermekeik tanulásának segítésében. Az iskola és az otthon hatékony kapcsolata nagy jelentőségű az oktatási eredmény szempontjából, de a hátrányos helyzetű tanulók általában gyenge támogatást kapnak otthonról.
- Javítjuk a hátrányos helyzetű szülőkkel való kommunikációt, és segítséget nyújtunk a tanulást segítő otthoni környezet kialakításában.
- A házi feladat eredményes pedagógiai eszköz lehet, de veszélyt is jelent az esélyegyenlőség szempontjából. A tanulószobai foglalkozás, napközis foglalkozás az iskolában megfelelő környezetet jelenthet a házi feladat elkészítésének támogatására.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2. számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	504	524	1028	49,03%	50,97%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			18	1,75%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	70	61	131	6,81%	5,93%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	20	21	41	1,95%	2,04%
Forrás: TelR, KSH Tstar					

A fenti grafikonból jól látható, hogy a gyermekünk, mint jövőnk záloga, nem biztosítja a település hosszútávon történő fennmaradását, fejlődését, ha a trend nem változik meg. Ennek megváltoztatása, már túlmutat a lehetőségeinken, itt már látható, hogy nagytérsegi (országos, európai) beavatkozás (stabil gazdaságpolitika) szükséges.

Önmagában gyermek vállalási kedvezmények nyújtása már nem elég. Nagyon fontos, hogy a már meglévő gyermekekkel kiemelten foglalkozzunk, és maximálisan óvjuk, védjük őket, mint emberileg, mint jogszabályilag.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A községben a lakosság általános szociális helyzete befolyásolja a gyermekek fejlődését. Nagykönyiban a felnőtt lakosság átlagos szociális helyzetű, a gyermekek helyzetéről ugyanez mondható el. A gyermekek körében jelentős a 2 és 3 H.

A Szociális és gyermekvédelmi intézményi háttér a településen rendelkezésre áll.

A Családsegítő Szolgálatnál, Gyermejkölési Szolgálatnál és Védőnői Szolgálatnál a szükséges személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állnak. Megfelelő és hatékony az együttműködés a köznevelési intézmények, valamint a hatósági feladatokat ellátó szervezetek között. A védelembe vett gyermekek számát 2010. évtől nem sikerült tartósan visszaszorítani, ugyanakkor a veszélyeztetett kiskorúak száma csökkent.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	2	n.a.
2019	0	9
2020	2	2
2021	2	5
2022	0	4
2023	5	13

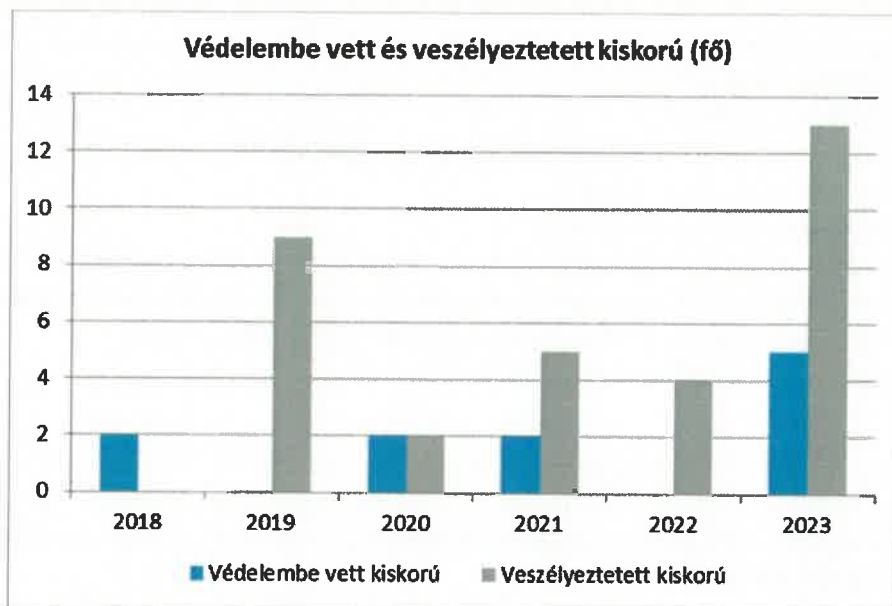
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés céljáról, tartalmáról.

A családsegítés keretében biztosítani kell, a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást, az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz. Továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését, a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését, közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését. A tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adóssághalakkal és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását, a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben lévő családokat segítő szolgáltatásokat.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekvédelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan

feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- **Pénzbeli és természetbeni ellátások:**
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
 - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) az otthonteremtési támogatás,
 - e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- **A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:**
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása.
- **A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:**
 - a) az otthont nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- **A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:**
 - a) a védelembe vétel,
 - b) a családba fogadás,
 - c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - d) az átmeneti nevelésbe vétel,
 - e) a tartós nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,

- **Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:**
 - a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
 - b) a fővárosi főjegyző,
 - c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
 - d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
 - e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
 - f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
 - g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni ¹⁰.

A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt.-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek. A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)¹¹

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt.-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő, illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve a jegyző, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

¹⁰ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet Gyvt.-ben rögzített definíciója a sablon készítésekor még nem ismert.

¹¹ Iskolaszolga, XXIII. 3., 2012. november

Rendszeres gyermekvédelmi részesülők száma Nagykőnyiban	
Tanév	RGYVK határozatok száma (db)
2018/2019	20
2019/2020	22
2020/2021	20
2021/2022	23
2022/2023	32
2023/2024	37
2024/2025	28

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	70
2019	64
2020	61
2021	56
2022	66
2023	71

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A táblázat megfelelően szemlélteti, hogy 2018-ban évi átlag 70 fő kapott gyermekvédelmi kedvezményt, mely a következő évek során csökkenésnek indult, majd 2023-ra nemcsak, hogy visszatért ez az arányszám, de még túl is lépte a kedvezményben részesülők száma.

Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

- nyugellátásban,
- korhatár előtti ellátásban,
- szolgálati járandóságban,
- balettművészeti életjáradékban,
- átmeneti bányászjáradékban,
- időskorúak járadékában vagy
- olyan ellátásban

részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

Településünkön a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra csak nagyon ritkán van lehetőség.

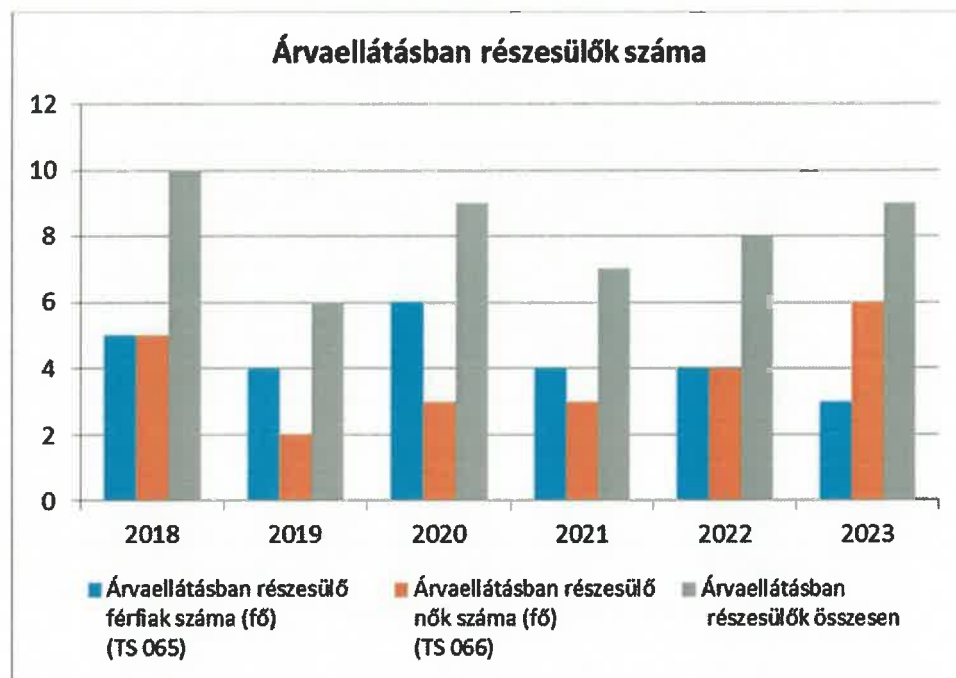
4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	5	5	10
2019	4	2	6
2020	6	3	9
2021	4	3	7
2022	4	4	8
2023	3	6	9
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

Az árvaellátás egy biztosítási típusú, havi rendszerességű, jövedelemarányos pénzügyi ellátás, melyre az elhunyt biztosítottak gyermekei, illetve bizonyos esetekben unokái és testvérei jogosultak.[1]Az árvaellátás hatályos magyar szabályozását a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény és a végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) kormányrendelet tartalmazza. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátások egyik fajtája.

Az árvaellátásra az a 16. életévét még be nem töltött gyermek jogosult, akinek elhunyt szülője a törvényben előírt szolgálati időt megszerezte. A házastársak vagy élettársak egy háztartásban nevelt mostohagyermekai is jogosultak az árvaellátásra. A testvérnek, unokának, dédunokának, ükunokának akkor jár a fenti feltételekkel árvaellátás, ha az elhunyt a saját háztartásában őt eltartotta, és a testvérnek, unokának, dédunokának, ükunokának nincs tartásra kötelezhető hozzátartozója.

A bíróság által jogerősen holtnak nyilvánított eltűnt személyek gyermekei is jogosultak az árvaellátásra.

A 16. életév betöltés után abban az esetben folyósítható tovább az árvaellátás – legfeljebb a 25. életév betöltéséig, ha a gyermek oktatási intézmény nappali tagozatán tanul.

Az árvaellátásban részesülők száma 2018-ban 10 fő, melyből 5 férfi és 5 nő. A következő években ez az arányszám csökkenésnek indul, azonban a nemek szerinti bontásban az árvaellátásban részesített férfiak száma minden évben meghaladja a női számokat.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll pénzbeli támogatást folyósít. (Gyvt. 20/C. § (1))

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

A településünk oktatási intézményeiben járó gyermekek létszámához viszonyítva jelentős a támogatási mértékek. Ezt jól mutatja az ingyenes étkeztetés és tankönyv támogatási szám.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére. A nagyobb befogadó állomásokon megjelenő, külföldi állampolgárságú gyermekek egy része nem kerül be közoktatási intézménybe,

vagy aránytalan utaztatással, intézményváltás során jut csak hozzá oktatási szolgáltatáshoz. (Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, A menedékkérő és menekült gyermekek és kamaszkorúak hozzáférése az oktatáshoz Közép-Európában, Önkormányzatunkra nem jellemző a kiskorúval rendelkező családok betelepülése.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Ha nem biztosított minden gyermek számára, hogy állampolgársághoz jusson, az kockázatnak teheti ki a gyermekeket és súlyos emberi jogi jogsértéseket okozhat.

- Az a gyermek, aki nem minősül egyetlen ország állampolgárának sem, gyakran nem képes hozzáférni más jogokhoz sem, mint például oktatáshoz, jóléti juttatásokhoz és egészségügyi ellátáshoz.
- Egy menekült gyermek, aki nem rendelkezik állampolgárság igazolásával, valószínűleg nem tud úti okmányokhoz jutni és nem tudja legálisan átlépni a határokat, így nagyobb a kockázata annak, hogy veszélyes utat kelljen megtennie egy biztonságos ország eléréséhez.
- Egy hontalan menekült gyermek fokozott kockázatnak lehet kitéve, hogy rendkívüli szegénységben él hosszabb időszakokon át és kizsákmányoló helyzetekbe kényszerül a túlélés érdekében, ezek közé tartoznak az emberkereskedelem, gyermekmunka, gyermekházasság, gyermekkatonává válás, vagy más visszaélés

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településünkön nincs szegregált lakó környezet.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Az önkormányzat az érintett intézményekkel együttműködve folyamatosan igyekszik a lehető legpontosabban felmenni, és a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően dokumentálni a HH, illetve HHH státuszú gyermekekre vonatkozó adatokat. Széleskörű tájékoztatási tevékenységnek köszönhetően a szülők egyre nagyobb számban tesznek ilyen nyilatkozatot.

A településen fogyatékkal élő gyermekek számáról nem áll rendelkezésünkre pontos adat.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	1	n.a.	-
2019	2	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	1	n.a.	-
2022	1	n.a.	-
2023	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

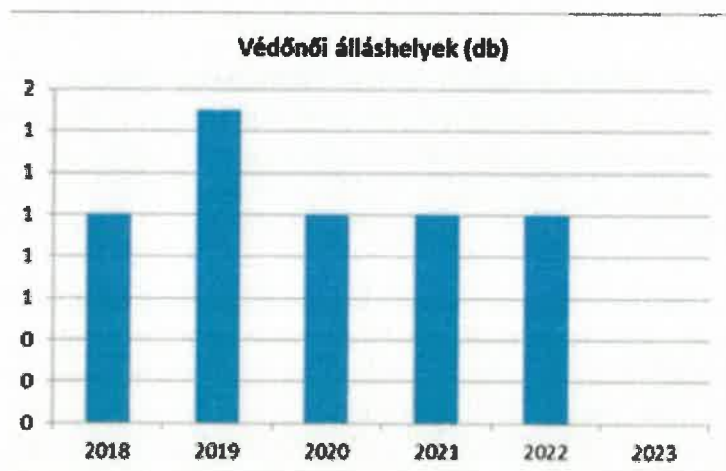
A lakosság számunkhoz viszonyítva 1,5 védőnői állást kellene betölteni. Sajnos ezt a település mérete, az önkormányzatok finanszírozása és a halmozottan hátrányos helyzet miatt nem valósítható meg. Különösen azt figyelembe véve, hogy a védőnői szolgálat közös Nagyszokoly, Újireg és Pári községekkel. Ennek ellenére ellátatlanság nem fordult elő. A védőnő iskola egészségügyi feladatot is végez. Az iskolai szűrővizsgálatok a tanácsadókban történnek általában,

mivel az iskolákban nincs felszerelt orvosi szoba. A védőnő aktív jelenléte az iskolában hozzájárul, hogy valamilyen szinten a gyermek életének részesei. Minden gyermekkel többször találkoznak egy tanév során, tehát tudják, hogy mikor, hol érhető el a védőnő. Egészségügyi és sokszor lelki problémáikkal is megtalálják őket a gyermekek.

A rendelő alkalmas a négy szemközti, intim beszélgetésekre is, hiszen ez nagyon fontos alapja a kapcsolatuknak. Fontos, hogy bizalmat, empátiát, elfogadást sugározzanak a gyerekek felé, főként, hogy a serdülők sokszor híján vannak ezeknek az érzéseknek. A meghallgatásuk során nagyon sok olyan problémára is fény derül, amit nem is sejtettek azelőtt. Tanácsaik, ötleteik, személyes példamutatásuk jó alap lehet a gyerekeknek, hogy merre is induljanak tovább. Esetlegesen pedig - a kompetenciájuk határait jól ismerve - szakemberhez irányítják őket. Védőnői szűrések a jogszabályi protokoll szerint: testtömeg, testmagasság, látásélesség, színlátás (6. osztályban), hallás vizsgálata és vérnyomásmérés. A szűrés időpontjáról, törvényben meghatározott rendjéről írásban tájékoztatjuk a szülőket és kérjük őket a gondozás korrekt lebonyolíthatósága miatti adatszolgáltatásra betegséggel, gyógyszereszedéssel kapcsolatban. Ezt követően sok új információt kapunk mely segíti munkánkat, és jó kapcsolatot biztosít a szülőkkel.

A kor slágerproblémája a hallás. Egyre elterjedtebb a mobiltelefonok, illetve MP3, MP4 lejátszókkal történő zenehallgatás. A gyerekek elmondása szerint bizony nagy hangerőn hallgatják a zenét ezen eszközökkel. A bedugott hallgató hermetikusan lezárja a hallójáratot és a hanghullámok közvetlenül a dobhártyára irányulnak. Így tartósan, magas hangerőn hallgatva gyorsan halláskárosodáshoz vezet használatuk. Nagyon fontos erre felhívni a gyerekek figyelmét a hallásszűrés során. Kevés gyermek sportol rendszeresen. A primer prevenció lenne a célravezető. A mozgás szeretete és a helyes mozgáskultúra kialakítása tartozik ide. A kisgyermek lételeme a mozgás. Ezt kellene megőriznünk az iskolás korban is.

A tartási rendellenességek, a gerincferdülés, a láb statikai eltérését megakadályozó torna nagyon fontos lenne a mindennapokban. A szűrés során észlelt eltéréseket felfedezve, megfelelő helyre irányítva a gyermeket sokat tehetünk az állapotuk javításáért. Egyes iskolákban, azok kisebb közösségeiben sok munkát ad a védőnőknek a tanulók hiányos higiénés állapotából adódó fejtetvesség. Sajnos akad néhány család a településen, akik egész tan éveken át nem tudnak megbirkózni a problémával a hathatós védőnői segítség ellenére sem (tájékoztatás, ellenőrzés, szülői konzultáció, irtószer biztosítása). Nem sikerült még igazán jó módszert kidolgozniuk arra, hogyan lehetne a problémát végleg felszámolni a kritikus helyeken. A járványügyi szakemberek, családgondozók bevonása sem vezet eredményre minden esetben. A gyermekkorban túlsúlyos, elhízott gyermek nagyobb valószínűséggel lesz elhízott felnőtt. A túlsúly nagy egészségügyi kockázatot jelent számos betegségnél. Ez egy komoly rizikófaktor.

Emellett figyelnek a védőnők az elégtelenfejlődésre is. Ebben a tanévben 2 olyan gyermeket is kiszűrtek, akinek a súlya 3 percentil alatt maradt, tehát kórosan soványnak tekintendő. Szerencsére általános iskolában többnyire inkább csak alkati tényezők állnak a háttérben. Gyakorlatilag minden 3. gyermek hátrányos helyzetű. Ez nagy terhet ró a gyermekekre a mindennapok során. Aki nem megfelelő körülmények között él, sokkal, nagyobb valószínűséggel betegszik meg, tanulmányi előmenetelét is kedvezőtlen irányban befolyásolják ezek a körülmények. Nagyon nehéz ebből a közegből kitörni. Ezen tanulók lelki segítése, vezetése is nagy empátiát, sok időt igényel a munkánk során. Sajnálatos módon nem egyszer kényszerülünk tovább lépni, ha úgy látjuk, hogy egy-egy problémát a család nem tud megoldani. Ilyenkor a jelzőrendszer tagjaként meg kell tennünk a további lépéseket és felvenni a kapcsolatot a családsegítő hálózattal. Ezt követően nem ér véget a feladatunk, hanem a többi szakemberrel együtt dolgozva kell követnünk a gyermek útját.

A gondozás tehát akár egészségügyi, akár szociális ok miatt veszélyeztetett a gyermek, nagyon fontos eleme a mindennapi munkánknak. Ehhez elengedhetetlen a jó kapcsolat a szülőkkel, a gyermekekkel, a nevelőtestülettel, az orvosokkal és a szociális segítséget nyújtó szakemberekkel egyaránt. A védőnő jelenléte az iskolákban lehetővé teszi, hogy fizikailag elérhető legyen, így a megadott időpontokban akár a szülőkkel vagy a családsegítő munkatársakkal is tudjunk találkozni. Sokkal, jobb hatásokkal lehet dolgozni, ha van személyes kapcsolat.

A védőnői prevenciós munka a szűrések mellett a felvilágosító előadásokon, interaktív órákon, tanácsadásokon teljesedhet ki.

A védőnő egészségnevelési munkája során kötelező és ajánlott témákat dolgoz ki és prezentál. Kötelező téma a 11. évfolyamon az emlő- és a here önvizsgálata. Sajnos minden évben az órák után akad olyan tanuló, aki magán elváltozást talál, de szerencsére ez ily módon időben felismerésre és kezelésre kerül, akár jó-, akár rosszindulatú folyamatról van szó. Több jelzést és köszönetet kaptunk a szülőktől és a tanulóktól, pedagógusoktól, hogy foglalkoznak a rákszűréssel, s ezzel életüket mentenek.

A további témák kidolgozása a védőnő ajánlása, illetve az iskola igénye szerint történik. Egészségfejlesztő munkájuk szervesen kapcsolódik az iskola egészségnevelési programjához. Beszélnek az egészséges táplálkozásról, személyi higiénéről, pubertáskori változásokról, szexualitásról, párválasztásról, fogamzásgátlásról, abortuszról, szexuális úton terjedő betegségekről (kiemelten az AIDS-ről), a normálistól eltérő szexuális magatartásformákról, lelki egészségről, agresszióról, stresszhelyzetek kezeléséről, egészségkárosító magatartásformákról (dohányzás, alkoholfogyasztás, energiitalok, drog). A tanórákon kívül nagyon fontos számukra a diákokkal való négy szemközti beszélgetés. Sokan azért keresik fel a védőnőt, hogy meghallgatást nyerjenek, így szabadulva lelki terheiktől. A szülők lelki válsága egyre mélyebben érinti, vagy inkább sújtja a gyerekeket.

Balesetek alatt többnyire kisebb sérülések, horzsolások, sebek ellátását értjük. Azonban adódnak komolyabb esetek is, ahol a védőnő szaktudásán és talpraesettségén sok múlik.

Nyugalma és higgadtsága fontos azokban az esetekben, mikor mentőt kell hívni vagy szükséges a tanulót szakorvoshoz küldeni. Ilyenkor a szülőt azonnal értesítik és kérik a beleegyezését, segítségét, hogy a gyermek minél előbb a megfelelő ellátásban részesülhessen.

Ambuláns ellátásra valamilyen akut tünet miatt jönnek a tanulók a védőnőhöz.

Leggyakrabban fejfájás, hasi fájdalmak, szédülés, rossz közérzet, hányás, hasmenés fordul elő. Sok esetben az alapos kikérdezés során kiderül, hogy a gyerek nem eszik reggelit, nem fogyaszt elegendő folyadékot, s ez bizony testi tünetekhez vezet. Nagyon fontos, hogy ilyenkor újból felhívják a figyelmét erre, és ne gyógyszerrel próbálják megoldani a visszatérő problémát. Ennek a rossz szokásnak, „lustaságnak”, „szülői hanyagságnak” a megváltoztatása nem könnyű. Fertőző

betegség gyanúja esetén fontos, hogy a gyermek mielőbb orvosi ellátásban részesüljön és mindent meg kell tenni a fertőzés továbbvitelének megakadályozására.

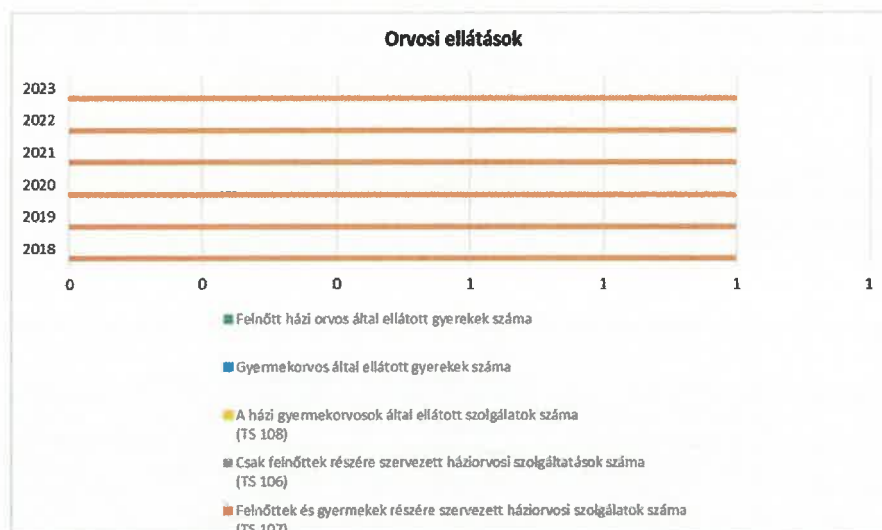
b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.
2023	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Településünkön vegyes háziorvosi körzet van, amely azt jelenti, hogy gyermek és felnőtt ellátás tartozik bele. Minden nap van orvosi rendelés, a sok helyettesítés és ügyelet miatt egyik nap délelőtt a másik nap délután. Természetesen vannak családok, akik a szabad orvos választási lehetőség miatt Dombóvár és Tamási városban lévő gyermekorvoshoz viszik a gyermekeiket. Ebből adódóan ugyan feladat-ellátási szerződés nincs az orvosokkal, de igény esetén helyben is lehetőség van a rendelésre. A dombóvári kórház-és rendelőintézetben vehető igénybe szakellátás, illetve a megyeszékhelyen, Szekszárdon. Kiemelt esetekben Kaposváron, illetve Pécsen elérhető a segítség. Összességében elmondható, hogy a gyermekek egészségügyi ellátása jó, minden ellátást a település 50 km-es körzetében igénybe tudnak venni, amely Nagykönyiban nincs.

Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a településen van fogorvosi szolgálat, amely hetente 3 szor tart rendelőt. Így hatékony az iskola, óvodai fogászat is. Az önkormányzat nem kötelezően fenntartandó ellátásként tartja fent, hanem támogatást nyújt a szolgálat számára. Évente egy alkalommal minden tanuló fogászati szűrése megtörténik az iskolafogászon. Elválkozás esetén vagy további kezelés szükségességekor a gyermeket a szüleivel rendelik már vissza. A szűrések, vizsgálatok során is felhívják a tanulók figyelmét a fogászati kezelés szükségességére a szabálytalan fogazat esetén. A fogszabályzót viselő tanulókra külön figyelmet fordítanak. Fontos a lelki támogatás, megerősítés, figyelmük felhívása a fokozott szájhygiénára. Egészségnevelő előadásokkal is igyekeznek a gyermekek figyelmét a megfelelő szájhygiénára, annak szükségességére felhívni és gyakorlatban bemutatni a megfelelő fogmosási technikát.

Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról az önkormányzat társulás keretében gondoskodik. A társulás székhelye és az ügyeleti központ Tamási városa. A hétközi és a hétvégi kötelező ügyeleti rendszert közösen több önkormányzattal tartjuk fent. Az ellátással kapcsolatos kifogások vizsgálatából az állapítható meg, hogy nagyon nagy az ellátandó terület és gyakran több a kivonulási idő az ellentétes és egymástól távoli települések miatt, mint azt a bajban levő ember tűrési küszöbe elfogad.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások:

A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

Önkormányzatunk esetében kizárólag óvodai ellátást tudunk biztosítani, többre eddig nem volt igény.

- A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Gyermekek átmeneti gondozása nincs a településünkön.

- Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító, korai fejlesztésben és gondozásban vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Fogyatékos gyermekek nincsenek a településen.

- Gyermekekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkeztést és két további étkeztést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Óvodánkban 13 gyermeknek volt szüksége logopédiai ellátásra. A 3-7 éves korú normál óvodába járó középsúlyos és súlyos fejlődési elmaradással küzdő gyermekek szakszerű fejlesztésének igénybevitelére. 3-7 éves korú, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása az óvodákban is biztosított, illetve részben biztosított.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Az Mőtv. alapján az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata. A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgáltatást az önkormányzat a gyermekjóléti szolgálattal biztosítja. A Szolgálat tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez, figyelemmel kíséri a 0-18 éves gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti szolgálat szervezeti kerete: Tamási és Városkörnyéki Önkormányzatok Szociális Integrációs Központja Tamási szakmailag önálló egysége.

Személyi feltételek: A Gyermekjóléti Szolgálat 10 településen heti 40 órában 5 fő szakképzett családgondozóval látja el feladatait. A családgondozók az alábbi képesítéssel rendelkeznek: szociális munkás (Illyés Gyula PTE-IGYK Főiskola), szociálpolitikus (Pécs). A szolgálat működéséhez szükséges tárgyi feltételek rendelkezésre állnak, azonban hosszabb távon – pályázati források igénybevételeivel – szükséges. Korábbi pályázat segítségével az intézménynek helyet adó épület felújításra került.

Sajátos nevelési igényű, fogyatékkal élő gyermekek teljes körű ellátását a szomszédos településen található (Iregszemcse) GÖLLESZ VIKTOR EGYMI intézet, valamint a helyi általános iskola integrált oktatással látja el.

Az intézményben a személyi, és tárgyi feltételek adottak. A fogyatékos, vagy tartós betegség jellegétől, súlyosságától függően évente egy-egy esetben előfordul, hogy a gyermek gondozását, napközbeni ellátást az intézmény vállalja, azzal, hogy a speciális fejlesztés a szülő döntése alapján más – e feladatra szakosodott – intézményben biztosított.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A településen az óvoda volt az első, amelyet felújítottunk. Látható, hogy ennek bővítése nem szükséges, mert évek óta nincs kihasználva a férő kapacitás. Tárgyi és szükséges személyi feltételek megfelelőek.

Gyógypedagógiai csoport indítása nem szükséges, mert nincs olyan létszámunk, amely elérné a csoport nagyságot. A szükséges oktatást az önkormányzati társulás keretében TONI intézmény keretén belül biztosítjuk.

Mind a gazdasági, mind a szociális hanyatlás tartósságát jelzi, hogy a beiratkozott gyerekeknek több mint fele halmozottan hátrányos.

Önkormányzatunk esetében kizárólag óvodai ellátást tudunk biztosítani, többre eddig nem volt igény.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

f) gyermekvédelem;

Lásd a 4.1. pontjában részletesen kifejtve.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás a gyermekek életminőségét is pozitívan befolyásolja. A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, valamint lehetőség van a magánszemélyeknek, körzeti megbízottnak a jelzésére a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

A gyermekjóléti szolgáltatás alapvető prevenciós feladata az észlelés és a jelzőrendszer működtetése, mely lehetővé teszi mindazoknak a szakembereknek az együttműködését, akik bárhol és bármilyen formában kapcsolatba kerülnek a gyermekkel. A cél, hogy minden szakember ismerje fel a gyermek problémáit, törekedjen azok sajtóeszközökkel történő enyhítésére vagy megszüntetésére.

Az együttműködésben, jelzőrendszerben résztvevők:

- oktatási-nevelési intézmények gyermekvédelmi felelősei, a legfontosabb teendők: az igazolatlan hiányzások csökkentése, felzárkóztatás elősegítése, családi háttér feltérképezése, egyéni megbeszélés kezdeményezése
- védőnői szolgálat,
- házi gyermekorvosok,
- gyermek ideggondozó,
- Családsegítő Szolgálat,
- Körzeti megbízott
- Önkormányzat

Krízishelyzet esetén a Családok Átmeneti Otthona az átmenetileg otthontalanná vált szülő és gyermeke számára biztosítja az átmeneti lakhatást. Az Otthonban szociális és mentálhigiénés gondozást, jogi- és pszichológiai tanácsadást, nevelési családtervezési tanácsadást is biztosítanak. A családok támogatása során a szociális munka – krízisintervenció, családsegítés, családgondozás, a mentálhigiénés segítség –, ventiláció biztosítása, információ nyújtás és a tanácsadás módszereivel dolgoznak. Az otthon Dombóvár településen található legközelebb.

A Helyettes szülői Hálózat keretében a helyettes szülő az átmeneti gondozást igénylő gyermeket saját háztartásába befogadja, elkészíti a gyermek egyéni gondozási, nevelési tervét, melyben részt vesz a szülő és a gyermekjóléti szolgálat munkatársa is.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Az önkormányzat és szervei rendszeresen szerveznek szabadidős tevékenységeket. Az önkormányzat Sóstón ifjúsági táborral rendelkezik, ahová az iskolák diákjai rendszeresen járnak a nyári időszakban.

A szünetekben hétvégeken mozgáskultúrát erősítő sportot szervezünk településeket bevonva, labdarúgókupa megvalósításával. Ezen felül az iskola társulás előnyeit kihasználva a legközelebbi város (Tamási) lehetőségeit is élvezik a gyerekek. Itt fedett pályás szolgáltatások is vannak, amelyek kiküszöbölik az időjárásból adódó problémákat.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskorú gyermekek és az 1-8. évfolyamon tanulók ingyenesen, míg a hátrányos helyzetű tanulók 50%-os térítési díj ellenében jogosultak étkeztetésben részesülni.

Ingyenes tankönyvellátásra, egyben 50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosult a vonatkozó jogszabályok alapján az a tanuló, aki tartósan beteg, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, három- vagy többgyermekes családban él. Ingyenes tankönyvellátásra jogosult az tanuló is, aki: nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult, pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

A nyári gyermekétkeztetésnél az állam által az önkormányzatnak nyújtandó támogatás feltétele, hogy a települési önkormányzat vállalja, hogy (2012-ben) legalább 44, legfeljebb 54 munkanapon keresztül biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek (a továbbiakban: rászoruló gyermekek) étkeztetését napi egyszeri melegétkeztetés formájában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (1) bekezdés g) pontja alapján ingyenesen vagy kedvezményesen.

A közétkeztetéssel kapcsolatban az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése kimondja: a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Mindennek az elvárásnak nem mindenhol tudnak megfelelni. Lásd még: A gyermekek közétkeztetésének újrászabályozásáért AJB 560/2011. <http://www.obh.hu/allam/aktualis/hm/kozlemeny20110831.htm>

A Gyvt. 41. § (1) értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A törvény 146. § (4) bekezdés értelmében a gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a bölcsődében, hetes bölcsődében, a családi napköziben, a családi gyermekfelügyelet során, az óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai diákotthonban, kollégiumban, illetve az itt szervezett externátusi ellátásban, az általános iskolai menzai ellátás, továbbá – ha külön jogszabály másképpen nem rendelkezik – közép fokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben, illetve a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali

intézményében, a szociális nyári gyermekétkeztetés keretében nyújtott étkeztetésre. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. A kedvezményekre vonatkozó jogszabályok: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, az éves költségvetési törvény, a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény, az éves költségvetési törvény végrehajtási rendelete a települési önkormányzatok részére szociális nyári gyermekétkeztetés céljából adott évben nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának részletes szabályairól (2012-ben a 23/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelet)

Önkormányzatunk kiemelten kezeli a gyermek étkeztetés kérdését. Elsők között voltunk, akik résztvettek az iskola tej programban. A törvényi szabályozást megelőzően a közmunkások által megtermelt élelmiszerből rendszeres kiegészítést biztosítottunk a mindennapi étkezés mellett. 2013-08-15-ei saját konyha nyitásával még jobban (hétvégei étkeztetés) szeretnénk kiterjeszteni a segítséget.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei.
Nem rendelkezünk ilyen adattal.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül. Az élelmiszerek és egyéb értékek osztásánál kiemelt figyelmet fordítunk a több gyermekes roma családokra, előnyben részesítjük őket. A közmunka program felvételénél 80-90%-ban előnyt élveznek. Az önkormányzat által nyújtott kötelező szolgáltatásain kívül a mindennapi életvitelükben is segítséget nyújtunk.

A Művelődési Házban működő könyvtár számos programot kínál a gyermekek részére. Remekül felszerelt játékközponttal rendelkezik, lehetőség van az internet használatára, interaktív játékok használatára.

Folyamatosan bővül a könyvtár, minden korcsoport talál kedvére való olvasni valót. Az internet szolgáltatást kifejezetten az ő számukra bővítettük.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
- (Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul. Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	57	7
2019	47	3
2020	45	4
2021	54	4
2022	51	2
2023	63	2
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

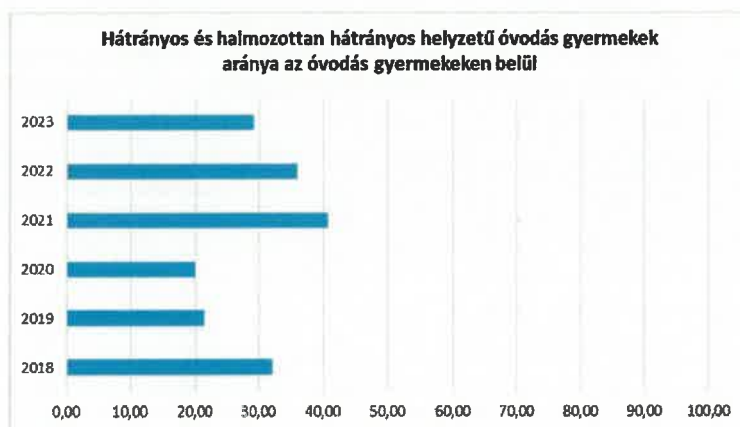
4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	28	9	32,14
2019	28	6	21,43
2020	30	6	20,00
2021	27	11	40,74
2022	25	9	36,00
2023	24	7	29,17
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A **halmozottan hátrányos helyzetben** lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét.

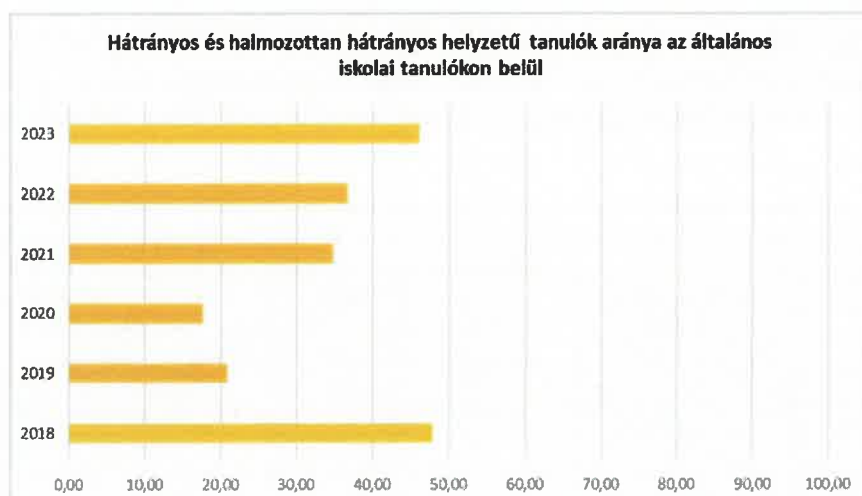
4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	54	47,79
2019	n.a.	22	20,75
2020	n.a.	17	17,53
2021	n.a.	32	34,78
2022	n.a.	33	36,67
2023	n.a.	41	46,07
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés			

Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben.

Ha a településen, kerületben több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya.

Nem jelölhető ki kötelező felvételt biztosító iskolának az az általános iskola, amely körzetének kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körzeti aránya túllépésére vonatkozó rendelkezés nem tartható meg, feltéve, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya elérné az 50%-ot és egyébként a település többi iskolája elégséges férőhellyel rendelkezik a település összes tanköteles tanulójának felvételéhez.

Előnyben részesítési kötelezettségként jelenik meg az a rendelkezés, mely szerint, ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat. A felvételi körzet kialakítására vonatkozó szabályozás a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24-25. §-ában található.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelIR, KSH Tstar

Aránytalan teher

Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

aa) Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

A településen működő valamennyi intézmény fogadja a szakértői vélemény alapján integráltan nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekeket. Az intézményi nevelési, pedagógiai programok tartalmazzák az SNI-s gyermekek nevelésével, oktatásával kapcsolatos rendelkezéseket.

A folyamatosan emelkedő halmozottan hátrányos jelzők igazolják az intézmények azon törekvésének eredményességét, hogy a szülőket meggyőzzék a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetre vonatkozó nyilatkozatok megtételének fontosságáról, előnyeiről.

A legközelebb Dombóváron a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Dombóvári Tankerülete által működtetett speciális, a sajátos nevelési igényű tanulók részére fenntartott iskola áll rendelkezésre a tanulók részére. A szülők dönthetnek, hogy mely iskolát kívánják igénybe venni, a gyermek érdekeit szem előtt tartva.

Sajnos az iskolai oktatás keretében sem jobb a helyzet. Jelentősen rontják az értéket a bejáró tanulók.

ab) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

ac) Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Önkormányzatunk együtt működik a Bursa és az Arany János programmal.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

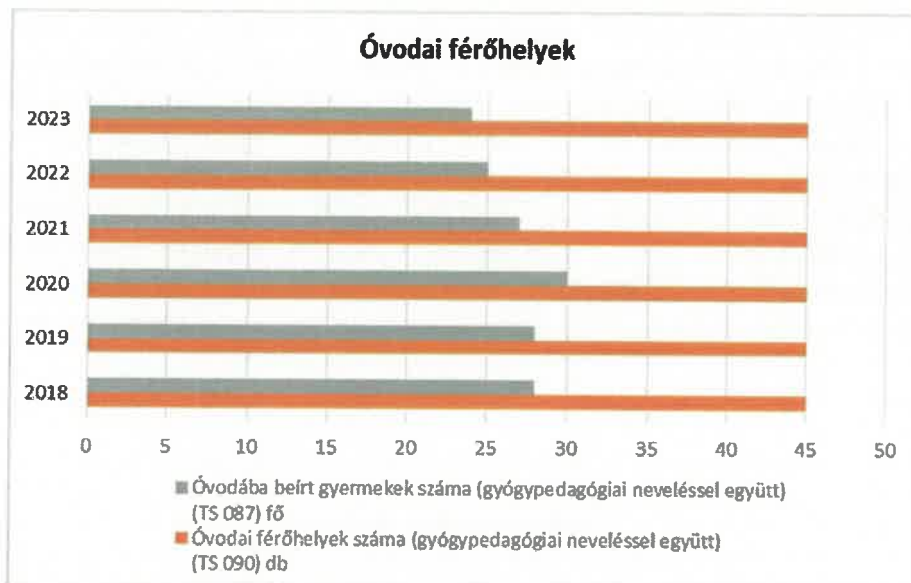
A körzethatárok kialakításánál és a beiskolázásnál az Ebktv. vonatkozó paragrafusait is figyelembe kell venni. Ebben segít eligazodni az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2/2007. (III. 23.) TT sz. állásfoglalása: Az etnikai alapú iskolai szegregációt nem csupán a tényleges, hanem a jogsértő által feltételezett etnikai hovatartozás alapján is el lehet szenvedni. A szegregáció megvalósulásának nem feltétele az elkülönített csoporttal szembeni hátrány, csupán a törvényben meg nem engedett elkülönítés.” A jogellenes, elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik. A jogellenes elkülönítés minden aktivitást nélkülöző fenntartása is megvalósíthatja a jogsértést.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	2	45	1	28	0	0	14
2019	n.a.	2	45	1	28	0	0	14
2020	n.a.	2	45	1	30	0	0	15
2021	n.a.	2	45	1	27	0	0	14
2022	n.a.	2	45	1	25	0	0	13
2023	n.a.	2	45	1	24	0	0	12

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A HEP során tehát nemcsak a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet adataival, hanem valamilyen aggregált formában vagy becslésekre alapozott, civil kontroll vagy kisebbségi képviselő biztosságával is visszaigazolt, etnikai adatközléssel is foglalkozni kell.

A **halmozottan hátrányos helyzetű tanulók** magántanulóvá nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §).

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere¹² (IPR)

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képesség kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség-kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt.

Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára fejlesztő programot szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § - 173. §)

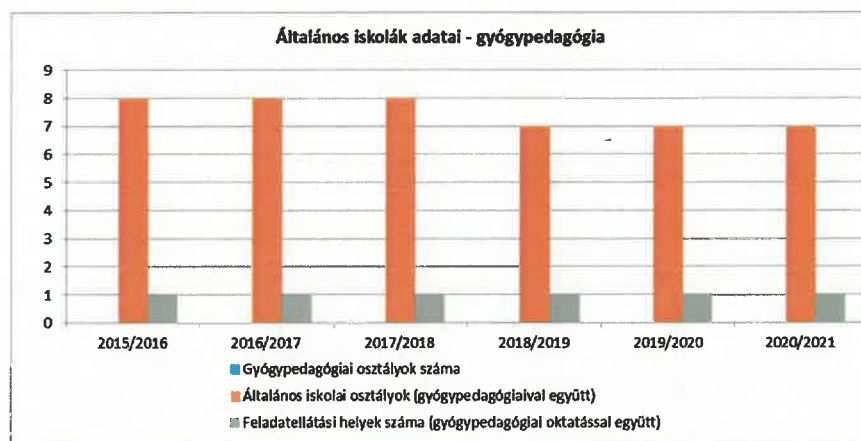
4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	8	1	14,13	55,75
2019	0	8	1	13,25	50,94
2020	0	8	1	12,13	47,42
2021	0	7	1	13,14	50,00
2022	0	7	1	12,86	37,78
2023	0	7	1	12,71	31,46

Forrás: TeIR, KSH Tstar

¹² A kézirat lezártakor hatályos szabályozók: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet XIX. fejezet: Különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés- és oktatásszervezési megoldások 67. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés szabályai 171. §, 172. § és 68. Az óvodai fejlesztő program megszervezése 173. §. Magyar Közlöny. 2012. augusztus 31., valamint: Miniszteri Közlemény (megjelent az Oktatási Közlöny 2007. máj. 14. LI. évf. 11. számában) a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók esélyegyenlőségének biztosítását szolgáló iskolai és óvodai integrációs programról.

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

A nevelési-oktatási intézményekben foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak kötelező és ajánlott létszáma a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. IX. fejezetében található, a rendelkezés 2013. szeptember 1-ig hatályos. Ezt követően a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszámát az Nkntv. 2. számú melléklete tartalmazza.

Az iskolai oktatás személyi feltételein fejleszteni szükséges:

- 1 fő szaktanítást végző tanító
- 2 fő szaktanítást végző tanár
- 1 fő gyógypedagógus
- 1 fő iskolapszichológus

Sajnos itt is érvényesül a halmozottan hátrányos település jelzője, és a település nagysága, mert évek óta próbálkozunk a fejlesztéssel. A tárgyi feltételek megfelelőek, mert pályázati forrásból a teljes épületet felújítottuk.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	16
2019	15
2020	17
2021	13
2022	11
2023	15
Forrás: TeIR, KSH Tstar	

A létszámból és a bejáró gyerekből adódóan még tudjuk a 8 osztályt működtetni, de ez évek óta visszatérő gond, mert jelentősen nem tudjuk növelni a beiratkozók számát. Mintegy 36 fő más településekre járattja a gyerekeit.

Az elvitel egyik jelentős oka, hogy a tanárok kezéből (a túl szabályozás következtében) kivettek szinte minden fegyelmezési eszközt. Jelentős 90% arányban vannak a roma tanulók, akik közül kerülnek ki a 2H és a 3H-ások.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A jelentős roma tanulók száma miatt tekinthető iskolánk szegregált iskolának. Természetesen nem tudatos kialakítás révén. Jogellenes elkülönítés, az oktatás, képzés területén nincs.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Önkormányzatunk esetében a magas roma tanulók arányából fakadóan jellemző a szakiskolai képzésen történő részvétel. Inkább ezt választják, mint a szakközépiskolát. Ennek ellenére került ki tőlünk olyan tanuló, akit a Pécs Városi Gandhi Gimnáziumba továbbítottunk.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Településünkön szünidei étkeztetésben részesülnek a hátrányos helyzetű gyermekek.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
BEAZONOSÍTOTT PROBLÉMÁK	FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK
Nagy a „gyermek” szegénység	Elérni, hogy a településen nagyobb számban lehessen családokat bevonni a közfoglalkoztatásba, elősegíteni a más foglalkoztatók hoz történő elérést, fokozottan figyelni a juttatások lehetőségére,
Kevés a továbbtanulni szándékozó (jellemző az a felfogás, hogy csak a kötelező iskolát végezzük el)	Több olyan foglalkozás, beszélgetés, személyes példákon keresztül, amely rá világít tabuk nélkül az „örök szegénység” problémájára. A helyi és a környékbeli munkalehetőségek bemutatása, ismertetése, üzemlátogatások, pályaválasztási kiállításokra utazás támogatása. A fiatalok oktatása nevelése egyértelműen az iskola feladata és ezt az önkormányzat nem szeretné elvenni. A meghatározott programok kizárólag kiegészítés, segítség jellegűek.
fiatalkori bűnelkövetés Drogfogyasztás felbukkanása	A szülő, iskola, környezet együttes odafigyelése, jelzőrendszer működése, felvilágosítás a helyi körzeti megbízottal közösen, a közvagyon és a magánvagyon fogalmának megértetése. Az egészségvédelemre, egészségtudatos életvitelre és a megelőzésre vonatkozó ismeretek beépítése a szervezett szabadidős programokba, több felvilágosító program a rendőri szervezet bevonásával. Börtön látogatás támogatása.
Nagyobb igény lenne a gyermekfelügyeletre nyári napközire	Pályázat, egyéb források felkutatása. Önkéntesek, művelődésszervezők bevonása a programok kidolgozásába, megvalósításába

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.
-

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A település gazdasági életében legjelentősebb szerepet betöltő ágazatban jelen lévő munkáltatók (kereskedelem, szolgáltatóipar) által kínált álláslehetőségek a nők számára is elhelyezkedési lehetőséget biztosítanak. Nem jellemző a kifejezetten férfias szakmák, álláslehetőségek túlsúlya. Emellett a településen az önkormányzati intézmények vannak jelen, mint jelentős foglalkoztató, például a háziorvos, védőnő, köznevelési intézmények (óvoda, általános iskola) szociális és gyermekjóléti intézmények (Gondozási és Családsegítő Központ), közművelődési, intézmény. A felsoroltak többségénél jelen vannak az egyre inkább elnőiesedő szakmák, illetve foglalkoztatási területek.

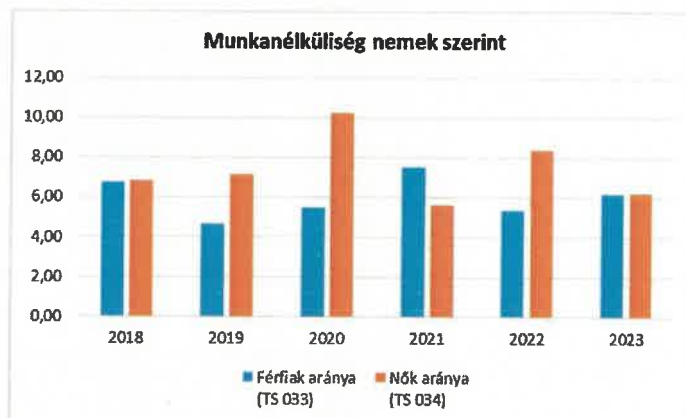
E hatásoknak is köszönhetően a településen a nők foglalkoztatási helyzete kedvezőnek mondható.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	6,72	6,8	6,76%
2019	4,66	7,14	5,90%
2020	5,48	10,23	7,86%
2021	7,52	5,62	6,57%
2022	5,35	8,38	6,87%
2023	6,18	6,21	6,20%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az önkormányzat adataiból egyértelműen látszik, hogy nincs számottevő eltérés, megkülönböztetés a nők hátrányára. Ez évek óta pozitív hatás. Ez látszik a munkanélküliek adataiból. Itt is kivételt képez a COVID-19 járvány kirobbanása és elterjedése a 2020-as évben, hiszen láthatjuk, hogy megugrik a nők aránya a munkanélküliségi ráta tekintetében. Feltételezhetjük, hogy az egészségügyből kerültek ki ezek a nők, a rettenetes pluszmunkák, túlórák és a borzalmas történések miatt, melyek nap, mint nap körülvették ebben az időszakban az egészségügyi dolgozókat.

A foglalkoztatás egyik meghatározója az iskolai végzettség, mely tekintetében a nők általában az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező népesség és a magas iskolai végzettséggel rendelkező népesség arányában negatívabban szerepelnek. Az álláskereső népesség között a nők aránya alacsony. Álláskeresési támogatásban kevesen részesülnek, de közhasznú munkában a férfiakhoz hasonló mértékben vesznek részt.

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

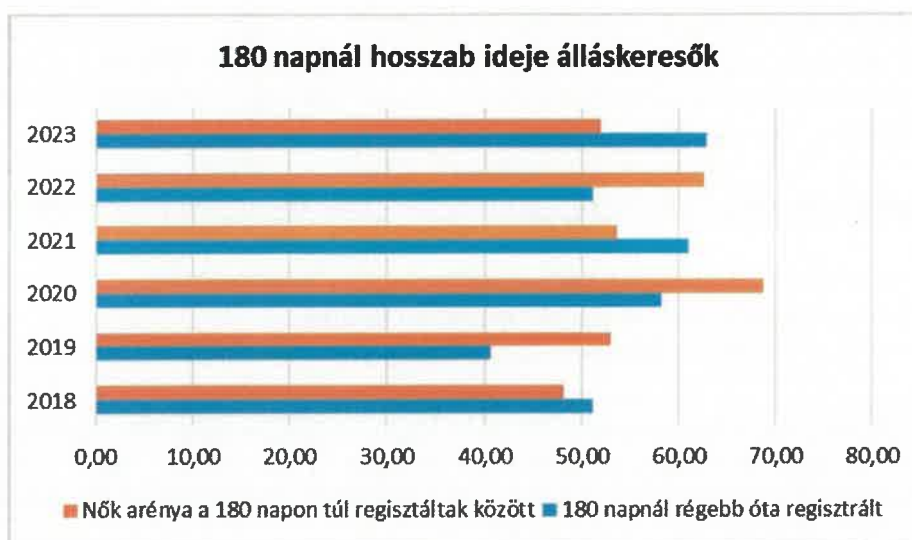
- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. Településünkön tapasztalható, hogy a dolgozó nők sokkal kitartóbbak a munkában.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2018	51,02	48
2019	40,48	52,94
2020	58,18	68,75
2021	60,87	53,57
2022	51,06	62,5
2023	62,79	51,85

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkaerőpiacra való visszatérés a férfiak esetében kedvezőbbnek mondható, hiszen sokszor a kemény fizikai munkában való eredményes munkavégzést sokkal fontosabbnak tartják, mint a végzettség megszerzését. Ebből kifolyólag, azok a férfiak, akiknek nincs megfelelő képzettsége, vagy nincs gyakorlata, esetleg nincs magas iskolai végzettsége, ők is sikeresen pályázhatnak egy-egy olyan állásra, ahol a fizikum van előtérben (pl.: kőműves mellett elhelyezkedő szakmunkás, festő, kertépítő, sírásó, építkezéseken való munkavállalás, bádогоzás stb.) A nők ezekből a munkalehetőségekből kiszorulnak.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Önkormányzatunk külön nem szervezett kifejezetten nők számára foglalkoztatást segítő programokat, mert nincs ezen a téren hátrányos megkülönböztetés.

A Tolna Megyei Kormányhivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége tájékoztatása alapján foglalkoztatást segítő és képzési programok jelenleg Európai Uniós forrásból, a TÁMOP-1.1.2-11/1. program keretében valósulnak meg.

Célcsoportok:

- alacsony iskolai végzettségűek,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők,
- 50. életévüket betöltötték,
- fiatalok, pályakezdők,
- GYES-ről, GYED-ről visszatérők,
- tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek.

A program keretén belül több típusú képzésre lehet jelentkezni:

1. 7-8. osztály befejezése
2. Gyakorló ápoló
3. Ápolási asszisztens
4. Társadalombiztosítási ügyintéző
5. Szociális gondozó és ápoló
6. Szakács
7. Pénzügyi-számviteli ügyintéző
8. Tisztítás-technológiai szakmunkás
9. Pincér
10. Kereskedő, boltvezető.

Fenti képzések közül jelentős része OKJ bizonyítványt ad, és csupán 3 érettségihez kötött (gyakorló ápoló, TB ügyintéző, pénzügyi-számviteli ügyintéző).

A helyi munkaügyi kirendeltség fenti képzéseken kívül az alábbi szolgáltatásokkal segíti a munkaerőpiacon való elhelyezkedést.

1. Információs szolgáltatás
2. Munkaerő-közvetítés
3. Munkavállalási tanácsadás
4. Pályaválasztási tanácsadás
5. Képzési tanácsadás
6. Rehabilitációs tanácsadás
7. Az álláskeresésre felkészítő csoportos tanácsadás
 - Álláskereső Klub
 - Álláskeresői technikákat oktató program
8. Pszichológiai tanácsadás
9. Speciális csoportos tanácsadás
 - Tartósan álláskeresőket reintegrálására célzó foglalkozás
 - Pályakezdők számára kialakított impulzusfoglalkozás
10. Helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás
11. EURES tanácsadás

Önkormányzatunknak kifejezetten jó a kapcsolata a Tolna Megyei Kormányhivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségével.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Általánosságban a hasonló adottságú önkormányzatok esetében elmondható, hogy az alacsony iskolai végzettség, a szakmai ismeretek hiánya, jelentősen megnehezíti a munkanélküli nők elhelyezkedési esélyeit, legtöbb esetben, a közfoglalkoztatásban tudnak részt venni. Problémát okoz, hogy a mezőgazdasági idénymunkát végzőkre is kevesebb igény mutatkozik. Ezen nők nagy része „háztartásbeliként” él, alkalmi takarításból, a háztáji termékek értékesítéséből próbál jövedelemre szert tenni. Konkrét adatokkal ebben a témában nem rendelkezünk.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők bérezésével kapcsolatos információink nincsenek, de feltételezhető, hogy a jövedelemarányok a régióban, jellemző mértékben eltérőek Nagykovácsiban is, a nők kárára. Az alacsony foglalkoztatási státuszban a nők fizetése nem olyan nagymértékben tér el, mint a magasabb iskolai végzettséget megkívánó állásokban.

A nők gazdasági szerepére azért is tekintettel kell lenni, mert az egyszülős családok jelentős részében a nők a családfenntartók. Abban az esetben, ha a nők álláskeresőek, a család helyzete is megrendülhet, a család segítségre szorul. Településünkön az Idősek Házában 7 női dolgozó közül 6 családfenntartó. A nők részéről a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetés miatt panasztételre tudomásunk szerint nem került sor.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Bölcsőde

A település méretéből adódóan, valamint a felmerült igényhiánya miatt településünkön nincs bölcsőde.

Sajnos a gyermekek, olyan halmozottan hátrányos helyzetű családokba születnek, ahol jellemzően kevés a munkavégző, így többen vannak otthon és ezért nem szükséges a bölcsőde.

A településünk szomszédságában levő két városban Tamási és Dombóváron lehetőség van bölcsődei elhelyezésre. A településen nincs olyan kezdeményezés, ami a családbarát munkahelyek kialakítását, a nők alternatív foglalkoztatását segítő, a családi kötelezettségeknek való megfelelést segítő vállalkozásokat elismerné, ösztönözné.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Családi napközi

A községben nem működik olyan intézményhálózat, amely a gyermekek ilyen ellátását biztosítja.

Családi gyermekfelügyelet

A községben nem működik olyan intézményhálózat, amely a gyermekek ilyen ellátását biztosítja.

Házi gyermekfelügyelet

A községben nem működik olyan intézményhálózat, amely a gyermekek ilyen ellátását biztosítja.

Alternatív napközbeni ellátás

A községben nem működik olyan intézményhálózat, amely a gyermekek ilyen ellátását biztosítja.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)¹³

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db
Az óvoda telephelyeinek száma	1
Hány településről járnak be a gyermekek	1
Óvodai férőhelyek száma	45
Óvodai csoportok száma	2
Az óvoda nyitvatartási ideje:	7óra 00 perc től 17óra 00percig
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	10 nap

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR 58. számú táblázat

Az óvoda nyitvatartási ideje 7.00-17.00. illetve 18.00 óráig jórészt megfelel a településen felmerülő igényeknek. Óvodai férőhelyhiány nincs, a férőhelyek száma 2013-ban 45.

Természetesen a hivatalos nyitvatartástól eltérő időpontban is rendelkezésre állunk indokolt esetben a szülőknek. Ennek jelentősége a nyári időszakra eső hőségriadó miatt korábban kezdődő közmunka program esetében jelentkezik.

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

Településünk abban a szerencsés helyzetben van, hogy benne 8 osztályos általános iskola működik, 2013-01-01-től állami fenntartás keretében. A kis településekre jellemzően szoros a kapcsolat és a segítségnyújtás, együttműködés az önkormányzat és az iskola között.

Látható, hogy csökken- bár kismértékben- a gyermek létszám, valamint magas a napközisek aránya. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermekek a lehető legtöbb időt töltsék az oktatási intézményekben. Az is kitűnik, hogy jelentős az osztályokban a szükséges gyógypedagógiai oktatás. Közel 20%.

¹³ Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2022/2023	3	4	7				1
2023/2024	3	4	7				1
2024/2025	2	4	6				1

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR 60. számú táblázat

Korábban már kifejtettük a közel 36 tanuló más településre történő eljárásának okait.

A család- és nővédelmi gondozás célja, hogy a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeit elősegítése a fogamzás előtti gondozás és a genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás alapján (a várandós anya gondozása, a magzat születés előtti gondozása, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása). A községben dolgozó védőnő segíti ezt a fajta a gondozást.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	1	n.a.	-
2019	1,5	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	1	n.a.	-
2022	1	n.a.	-
2023	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama segítése, ezzel is támogatva a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermeket ellátó intézményekkel, a házi gyermekorvossal is. A településen iskolavédőnői, feladatot végez, védőnői tevékenység, területi védőnői feladatok köthetők a védőnőkhöz, a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, és családvédelem területén egyaránt. Nagykönyiben nem volt olyan család az elmúlt időszakban, amely a védőnői látogatásokat, ill. a védőnői tanácsadásokat elutasította, nem igényelte volna. A védőnői szolgálatról lásd korábban a 4.3. pontot.

A visszajelzések azt mutatják, hogy sajnos folyamatosan romlik a családok anyagi helyzete, ami ellehetetlenítéshez vezet.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

A Magyarországon érvényesülő jelenlegi demográfiai folyamatok mellett különös jelentőséggel bír a családtervezés. A gyermekvállalási kor kitolódása és a családokban vállalt átlagos gyermekszám csökkenése miatt településünkön is csökken, ill. stagnál a születendő gyermekek száma.

Alapvetően tradicionális értékeket valló társadalmunkban a családtervezés, később a családi élet megszervezése jelentősen összefügg a család anyagi lehetőségeivel és nemi szerepekről vallott nézeteivel. A családalapítást egyre későbbi életkorra halasztják, egyre többen vállalnak csupán egy gyermeket, ennek hátterében különböző okok állnak (karrier, biztos egzisztencia megteremtése, válás, munkaerő-piaci helyzet, stb.), a nők esélyegyenlőtlenségi helyzetének minden területe szorosan összefügg, és hatással van a születendő gyermekekre, illetve számukra. A megváltozott társadalmi-gazdasági helyzetben szemléletváltásra van szükség, mely a hagyományos nemi szerepek (házimunka és gyermeknevelés feladatai, karrier) értelmezésével és újragondolásával mindkét nem számára azonos esélyeket biztosít a munka világában és a családi életben is.

A felnövekvő generáció szemléletformálásának eszköze lehet a nevelési, oktatási intézmények programjában egy nem a hagyományos nemi szerepeket, hanem a családtagok egyenrangú fontosságát és szerepvállalását hangsúlyozó családi életre való nevelés. Az oktatási intézményekben tartott felvilágosító programok megújítása oly módon, hogy a gyermekvállalás tudatos időzítésének fontossága mellett, a családi élet tudatos tervezését, társadalmi értékét is hangsúlyozza. Falusi rendezvényeken kísérőprogram formájában szemléletformáló akciók rendezésével az idősebb korosztály számára is elérhetővé lehet tenni az üzenetet (például az egészséges életmódot propagáló stand mintájára). Emellett a háztartási és gyermeknevelési feladatok értékének társadalmi elismertségét is emelni kell, tudatosítani minden korosztály számára a hagyományos anyai feladatok fontosságát, lehetővé tenni a férfiak számára a benne való nagyobb szerepvállalást. A gyermekvédelmi gondoskodás látókörébe került fiataloknál kiemelt figyelmet kell fordítani a felvilágosításra, családtervezési tájékoztatásra. Az állami gondozásban nevelkedők számára olyan rendhagyó programokat rendezni, melyeken családtervezésről kapnak tájékoztatást. Ehhez kapcsolódóan az állami gondozás és örökbeadás területén is változtatásokat kell tenni, hogy az örökbefogadás társadalmi elismertsége növekedjen, az adoptálásra váró családok „könnyebben” válhassanak igazi családdá.

A tájékoztató programok megvalósítása során az oktatási intézmények számára az egészségügyi intézmények dolgozói, és civil szervezetek nyújthatnak segítséget.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszakra nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

A hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatot látnak el alaptevékenységük körében pl. az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a gyermekjóléti szolgálat, közoktatási intézmények, gyámhatóság, rendőrség, ügyészség, bíróság. Kötelesek jelezni a családvédelmi koordinációért felelős szervnek (járási gyámhivatal), ha hozzátartozók közötti erőszak veszélyét érzékelik. A jelzési kötelezettséggel érintett intézmények és a családvédelmi koordinációért felelős szerv a hozzátartozók közötti erőszak megelőzése és a bekövetkezett hozzátartozók közötti erőszak ártalmainak csökkentése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

év	rendőrök riasztása családi viszályhoz	tényleges feljelentések száma	bírószági ítélet
2018	4	1	1
2019	0	0	0
2020	1	0	0
2021	1	1	0
2022	1	0	0
2023	2	0	0
2024	1	1	0

Forrás: önkormányzati adat 62. számú táblázat

A súlyos krízis kialakulása gyakran hosszabb folyamat - például tartós sanyargatás - eredménye. A családok/egyed személyek veszélyeztetettségét a velük kapcsolatba kerülő szakemberek a krízis kialakulása előtt is észlelhetik.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv jelzések vagy kérelem esetén a konfliktus kezelésére és feloldására törekszik és információkat szolgáltat (családvédelmi eljárás):

- meghallgatja a bántalmazót, bántalmazottat, a bántalmazottnak tájékoztatást ad a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható intézkedésekről, a bántalmazottat megillető jogosultságról, a család és a gyermekek védelmét szolgáló szociális intézményrendszerrel és szolgáltatásokról, valamint arról, hogy a hozzátartozók közötti erőszak miatt helye van-e büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának.

A bántalmazott kérelmére gondoskodik arról, hogy a bántalmazott jogi, egészségügyi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget kapjon.

- tájékoztatást ad a bántalmazónak a hozzátartozók közötti erőszak folytatásának következményeiről,

- tájékoztatja a bántalmazót és a bántalmazottat az igénybe vehető terápiás kezelésekről, és más segítségnyújtási, konfliktuskezelő lehetőségekről.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv az eljárásáról és a feltárt tényekről minden esetben köteles a rendőrséget, kiskorú gyermek érintettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatot is tájékoztatni.

A jelzőrendszer és családvédelmi eljárás nyújtotta segítséget a bántalmazott igénybe veheti, de számára az nem kötelező. Így nem szükségszerű az sem, hogy ez az eljárás megelőzze az ideiglenes megelőző és a megelőző távoltartás elrendelést. Ez egy preventív hatású eljárás. Azt a célt szolgálja, hogy azokban az esetekben, amikor erre még lehetőség van ne csak a bűncselekmények kialakulása, de adott esetben a távoltartás elrendelése is elkerülhető legyen, és távoltartás alkalmazása nélkül álljon helyre a család békéje.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől.

Az ellátás igénybevétele kérelemre történik, melyet az önkormányzati fenntartású intézmény esetében

a családok átmeneti otthona vezetőjéhez, nem önkormányzati fenntartású intézmény esetében az adott civil szervezethez kell benyújtani. A kérelmek elbírálásakor figyelemmel kell lenni a gyermekjóléti központ családgondozóinak, a szociális munkásainak, a védőnőknek, valamint a családdal kapcsolatban álló más segítő szervezet szociális munkásainak a javaslatára.

Amennyiben a családok átmeneti otthonában ellátott családoknál az adott intézmény családgondozói a gyermekekre nézve bármilyen magatartásbeli, vagy viselkedési problémát észlelnek a szülők részéről, mely a gyermekek testi, érzelmi és szellemi fejlődését veszélyezteti, azt kötelesek a Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központnak, illetve súlyos veszélyeztettség esetén Tamási Város Gyámhivatalának jelezni.

Az intézményekben folyó segítségnyújtás célja, hogy olyan átfogó, reszocializációs folyamatot biztosítsanak, mely hosszú távon képessé teszi az ügyfeleket önfenntartásra, problémáik megoldására, gyermekeik fizikai, mentális és emocionális igényeinek kielégítésére. Ez elsődlegesen magába foglalja a rendszeres jövedelemhez (munkajövedelem) való jutás lehetőségét, az igénybe vehető ellátásokhoz/támogatásokhoz jutás elősegítését, a segítőkkal közösen kidolgozott stratégiák gyakorlását, az általános normák elsajátításának felajánlását, melyek lehetővé teszik a családnak a társadalomba való visszailleszkedését.

A község önállóan ilyen szolgáltatást nem nyújt, szükség esetén az itt élők a dombóvári Kapaszkodó Intézményfenntartó Társulás által működtetett intézményeket veheti igénybe, de ezt igénybevevő személy településünkről nem volt.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezette vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselőlet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2018	6	1
2019	6	1
2020	6	1
2021	6	1
2022	6	1
2023	6	1

Forrás: önkormányzati adat 63. számú táblázat

Egyenlőség a hatalom és döntéshozatal területén

Általában a nemek közötti egyenlőtlenségek és a nők hátrányos helyzetének újratermelődése a politikai, döntéshozatali szférában a legmarkánsabb. Ez abból következik, hogy a választópolgárok tudatában még mindig az a kép él, miszerint a férfi dominancia a garancia a felelős döntéshozatalra.

A közösséget érintő döntések születésekor elengedhetetlen a női szempontok figyelembevétele, ennek feltétele a nők nagyobb arányú részvétele a helyi közéletben.

A nők érzékenysége a társadalmi problémákra, képzettségük, szakértelmük nem marad el a férfiakétól, a rögzült sztereotípiák következményeként azonban alacsonyabb számban is vállalkoznak közéleti szerepvállalásra. A nőkre háruló társadalmi elvárások média által is erősített súlya, a női szerepeknek való megfelelés kényszere nehezíti a nők hiteles közéleti szereplését:

Az uralkodó tradicionális gondolkodás szerint a nő elsősorban feleség és anya, így a közéleti szerepet vállaló nő számára a sztereotípiák közvetlenül nehezítik a munkavégzés. A politika túlnyomóan férfiak által uralt területén nehéz nőként érvényesülni, a patriarchális rendszer a tradicionális normák, a családi értékek veszélyeztetésének bélyegzi a nők közéleti részvételét, miközben szerepvállalásuk fontosságának oka éppen a női szemlélet (családi értékek, kompromisszumkészség, praktikus célorientáltság) képviselőletét, azon keresztül pedig, a rendszer hangoztatott alapértékeit szolgálja a közélet színterén. Szemléletváltásra van szükség, hogy felismerjük, a hatalmi rendszer patriarchális felépítése helyett létrejövő igazi egyenlőség, támogató viszony a társadalmi élet különböző szinterein mindannyiunk közös érdeke. Közéleti szinten a női értékek, tapasztalatok, ismeretek nagyobb arányú megjelenésének feltétele, hogy a közéleti szerepet vállaló nők felvállalják a női érdekek és értékek képviselőletét, tudatosan nőként politizáljanak. A szemléletformálás fontossága e területen is kiemelendő:

- tudatosítani kell a nőkben szerepvállalásuk és érdekképviselőletük fontosságát,
- külföldi példákon keresztül megismertetni a lakossággal a nők nagyobb arányú politika részvételének teljes társadalomra gyakorolt pozitív hatásait,

- a felnövekvő generáció tagjait az oktatási rendszerben olyan tudatos állampolgári nevelésben kell részesíteni, melyben hangsúlyt kap a nemek egyenlő részvétele a társadalmat érintő döntéshozásban,
- ezzel megteremtve az igényt a fiatalokban önmaguk képviselésére.

A szemléletformálás egyik eszköze lehet a város ünnepén a díszpolgárok közé a városért áldozatos munkát végző, vagy kiváló képességű nőt választani vagy külön városi női díjat alapítani, melyen a nevezettek munkásságát internetes felületen ismertetjük, és szavazni lehet rájuk bárkinek.

A helyi lakosság körében végzett kutatás vizsgálhatná, hogy a közvélemény szerint helyi szinten milyen okok állnak a nők közéleti alulreprezentáltságának hátterében, a kapott információk alapján a helyi sajátosságokra építve célzott stratégiával indítható szemléletformáló program (helyi média, közösségi akciók, szemléletformáló kiadványok).

Egyenlőség a civil szerveződések területén

Településünkön jellemzően a civil szerveződések a nők szervezik és irányítják.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten érintő társadalmi problémák felszámolására indított kezdeményezések a településen nincsenek, mivel nem érzékelhetők a nőket érő hátrányos megkülönböztetés, így annak felszámolására sem jött létre kezdeményezés. A foglalkoztatás területén kiemelt figyelmet fordítunk a nők foglalkoztatására. Több olyan intézményünk is van (Iskola, Konyha, védőnői szolgálat, Idősek otthona, Óvoda, Önkormányzati hivatal) ahol 90-100%-ban van a nők aránya.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

BEAZONOSÍTOTT PROBLÉMÁK	FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK
A tartós munkanélküliség aránya az alacsony iskolai végzettségű nők esetében magasabb.	Képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférés biztosítása, személyes kompetenciák fejlesztése, munkatapasztalat szerzése, az oktatásból a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítése. Számítógépes tanfolyam szervezése. Téli közfoglalkoztatás alkalmazása.
A családon belüli erőszak nehezen tetten érhető, az esetek nagy részében nem történik feljelentés.	Helyi rendezvények szervezése, védőnő, rendőr, művelődésszervező bevonásával.
Kevés az olyan szolgáltatás, amely az áldozattá vált nők helyzetén hatékonyan segítene.	Felkutatni és közzétenni azokat a szervezeteket ahová ilyen esetben fordulhatnak! Önkormányzatnak előtérbe kellene helyezni a bérlakás programot.
Adat-, információhiány.	Kérdőíves adatgyűjtés a célcsoportról

6. Az idők helyzet, esélyegyenlősége

6.1 Az idős korú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Nagykónyi idős korú népessége döntően saját jogú ellátással rendelkezik, lakásfenntartási költségeik általában alacsonyabbak, mint a fiatalabb korosztályé. Kiadásai összetétele nagyban eltér más korosztályétól, általában a gyermekek iskoláztatásának, ellátásának költségei, lakáshitel nem terheli közvetlenül őket. Sok esetben azonban a fiatalabb családtagok, életét aktívan segítik anyagi támogatással, mindennapokban nyújtott segítséggel. Ez a gyakorlat egyre jellemzőbbé válik a munkanélküliség növekedésével.

Az elszegényedés kockázata mégis az egyszemélyes háztartások esetében magas, a folyósított ellátás összegéből sok esetben nehezen fedezik lakhatási költségeik mellett a mindennapi élelemre fordított kiadásokat, és a jellemzően rossz egészségi állapot miatt a háztartások kiadásaihoz tartozó gyógyszerköltséget.

Az idős kor meghatározása különböző, aktív korú népességre jutó nyugdíjasok aránya magas. Az öregedési index amelynek 2011. évi adata alapján 123,3%. Az aktív korú lakosság életszemléletéből hiányzik az idős korra való tervezés, az idős kori öngondoskodásra való felkészülés. Ennek hátterében a jelenleg kevés alternatívával szolgáló idős kori életéről való, sokszor sztereotipizáló felfogás áll. A közvélemény az idős kort a betegségekkel, alacsony jövedelemmel, egyhangúsággal, megbecsülés hiányával jellemzi, az idős kori lehetőségek szélesítésével, életkörülményeik javításával a fiatalabb generáció gondolkodásmódjában is kedvező változások érhetők el. Az intézményhálózat, civil szervezetek és önkéntesek bevonásával több területen szükséges intézkedések megtétele, programok indítása a szolgáltatásokhoz való hozzáférés megfelelő biztosításának, az idők társadalmi szerepének megerősítése és megbecsülése érdekében.

Az idős társadalom életvitelét és egészségi állapotát tekintve is sokféleséget mutat: a tevékeny idők számára a munkaerő-piaci esélyegyenlőtlenségek, a specifikusan időseket célzó programok hiánya, míg a betegségekben szenvedő, esetleg ápolásra szoruló idők számára a szociális biztonság megteremtése, a megfelelő ellátás biztosítása fontos.

Szükség van védelmi rendszer kidolgozására az időseket érő családon belüli bántalmazás és a kizsákmányolása megakadályozása érdekében.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	196	142	138,03%
2019	192	134	143,28%
2020	205	131	156,49%
2021	200	131	152,67%
2022	201	141	142,55%
2023	191	146	130,82%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartam

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	99	162	261
2019	102	158	260
2020	105	162	267
2021	97	156	253
2022	88	152	240
2023	82	150	232

Forrás: TeIR, KSH Tstar

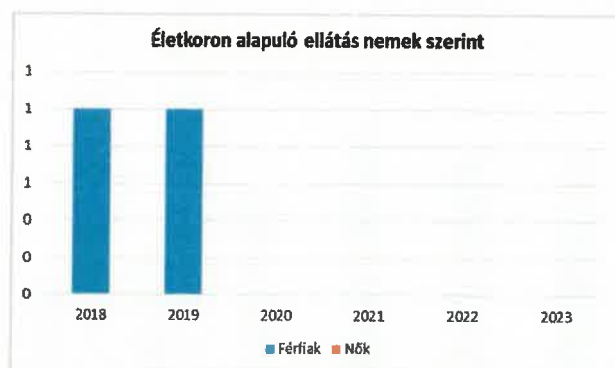
Kiemelt figyelmet érdemel a 65 év felettiek csoportja, amelyben a magyarországi helyzethez hasonlóan harmadával több a nő, mint a férfi. A 60-64 éves csoport esetében is több mint duplája a nemek közötti eltérésnek. Az egyedülálló idős női népesség megélhetése problémát jelenthet az önkormányzat számára, mivel várhatóan igénye megnő a közösségi szolgáltatásokra.

A települési közösségétől különleges figyelmet igényelnek azok az idős emberek, akik 80 év felettiek és egyedül élnek, vagy azok, akik éppen kórházból tértek haza, és egyedül élnek.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	1	0	53	113	0	11	4
2019	1	0	60	113	0	8	4
2020	0	0	62	113	0	7	4
2021	0	0	60	108	0	9	4
2022	0	0	53	107	0	6	3
2023	0	0	52	103	0	5	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

40 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya:

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	49	42	55	46	47	43
41-45 év (TS 042)	Fő	6	5	4	7	5	3
	%	12,24%	11,90%	7,27%	15,22%	10,64%	6,98%
46-50 év (TS 043)	Fő	3	3	5	3	6	4
	%	6,12%	7,14%	9,09%	6,52%	12,77%	9,30%
51-55 év (TS 044)	Fő	4	4	6	1	10	5
	%	8,16%	9,52%	10,91%	2,17%	21,28%	11,63%
56-60 év (TS 045)	Fő	8	2	4	5	4	4
	%	16,33%	4,76%	7,27%	10,87%	8,51%	9,30%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	9	8	8	12	7	5
	%	18,37%	19,05%	14,55%	26,09%	14,89%	11,63%

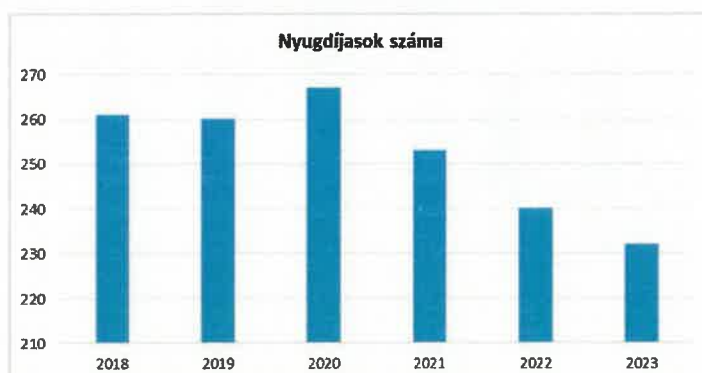
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A községben élő nyugdíjasok további foglalkoztatásáról nincsenek adataink. A településen élő idős emberek helyben, a ház körüli mezőgazdasági termelésből önmaguk és szűkebb családjuk számára zöldséget termesztnek, kisállatokat tenyésztnek, többen feltételezhetően közülük kerülnek ki az őstermelők, de vannak olyan idősek, akik egyéni gazdasági vállalkozásukat továbbviszik így biztosítva az aktív időskort.

Arra vonatkozóan, hogy a nyugdíjas személyek nyugdíj mellett vállalnak-e kereset-kiegészítésként munkát, szintén nincsen adatunk. Ami biztos, hogy az állami szférában dolgozóknak 2013. július 1-jétől ez a lehetőség –bizonyos kivételekkel pl. egészségügyben dolgozók esetében - megszűnik. Pontosabban választaniuk kell, hogy dolgoznak és bért kapnak, vagy a nyugdíjra tartanak igényt. Ők 2013. július 1-je után adott esetben az önkéntes munkába kapcsolódhatnak be.

Településünkön a legfőbb bevételi forrásuk a nyugdíj.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

- saját jogú; és
- hozzátartozói

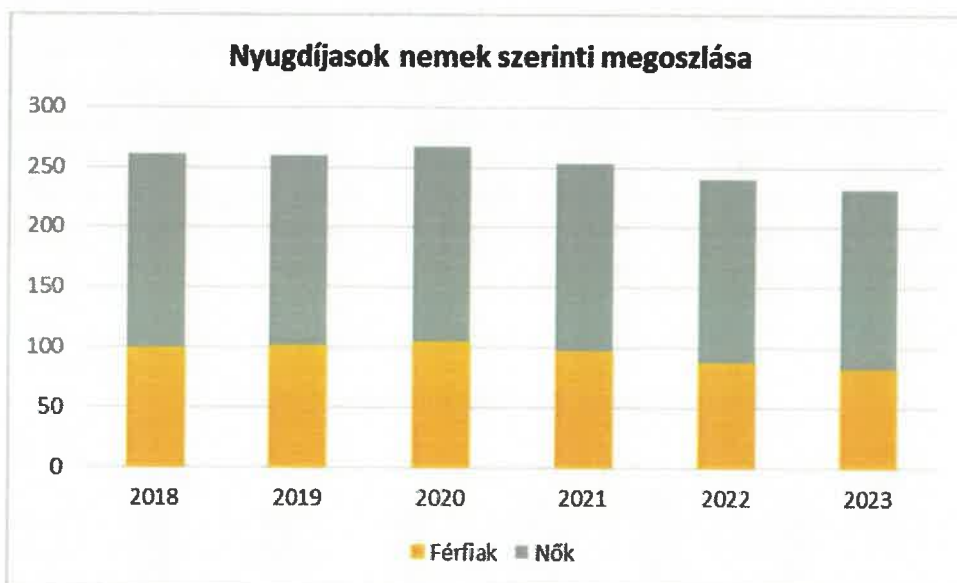
nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj,
- a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék.

Időskorúak járadéka

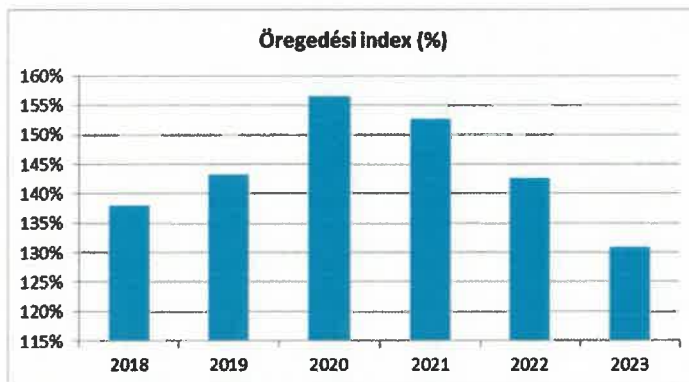
A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

Nemrégiben jelent meg a Központi Statisztikai Hivatal „Ötven év feletti” című kiadványa. Ennek III. fejezete a két fő nyugdíjtípus (az öregségi, illetve rokkant) mellett dolgozók néhány sajátosságát mutatja be.

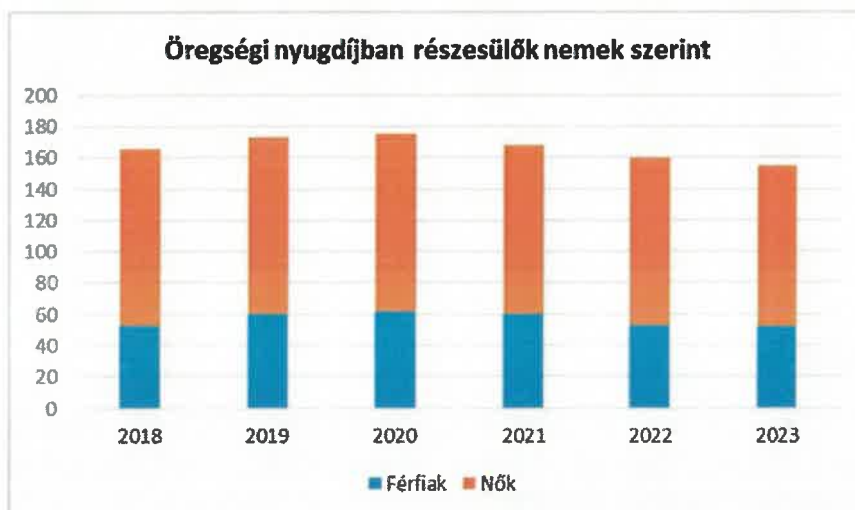
Ugyanezek a megállapítások Nagykönyvra is jellemzőek, ezért ennek a friss kutatásnak az eredményeit és az abból levonható következtetéseket jelen programban is felhasználhatónak tartjuk¹⁴.

¹⁴ KSH « Ötven év feletti »

A ma még dolgozó, vagy aktívan munkát kereső és öregségi nyugdíjban még nem részesülő 992 ezer 50-69 éves 41%-aa szeretne nyugdíjasként dolgozni. Ez a szóban forgó, több mint négyszázezer érintett azonban lényegesen több embert jelent, mint ahányuknak erre reális esélye van.

Magyarországon az idősebb generációk foglalkoztatását döntően befolyásoló nyugdíjrendszer évtizedek óta tartó folyamatos átalakítása éppen most lépett egy újabb szakaszba - állapítja meg a statisztikai hivatal. A **korengedményes nyugdíjazás** korábbi lehetőségei napjainkra gyakorlatilag megszűntek, viszont a nők esetében új, és hatását tekintve még nem ismert karkedvezményes forma lépett be a rendszerbe. A nyugdíjba vonulás "késleltetésének" megítélése – tisztán munkaerő-piaci szempontból – legalábbis ellentmondásos. Az idősebb generációk benntartása a munkaerőpiacon csökkentheti ugyan a nyugdíjalapokra nehezedő pénzügyi nyomást, viszont a gazdasági stagnálás körülményei között jelentős mértékben gátolhatja a fiatalok munkához jutását, így azt is, hogy ők járulékbefizetővé váljanak.

A nyugdíjkorhatárhoz közelítő, vagy azt éppen elérő korosztályok ráadásul igen nagy létszámúak (az ún. Ratkó-generáció), ami még inkább nehezíti azt, hogy a fenti kérdést egyértelműen meg tudjuk válaszolni - fogalmaz a dokumentum.

A KSH-nál úgy látják, növelheti a társadalmi feszültséget az is, hogy az egyre idősebb, de a rájuk irányadó **öregségin nyugdíj-korhatárt még el nem ért állásvesztők – éppen életkoruk miatt – az átlagosnál jóval nehezebben, vagy egyáltalán nem tudnak újra munkához jutni.** A munka nélkül töltött évek nemcsak a mindennapi megélhetésért való kilátástalan küzdelmet jelentik, de egyben negatívan hatnak a majdani nyugdíj összegére is, illetve a kieső évek miatt a nyugdíjba vonulás lehetősége is egyre későbbre tolódhat.

A már nyugdíjban részesülők 29%-a nyilatkozott úgy a felvételben, hogy szeretett volna tovább dolgozni, ha lett volna erre lehetősége. A szándék erőssége leginkább a nyugdíj típusával függ össze, a rokkantnyugdíjasok 58%-a dolgozott volna tovább (így esetükben a nyugdíj inkább a munka hiányában elfogadott kényszerű kompromisszumnak tekinthető), a korhatár előtti nyugdíjban részesülők 26, a saját jogú öregségi nyugdíjasoknak viszont csak 20%-a tartozott ebbe a kategóriába. (Ez utóbbiak döntő többsége a továbbdolgozást vélhetően nyugdíjának folyósítása mellett képzelte el.)

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A tevékeny időskor azt jelenti, hogy a kor előrehaladtával az emberek a társadalom teljes értékű tagjaként, jó egészségi állapotban, a munkával megelégedve, a mindennapi élet feladatait önállóan ellátva töltik az időskort, és aktív szerepet játszanak a társadalomban. Az életkoruktól függetlenül részt vehetnek a társadalomban, és jobb életszínvonalon élhetnek. A kihívás tétje az, hogy az előrehaladott kor ellenére a bennük rejlő számos lehetőséget sikerül-e gyümölcsöztetni. Ez főként három területet érint.

Foglalkoztatás – ahogy nő a várható élettartam Európában, úgy nő a nyugdíjkorhatár is. Sokan azonban attól tartanak, hogy nem lesznek képesek munkahelyüket megtartani, vagy másik állást találni annyi ideig, ameddig az a tisztességes nyugdíj eléréséhez szükséges lenne. Jobb lehetőségeket kell biztosítani a munkaerő-piacon az idősebb munkavállalók számára.

Társadalmi szerepvállalás – a nyugdíjba vonulás nem jelenti azt, hogy valaki hasznavehetetlenné válik. Az idősebbek támaszként szolgálhatnak a társadalomban más személyek számára, általában saját szüleik, házastársuk vagy unokáik ellátásában segítenek, és ezt hajlamosak vagyunk elfelejteni. Az önkéntesként való szereplésükről is gyakran megfeledkezünk. A cél az, hogy nagyobb elismertséget szerezzen az idősebbek társadalomban betöltött szerepének, és kedvezőbb feltételeket teremtsen a számukra.

Önálló életvitel – Az időskorral együtt jár az egészségi állapot romlása, a leépülés ellen azonban sok minden tehető. A környezetünkön tett apró változtatások jelentős különbséget jelenthetnek a különböző egészségkárosodással és fogyatékossgal küszködők számára. A tevékeny időskor azt is jelenti, hogy az idősödő személyek lehetőséget kapnak arra, hogy továbbra is – és amilyen sokáig csak lehet – kezükben tartsák saját életüket. Nincs az idősök foglalkoztatását támogató program a községben.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Általános tény, hogy az 50 éven felülieket a munkáltatók nehezen akarják foglalkoztatni, de a foglalkoztatás területén e szempontból hátrányos megkülönböztetésre nincsen adatunk.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	196	0	15	30
2019	192	0	16	36
2020	205	0	16	42
2021	200	0	15	46
2022	201	0	15	52
2023	191	0	16	55
Forrás: TelIR, KSH Tstar				

Régebben az idősek gondozása sokkal természetesebb módon valósult meg a családokban. A több generáció együtt élésével a gyermekszületés, betegség, öregség és a halál is az élet mindennapos velejárója volt, már kisgyermek is részesei voltak ezeknek. A nagycsalád gondoskodásra szoruló tagjait magától értetődő módon a közösség értékes tagjának tartották, az ápolás feladata pedig több vállon nyugodott, mivel gyakran sok gyermek született. Manapság több tényező jelentős változása nehezíti ezt a feladatkört. Az orvostudomány rohamos fejlődésével arányosan a várható élettartam fokozatos növekedik. Ezzel párhuzamosan az évenkénti születések számának csökkenésével a társadalom általános öregedése is tapasztalható, egyre gyakoribb extrém magas életkorral.

Ez a folyamatos egyensúlyi változás súlyos kérdéseket vet fel az egészségügyi és szociális ellátórendszer tekintetében. A munka világának mai kívánalmai többnyire nem teszik már lehetővé a régi modell működését, az idős családtagok otthoni gondozását. A korábbi nyugdíjrendszer sem fenntartható az aktív és nyugalmazott állampolgárok arányának folyamatos változásával. A szülőről-nagyszülőről való gondoskodás terhe gyakran egy vagy két utódra hárul, ami a munkaerő- piaci nehézségek (például kényszerű külföldi munkavállalás) miatt is sokszor megoldhatatlan feladat. Az államnak egyre nagyobb részt kell vállalnia ebből a gondoskodásból. Ennek több formája is működik, úgymint kórházak krónikus és ápolási osztályokkal, önkormányzati, egyházi illetve magánfenntartású gondozó otthonok nappali vagy bentlakó rendszerrel, továbbá az otthonápolásban való támogatás (ápolási díj a gondozást vállaló hozzátartozónak, vagy szakember biztosítása az otthoni ápoláshoz). A szociális gondoskodás alternatív része a megelőzés is, mint a fizikailag és mentálisan egészséges és aktív státusz minél tovább való fenntartása például az egészséges életmód népszerűsítésével, szűrővizsgálatokkal, stb. Az idős korban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önállósági képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket.

A fentiek tükrében jóval nagyobb hangsúly kell fektetni az otthoni ápolás elérhetővé tételére, hiszen az idősok számára az otthontól való végleges elszakadás az egyik legfájóbb pont. Életük utolsó, nehéz szakaszának megszépítéséhez nagyban hozzájárulna ennek biztosítása, személyük megbecsülésének, családban betöltött fontos szerepüknek méltó elismerését jelenthetné nekik. A házi gondozási tevékenységen belül az ápolási, gondozási tevékenységek önkormányzati döntésnek köszönhetően térítésmentesen vehetők igénybe. Mindazonáltal ez teljeskörűen nem fedile az igényeket, ezért a házi gondozás továbbfejlesztése indokolt.

Az egészségügyi intézményekben, főként a kórházakban, gyakori, hogy az idősebb pácienseket nem tájékoztatják állapotukról megfelelően, visszaélnék azzal, hogy nem jártasak az ügyintézés menetében. Mindenképpen szükséges javítani az egészségügyben dolgozók empátiás készségét.

A helyi szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, 2/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet alapján ellátásban részesülnek. (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, gyógyszerátmozgatás).

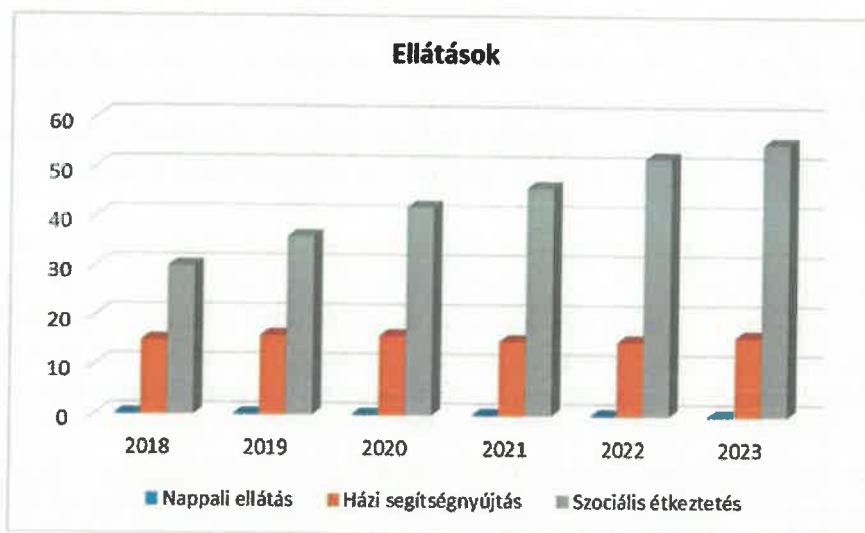
Egy bentlakásos intézmény van számukra a településen, az Evangélikus Egyház által fenntartott Idősok Háza (7092 Nagykónyi, Nagy u. 10.). Az intézmény 20 férőhelyes.

Alapszolgáltatások

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóok részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Nagykónyiban az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz és járóbeteg-szakellátáshoz az idősok legközelebb Tamási (9km), vagy Dombóvár (23km) juthatnak hozzá. Helyben biztosított tehát az idősokot érintően a háziiorvosi, a fogorvosi alapellátás, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás. A járóbeteg-ellátást biztosító Tamási szakrendelő-intézet 2012-ben került felújításra, így az épület az idősok, mozgásukban korlátozottak számára is teljes mértékben megfelel a kor követelményeinek. Szinte minden szakellátás elérhető a hét valamennyi munkanapján.

A településen szakosított szociális ellátás nem biztosított, ez nem is tartozik a település által ellátandó kötelező feladatok közé. Nincs kórházunk. Azoknak a betegeknek, akiknek hosszabb-rövidebb felépülési folyamatot elősegítő ápolásra van szüksége, Szekszárd, Pincehely, és Dombóvár áll rendelkezésre.

Az önkormányzatok társulásában fenntartott Gondozási és Családsegítő Központ, mint önkormányzati intézmény biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat, az időseket leginkább érintően az étkeztetést, a házi segítségnyújtást és az időskorúak nappali ellátását. Az étel házhozszállítására is van mód. Az intézmény akadálymentesítettsége részben megoldott.

Akadálymentes közintézmények: Községháza (lifttel felszerelt), Idősek Háza, Védőnői Szolgálat, Művelődési Ház, Óvoda, Postahivatal.

Hazánkban közel három évtizede kezdődött el a népesség elöregedése, mely a kettős öregedés folyamatával magyarázható, azaz, hogy egyre kevesebb gyermek születik és egyre többen érik meg az idős kort. Az életkor kitolódása miatt egyre több beteg, egyedül élő idős ember számára kell korának és állapotának megfelelő szociális szolgáltatást biztosítani.

A leghumánusabbak és „legolcsóbbak” a lakásra vitt szolgáltatások, melyek között kiemelt fontosságúnak tekinthető a házi segítségnyújtás. Az ellátás az igénybe vevő szükségleteinek megfelelően a saját lakókörnyezetében biztosítja az önálló életvitel fenntartását. Az ellátásban részesülő idősök jelentős része egyedül él, hozzátartozók hiányába

n nemcsak a hagyományos munkaidőkeretben, hanem azon túl, délután, az esti órákban, hétvégén és ünnepnapokon is rászorulnak az ellátásra. Az intézmény statisztikai adatai bizonyították, hogy Nagykönyiban folyamatosan emelkedik a napi rendszerességgel (egy vagy több alkalommal) ellátást igénylők aránya.

A folyamatossá tett házi segítségnyújtás 1 fő 8 órában foglalkoztatott szakképzett szociális gondozó alkalmazásával vált biztosítottá a településen.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a házi segítségnyújtást végző szociális szolgáltató, illetve intézmény biztosíthat.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését, a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét, szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését. Nagykönyiban jelenleg 7 fő veszi igénybe a jelzőrendszert, 90 % -ban idős, egyedülálló nők.

Nagykönyiban 20 férőhellyel Idősek Háza, ellátást biztosít azoknak a 18. életévüket betöltött személyeknek, akik betegségük vagy más ok miatt önmagukról nem képesek gondoskodni, illetve állandó felügyeletre szorulnak. Az ellátottak olyan 24 órás, folyamatos ápolást-gondozást igényelnek, amit a területi idősellátó rendszer már nem tud felvállalni. Az intézményben a szociális gondozás valamennyi eleme alkalmazásra kerül. Alapfeladat a gondozottak állapotának szinten tartása, javítása, idejük tartalommal való kitöltése és ügyeik intézése. Az ápolás és gondozás mindig személyre szabott, és az állapotnak megfelelő mértékű. Fontos feladat emellett a mentális gondozás, programok biztosítása, a szellemi leépülés megakadályozása. A gondozottak egészségi állapotának megőrzését, javítását az intézmény orvosa, mentálhigiénés szakembere segíti. A Gondozóház által nyújtott szolgáltatásra egyre fokozottabb igény jelentkezik, a jelenlegi

20 férőhely csak igen korlátozott mértékben képes kielégíteni a felmerülő szükségleteket. Sajnos a szolgáltatás megszűnése várható a rendkívül alacsony finanszírozás és férőhely miatt. A nappali ellátás szükségessége évről évre növekszik az idősödő lakosság miatt. 2 éve részt veszünk az állam által indított idősek helyzetén javító programban. Egyre többször kell önkormányzati szinten beavatkozni a segítségben.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Sajnos alapvető igazság, hogy ha az állam vagy önkormányzat megszorításra kényszerül, akkor elsődlegesen a kultúrára fordítható összeg csökken először. Nagykönyiban az önkormányzat rendszeresen szervez kirándulásokat, kulturális műsorokat. Működik egy jól felszerelt könyvtár, egyházi rendezvényeken is részt veszünk. A könyvtár jól felszerelt, internet hozzáféréssel is ellátott informatikai eszközeit mindenki igénybe veheti. A művelődési házban hetente egy alkalommal, összejönnek a nyugdíjasklubba tartozók.

c) idősek informatikai jártassága;

Az idősek informatikai képességeinek fejlesztése elengedhetetlen. Ezzel nemcsak a munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyeik nőnek, de általában véve is több információhoz juthatnak rövid időn belül és hatékony módon. Ezért szükséges, hogy a lehető legszélesebb körű pályázatokat és képzéseket írjanak ki az érintett korcsoport számára. Ilyen példaértékű program volt a „Kattanj rá, nagy!”, amivel azonban nem tudtak minden érdeklődőt megszólítani és kellőképpen motiválni.

Sok esetben ugyanis az időseknek abban kell segítséget nyújtani, hogy leküzdjék az újdonságtól, és a modern eszközök felhasználástól való félelmüket, és hogy képet kapjanak az internet széleskörű felhasználásának lehetőségeiről. Emellett az is elengedhetetlen, hogy a számítógép vásárlásban segítséget kapjon ez a korosztály, és hogy az internet hozzáférés biztosítva legyen a nyugdíjasklubokban és a közösségi házakban. Az internet nyújtotta lehetőségek segítenék kapcsolattartásukat rokonaikkal, ismerőseikkel minden más lehetőségnél kedvezőbb áron.

Nagykönyiban jellemzően azok körében merül fel az internet használat szükségessége, akiknél a hozzátartozóval így lehet a legolcsóbban a kapcsolatot tartani.

d) a generációk közötti programok.

Addig, amíg a település a hagyományait tovább viszi és érdeke, valamint szívügye ezt fenntartani, addig minden olyan nemes esemény és megmozdulás, mint egy Szüreti Mulatság, egy Falunap, egy Idősek napja, vagy éppen egy Emléktorna, mind-mind a generációk közötti hidat építi meg. Az idősebb lakosság a hagyományszentelés végett érdeklődik ezen események után, míg a fiatalokat a hagyomány megtartása és továbbvitele foglalkoztatja.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A községben nem rendelkezünk arra vonatkozó adatgyűjtéssel, hogy az időseknek milyen sajátos igényt kielégítő programra lenne szüksége, ezért annak megszervezésére sem került sor. A hagyományosan megrendezésre kerülő falunap, karácsonyi műsor, szüreti felvonulás, egyházi megemlékezések az idősebb korosztály részére is kielégítő programokkal szolgál.

Nagyon nehéz volt az időseket a házból, településről kimozdítani. Évek alatt rendszeresen megtartott kirándulás eredménye, hogy 17 fő már 2 napos idegen szálláson eltöltött utazáson is részt vesz.

Nagykőnyiban jellemzően az egészségi állapot is befolyásolja az elszigetelődést és így a kevés részvétel a jellemző a programokon.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
BEAZONOSÍTOTT PROBLÉMÁK	FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK
A nyugdíjazást követően az idősödők társadalmi aktivitása csökken, a lakosságon belüli arányuk magas (öregedési index 2011-ben 123,3 %). Szükség van olyan, az idősek számára készülő preventív programokra, melyek célja a testi,- lelki egészség megőrzése, az egészséges idősor megélése. Az idős emberek kihasználása, megkárosítása a legváltozatosabb módon gyakran előforduló jelenség. Az idősek sérelmére elkövetett bűncselekmények közül leggyakrabban lopás, illetve betöréses lopás miatt indul büntetőeljárás. A 60 éven felüliek kiszolgáltatott helyzetüknél fogva elsődleges célpontjaik a trükkös tolvajoknak.	Aktivitás megőrzésének elősegítése korai tájékoztatással. Az idősödők jobb mentális és fizikai állapotban érik el a nyugdíjas kort, mely erősen befolyásolja a későbbi életvitelt is. Munkaerőpiacon belül, önkéntes programokban való részvétellel. Az idősebb korosztállyal szembeni munkáltatói attitűd javítása. Az idősek méltóságának megóvása, a rossz bánásmód és elhanyagolás megelőzése. Egyéb, időseket érő bűncselekmények (lopás, csalás, trükkös lopás) megelőzése. A gyermekvédelemhez hasonló jelzőrendszer kiépítése, védelmi protokoll kidolgozása. Bűnmegelőzési és áldozattá válást megelőző programokban való aktív részvétel
Az időskorúak arányának növekedésével számolva hosszútávon olyan idősellátási rendszert kell kidolgozni, mely a jelenleginél költséghatékonyabb, egyben jobban támogatja az önálló életvitelt. Ezt a fejlesztést elsősorban az otthon-közi ellátások szolgáltatási körének bővítésével lehet elérni.	Pályázatok figyelése az otthon férőhelyeinek bővítése céljából!
Nincs információnk arra vonatkozóan, hogy az időseknek milyen programokra van igényük	Adatgyűjtés.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossgal háttérében sokszor több tényező bonyolult kölcsönhatása áll, ilyenek lehetnek testi, pszichológiai, szociális vagy örökletes tényezők. A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékossgal esetén még inkább jellemző. Általános társadalmi probléma esetükben az előítélet és a megfélemlítés.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi

CXCI. törvény 22. §-a értelmében: „Megváltozott munkaképességű személynek kell tekinteni azt a személyt,

- a) aki a 2. § (1) bekezdése alapján megváltozott munkaképességűnek minősül,
- b) aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás időbeli hatálya alatt,
- c) akinek a munkaképesség-csökkenése 50–100 százalékos mértékű, az erről szóló szakvélemény időbeli hatálya alatt, vagy
- d) aki fogyatékossgal támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül és a munkaszerződése szerinti napi munkaideje a 4 órát eléri.”

Az idézett törvény 3.§ (1) bekezdése alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően rehabilitációs ellátás, vagy rokkantsági ellátás

Településünkön kevés kivétellel inkább az időskorból fakadó mozgásszervi problémák a jellemzőek. Korábban tapasztalható volt, hogy ha valamilyen támogatási forma került bevezetésre, akkor jelentős volt az igénylők száma.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	34	28	62
2019	32	29	61
2020	32	33	65
2021	28	32	60
2022	26	32	58
2023	23	34	57

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

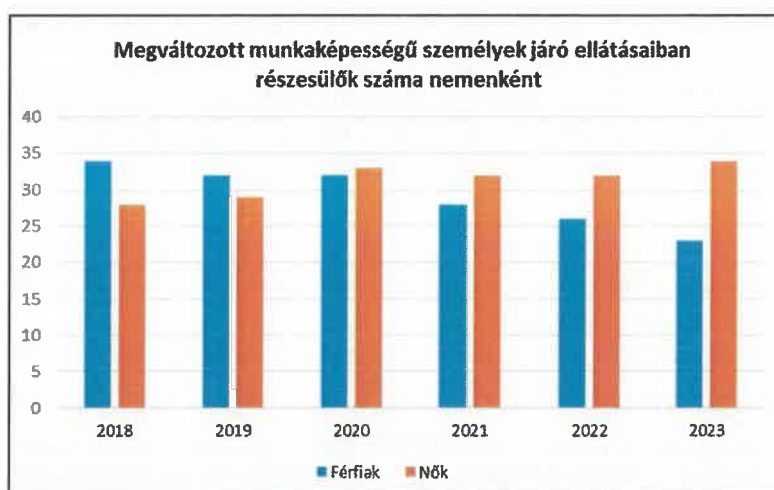
Forrás: TelR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A fogyatékossgal élők legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék vagy segély (emelt családi pótlék vagy fogyatékosági támogatás). Ezen ellátások szűkös megélhetést biztosítanak számukra.

A fogyatékossgal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak, iskolai végzettségük is elmaradhat a társadalom egészséges tagjaikétól, ami tovább rontja elhelyezkedési esélyeiket.

A fogyatékossga típusa is meghatározza a fogyatékossgal élők gazdasági aktivitását. Legnehezebb helyzetben az értelmileg akadályozottak és enyhe értelmi fogyatékosok, látássérültek és mozgássérültek vannak.

Az értelmi fogyatékos emberek jelentős része képes értékes munkát végezni, ha az igényeihez, speciális szükségleteihez megfelelőek a munkafeltételek. A szociális foglalkoztatás lényegesen fejleszti az értelmi sérült ember készségeit, és elősegíti a társadalomba történő beilleszkedését is.

A megváltozott munkaképességű állampolgárok foglalkoztatásának alapvetően két formája létezik: a védett foglalkoztatás és a nyílt munkaerő-piacon való megjelenés.

Az elmúlt időszak jogszabályi változásai alapvetően befolyásolják a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának lehetőségeit. Nagykönyiban nincs védett munkaerőpiacon foglalkoztató cég és civil szervezet, a jogszabályok adta lehetőségek alapján pedig új szereplők is megjelenhetnek a rendszerben. Azonban mind szakmai, mind pénzügyi

fenntarthatósági szempontból nagyon szigorúan szabályozzák az akkreditált foglalkoztatás kialakulásának lehetőségeit, ezért jelenleg elenyésző az új belépő munkáltatók száma.

A negatív ösztönzők (rehabilitációs hozzájárulás mértékének emelkedése) hatására némi növekedés volt tapasztalható a megváltozott munkaképességű emberek nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatásában, de ez a növekedés egyáltalán nem számottevő. A rehabilitációs kártya kiváltásának lehetősége (a munkáltató a megváltozott munkaképességű ember foglalkoztatása után nem köteles járulékfizetésre) növelheti a nyílt munkaerő-piacon foglalkoztatottak számát. A védett foglalkoztatásban résztvevő, foglalkoztatás szempontjából rehabilitálhatónak tekinthető emberek számára a munkáltatóhoz telepített tranzitálási kötelezettség merül fel, ami szintén emelheti a későbbiekben a nyílt munkaerő-piacon jelenlévők számát.

Azonban mind a védett, mind a nyílt munkaerő-piacon való megjelenés számos más ok miatt jelenleg alacsony. Az új belépők, illetve a már foglalkoztatottak számára is kötelező a komplex minősítési eljárásban való részvétel, amely egyrészt a foglalkoztathatóságra, másrészt az ellátások megállapítására is kiterjed. Jelenleg megfigyelhető egy elkerülő magatartás azok körében, akikre kötelezően nem terjedt ki a felülvizsgálat. Ennek hatása a jelen szabályok alapján későbbi foglalkoztatásuk formájára, lehetőségeire is kihat. Fennáll továbbá az a veszély, hogy a későbbiekben hatványozottan fordul elő az egészségügyben és a szociális ellátórendszerben való megjelenésük. Általános jelleggel megállapítható, hogy a megváltozott munkaképességű emberek számára nyújtott szociális, oktatási és foglalkoztatási egészségügyi szolgáltatások nem alkotnak rendszert. A különböző ágazatokban, különböző megoldási formák alkalmazására van lehetőség. Egységes, rendszerszintű, a személy komplex jellemzőit egységben kezelő rendszer nem alakult ki. Szintén nem alakult ki egy az egész élethosszt lefedő, a csecsemőkortól az agykorig tartó egységes szolgáltatási szerkezet, csupán az adott életkorban jelentkező problémák szegmentált kezelésére van lehetőség. Többek között ezért is jelentkezik fokozottan a megváltozott munkaképességű embereknél a strukturális munkanélküliség problémája, hiszen nemcsak képzettségben, végzettségben, hanem szociális és mentális értelemben sem készültek fel a munka világára, sokszor az alapkompenciák is hiányoznak.

Természetesen a valódi integráció érdekében elérni kívánt cél még távoli. A gazdasági recesszió nem kedvez a fogyatékossgal élők, sem a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának, a számukra biztosított ellátások nem teszik lehetővé az önálló életvitelt, az akadálymentesítés feladatainak minden fogyatékossgai formára kiterjedő szemlélete, pedig még nem tökéletes. Több figyelmet kell fordítani arra is, hogy a hosszú ideje az aktív közösségi életből kiszorult emberek újra be tudjanak kapcsolódni a társadalom működésébe, és a munkamegosztás megfelelő szabályozásával számukra is elérhető legyen a hasznos és értékteremtő tevékenységek végzése.

A fogyatékossgal élő emberek integrációját akadályozó problémákat áttekintve alapvető és egyöntetű jellemzőjük a hozzáférés hiánya. A problémák a következő nagyobb tematikus területeken jelentkeznek:

Foglalkoztatás/foglalkoztathatóság; információszerzés/információ a célcsoportról; lakhatás és önálló életvitel lehetősége; akadálymentesítés/közlekedés. Hozzáférés a foglalkoztatáshoz, hozzáférés a munkaeszközökhöz, hozzáférés az információhoz, a közlekedéshez, az intézményekhez, szolgáltatásokhoz, kultúrához, akadálymentes lakhatáshoz.

Az elérést gátló tényezők részletes feltárásával alakítható ki olyan fejlesztési program, mely célzott intézkedésével változást eredményezhet helyi integrációjukban.

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.
(Flt. 57/B §.)

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérlje, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Javaslat folyamatos felkutatása a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeknek, fogyatékos ügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítása. Önkormányzati szakember képzése ez irányba, állami és civil munkaerő-piaci szolgáltató szervezet és a Munkaesély Szövetség bevonása a feladat megoldásába.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás területén elsősorban a megváltozott munkaképességűek által betölthető üres álláshelyek alacsony száma jelenti a legnagyobb problémát, de általánosan elmondható, hogy a munkáltatók részéről még mindig megfigyelhető egy negatív attitűd. Ez leginkább információhiányból, elsősorban a folyamatosan változó jogszabályi környezet és a sérült emberek ismeretének hiányából adódik.

A probléma fakad továbbá a folyamatos negatív ösztönzésből is az állam részéről (rehabilitációs hozzájárulás mértékének drasztikus növelése, akadálymentesítéssel kapcsolatos sokszor a munkáltató számára érthetetlen intézkedések). A megváltozott munkaképességű embereknek a munka világából való tartós távolléte szintén nehezíti a bekapcsolódást, de problémát okoznak a munkáltatói elvárásoknak való megfelelés nehézségei is. A védett munkahelyen való

munkavégzés stigmatizál, illetve a munkakör sokszor nem illeszkedik a foglalkoztatott képzettségéhez, végzettségéhez, érdeklődési köréhez.

Sok esetben jelent problémát az is, hogy ha szemmel nem látható, probléma nehezíti a munkavégzést, a munkavállaló inkább letagadja nehézségeit. A munkáltató pedig azonos teljesítményelvárás mellett értékeli a foglalkoztatott munkáját, miközben a munkavállaló erején felül próbál teljesíteni. Külön figyelmet érdemel a mentális betegségekkel küzdő, pszichiátriai betegek társadalmi beilleszkedési nehézségei, foglalkoztatással összefüggő problémái.

A pszichiátriai betegek, vagy pszichiátriai problémákkal csökkent munkaképességűnek nyilvánított emberek betegsége többnyire láthatatlan, és sokszor a társadalom számára láthatatlan az ember maga is. Lélektani sérülékenységükből adódóan kevésbé jelennek meg az esélyegyenlőségi, jogvédelmi színtereken. Egyrészt azért, mert alapproblémájuk stigmatizálja őket, másrészt pedig a pszichiátriai problémák, a rájuk szedett gyógyszerek óhatatlanul is befolyásolják a társas közegben történő transzparencia, érdekérvényesítés lehetőségét. Korábban már említésre került, hogy kevés az olyan munkahely, ahol csökkent munkaképességűeket foglalkoztatnak. A pszichiátriai páciensek ebből a szempontból külön kategóriát alkotnak. Bár sokuknak az alapképzettsége lényegesen magasabb, mint amilyen munkakörben dolgoztatják őket, de kiszolgáltatottságukból adódóan nem válogathatnak.

A sokszor 4-6 órába bejelentett embereket (akik érzelmi és fizikai terhelhetősége alacsony) 8-10-12 órában dolgoztatják ezeken a „rehabilitációs munkahelyeken”, a túlóra (már ha ebben az esetben megjelentetik) gyakran nem plusz jövedelemmel jár, pusztán azzal, hogy nem veszíti el a munkahelyét. Ugyanez érvényes ezeknek az embereknek a hétvégi foglalkoztatására. Ez a jelenség, habár köztudott, nincs egy olyan érdekvédő, illetve ellenőrző, kontrolláló szervezet, mely felelősséggel ellenőrizné és szabályozná ezt az állapotot. A munkaadók gyakran a kontrollvizsgálatokra nem engedik el őket, így veszélybe kerül a terápiás kapcsolat, a pszichés stabilitás (és a munkahelyi teljesítmény).

A pszichiátriai szempontból sérült emberek sokan és szívesen dolgoznának, nem feltétlenül csak védett vagy rehabilitációs munkahelyeken, hanem átlagos munkahelyeken részmunkaidőben, a képességeiket és lehetőségeiket figyelembe véve.

A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

Nagykőnyiban nincs tudomásunk hátrányos megkülönböztetésről.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A jogszabályi változások a fogyatékossgal élő és megváltozott munkaképességű emberek pénzbeli és természetbeni ellátásaira is kihatottak. Ez elsősorban a rokkantnyugdíj rendszer teljes átalakítását és az eddigi ellátások egységesítését jelenti. Az átalakítás kihatott az eddigi kedvezményekre is, hiszen az ellátások immár nem nyugdíjszerű ellátások.

A rokkantnyugdíj helyett a komplex minősítési eljárás rokkantsági ellátást illetve rehabilitációs ellátást állapít meg. A jogosultsági viszonyok nagyon szigorúak, méltányossági eljárásra jelenleg nincs lehetőség. A felülvizsgálat a megmaradt munkaképességre és nem az elvesztettre helyezi a hangsúlyt, ezért sokan kerülnek abba a helyzetbe, hogy a munka világához kellő kompetenciák és végzettségek hiányában kell majd a nyílt munkaerő-piacon megállni a helyüket. Azonban az ezt elősegítő szolgáltatások még csak most kerülnek beindításra, kialakításra. A fogyatékossgai támogatás a tervek szerint emelkedik, és a nyugdíjminimumhoz igazodik. A rokkantsági járadék mellett a jelen jogszabályi környezet alapján nem lehet költségvetési támogatásban részesülő akkreditált foglalkoztatóban dolgozni.

Összességében elmondható, hogy a támogatási rendszer és a jogosultsági szabályok megváltozása nehezen követhető a megváltozott munkaképességű, fogyatékos emberek számára, a változások követéséhez a megfelelő információforrás hiányzik a számukra. A fogyatékkal élők pénzbeli, természetbeni ellátása a jogosultság alapján történik. Nem tekinti külön az önkormányzat a fogyatékos személyeket egy-egy ellátás biztosításánál. Közülük feltehetően többen rokkantnyugdíjasok, gyakrabban szorulnak átmeneti segélyre, a betegségük kezelését a közgyógyellátás keretében támogatják. A 18 év alatti fogyatékos személyek, akiknek családja magasabb összegű családi pótlékra jogosult. Az ápolási díj is azon ellátások közé tartozik, továbbá a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, amire a fogyatékos személyek is jogosultak lehetnek. Feltételezhetően vannak fogyatékos személyekkel együtt élő családok, akik családsegítésre szorultak az elmúlt évben, vagy gyermekeik számára gyermekvédelmi kedvezményben részesített az önkormányzat, azonban iskolai végzettségéről egyik fél sem nyilatkozott.

Az Önkormányzat rendelkezésére nem áll olyan adatbázis, amely kifejezetten csak a fogyatékosokat tartja nyilván. Az alábbiakban részletezzük az ellátási formát, amelyben részesülhetnek.

Ellátási formák:

- **Fogyatékossgai támogatás:** A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- **Rokkantsági járadék:** A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult. A 2011. év adata alapján ez Önkormányzatunk esetében 92 fő és 869 010 Ft. ellátást eredményezett.
- **Közlekedési kedvezmény:** A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

- **Parkolási igazolvány:** Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
 1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
 2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
 3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengén látónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül
- **Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:**

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes

szabályairól

7.3.1. Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség

Mint említettük az ellátottak közül nem rendelkezünk külön adattal a fogyatékosok számát illetően. Ezért ez a táblázat csak iránymutató lehet.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

- **Környezet:** A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)- (2))
- **Kommunikáció:** A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat. Javasoljuk, azoknak a szolgáltató szervezeteknek a bevonását, melyek professzionális segítséget nyújthatnak. Ilyenek például a jelnyelvi tolmácsszolgálatok (<http://fszk.hu/mjp/tolmacsszolgalatok-elérhetosegei.pdf>), a könnyen érthető fordításokat készítő ÉFOESZ és tagszervezetei (<http://www.efoesz.hu/index.php?m=text&id=2>), a speciális eszközkölszönzők

(<http://www.blissalapitvany.hu/kolcsonozheto-eszkozok>). Javasoljuk továbbá, hogy az önkormányzat érintett munkatársai kapcsolódjanak be olyan tréningekbe, képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatók, ilyenek egyebek mellett az EMMI és az FSZK Nonprofit Kft. képzései (www.fszk.hu).

- **Közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:** A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviszheti a közzolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)

- **Közlekedés:** A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevitelre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, valamint a következő dokumentum áttekintését - Segédlet a közzolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés (<http://fszk.hu/bemutakozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozzszolgaltatasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/>). A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve
- **Támogató szolgálat, segédeszköz:** fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevitelét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)
- **Egészségügy:** A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv. Javasoljuk, hogy az ehhez elengedhetetlen attitűdváltás eléréséhez a szolgáltatók vegyék igénybe az országban több helyen elérhető tréninglehetőségeket (GYEMSZI ETI és FSZK Nonprofit Kft. egyebek mellett), valamint igényeljék azokat a hozzáférést biztosító megoldásokat, melyekről a korábbiakban már szóltunk.
- **Oktatás, képzés:** A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

- **Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel:** A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagylétszámú ápoló –gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában. Javasoljuk megismerni a folyamat jogszabályi hátterét, valamint azokat a szakmai módszertani anyagokat, melyek ezt a közösségi alapú szolgáltatások felé való elmozdulást segítik. A dokumentumok a folyamatot generáló Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testület honlapjáról tölthetők le: <http://www.szocialisportal.hu/web/szocialis-agazati-portal/kivaltast-koordinalo-testulet;jsessionid=f580a338bd8c05ebc946047d522c> A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.
- **Kultúra, sport:** A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, valamint a következő dokumentum áttekintését - Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés (<http://fszk.hu/bemutakozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozszolgaltatasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/>). A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.
- **A rehabilitációhoz való jog:** A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében. Javasoljuk, hogy legyen számukra lehetőség hozzáférni a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal honlapjához, valamint dokumentumaihoz (<http://nrszh.kormany.hu/>), továbbá azokhoz a jogsegély szolgáltatásokhoz, amelyeket érdekvédelmi szervezeteik nyújtanak a számukra.
- **A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog:** másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselőjének lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettség

A Polgármesteri Hivatalban, amely egyben közös hivatal is, egy Európai Unió pályázatnak köszönhetően teljes körű akadálymentesítés valósult meg, amely nagy segítséget jelent a fogyatékossgal élőknek ügyeik intézésében. Pozitív előrelépés azonban, hogy minden közintézménynél, illetve kiépített parkolónál biztosított a megfelelő számú parkolóhely a fogyatékossgal élők számára.

Minden pályázatainknál már a tervezésbe bevonunk rehabilitációs szakmérnököt.

Az Önkormányzat nem rendelkezik járó és fekvőbeteg ellátással, valamint igazságszolgáltatási és ügyészségi intézmény sem található a településünkön. Az oktatási intézmények közül csak az alapfokúval rendelkezünk. Ezért elmondható, hogy a többéves fejlesztések eredményeképpen elfogadható szinten állunk az akadálymentesítésekkel. Természetesen van mit fejleszteni még.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az akadálymentes intézmények száma, minden területen a jogszabályi előírásnak megfelel az orvosi rendelő kivételével. Lakóépületek, egyéb szolgáltató épületek akadálymentesítettségéről nincsen adatunk.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Nincs a községben olyan munkahely, ahol fogyatékkal élő személyeket foglalkoztatnak.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Akadálymentes közintézmények: Községháza (lifttel felszerelt), Idősek Háza, Védőnői Szolgálat, Művelődési Ház, Óvoda, Postahivatal.

Buszpályaudvarral, vasútállomással nem rendelkezünk. Járdák parkok kialakításánál igyekeztünk figyelemmel lenni az akadálymentesítésre. Itt azonban van pótolni valónk.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A településen nincs ilyen szolgáltatás. A legközelebbi városokban Tamási és Dombóvár, Szekszárdon vehető igénybe.

g)előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Pozitív diszkrimináció közé tartoznak bizonyos hátránykompenzáló juttatások, pl: fogyatékosági támogatás, mely az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás.; 2012. évig a mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása (ez 2013. évben megszűnt), gépkocsi szerzési támogatás és az alanyi jogon járó közgyógyellátás, mint természetbeni szociális ellátás.

A Támogató Szolgálat a térítésköteles személyi segítség és szállító szolgálat térítési díj megállapításánál különbséget tesz a szociálisan rászorult, (akik a fogyatékosági állapotukat igazolni tudják) és a szociálisan nem rászorult személyek térítési díja között. Az előbbi olcsóbb térítési díjat jelent. Emellett az ellátott anyagi és szociális helyzetére tekintettel, valamint a szolgáltatásnyújtás rendszerességét figyelembe véve kedvezmény biztosítására is lehetőség van a térítési díjak megállapításánál.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagylétszámú ápoló –gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában. Javasoljuk megismerni a folyamat jogszabályi hátterét, valamint azokat a szakmai módszertani anyagokat, melyek ezt a közösségi alapú szolgáltatások felé való elmozdulást segítik. A dokumentumok a folyamatot generáló Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testület honlapjáról tölthetők le: <http://www.szocialisportal.hu/web/szocialis-agazati-portal/kivaltast-koordinalo-testulet;jsessionid=f580a338bd8c05ebc946047d522c> A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, valamint a következő dokumentum áttekintését - Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés (http://fszk.hu/bemutatkozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozzszolgaltatasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/). A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §).

7.5 A fogyatékossgal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az akadálymentes intézmények száma, minden területen a jogszabályi előírásnak megfelel az orvosi rendelő kivételével. Lakóépületek, egyéb szolgáltató épületek akadálymentesítettségéről nincsen adatunk.

A Polgármesteri Hivatalban, amely egyben közös hivatal is, egy Európai Unió pályázatnak köszönhetően teljes körű akadálymentesítés valósult meg, amely nagy segítséget jelent a fogyatékossgal élőknek ügyeik intézésében. Pozitív előrelépés azonban, hogy minden közintézménynél, illetve kiépített parkolónál biztosított a megfelelő számú parkolóhely a fogyatékossgal élők számára.

Minden pályázatainknál már a tervezésbe bevonunk rehabilitációs szakmérnököket.

Az Önkormányzat nem rendelkezik járó és fekvőbeteg ellátással, valamint igazságszolgáltatási és ügyészségi intézmény sem található a településünkön. Az oktatási intézmények közül csak az alapfokúval rendelkezünk. Ezért elmondható, hogy a többéves fejlesztések eredményeképpen elfogadható szinten állunk az akadálymentesítésekkel. Természetesen van mit fejleszteni még.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

BEAZONOSÍTOTT PROBLÉMÁK	FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK
Hiányzó, vagy nem megfelelő akadálymentesítettség	Pályázatok felkutatása.
Előítélet a fogyatékos emberekkel szemben	Pozitív szemléletváltozás elősegítése, esélyteremtő programok szervezése helyi rendezvényeken.
Támogató Szolgálat szolgálata iránt felmerülő igény nem pontos ismerete	Felmérés készítése
Fogyatékkal élőkkel kapcsolatos, fizikai erőt igénylő feladatok ellátása	Önkéntesek, közfoglalkoztatottak bevonása
Önmaguk és lakókörnyezetük ellátásának akadálya	Házi segítségnyújtás kiszélesítése, állandó ellátó személyek biztosítása
Járdák biztonságosabbá tétele	Akadálymentesítési munkák folytatása, járdák folyamatos karbantartása a közfoglalkoztatás bevonásával

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);**

A helyi lakosság szorgalmasan részt vesz az alapítvány, civil szervezet és a lakossági önszerveződések programjain. A Nagykónyi Sportjáért és kultúrájáért egyesület 2002. évtől működik, célja a közység közművelődési, kulturális, művészeti, sport életének támogatása, a községrendezés, településfejlesztés elősegítése, egyház támogatása, civil szervezetek, lakossági önszerveződő csoportok támogatása, a település infrastrukturális helyzetét előrevivő pályázatok elkészítése és beadása, a közység fejlődésének elősegítése.

Településünkön civil szervezet 2000. évet megelőzően nem működött. A Nagykónyi asszonyok néptáncsoportja 5. éves múltat tekint vissza. Az inkább az idősebb korosztályból szerveződött. Természetesen nincs korhatárhoz kötve. A település másik igen meghatározó civil szervezete a Nagykónyi Polgárőr Egyesület. 2008. évben történő bejegyzését követően 18 taggal végzik a mindennapi szolgálatukat úgy, hogy mindenkinek van saját munkahelye. A nyugdíjas klub megelégedett azzal, hogy tevékenyen részt vesznek az önkormányzat és a település életében, de hivatalos szervezeti formára nem vágnak egyelőre.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;**

Az önkormányzat és a civil szervezetek közös töről fakadnak, még ha funkcióik, működési jellemzői eltérőek is. Míg az önkormányzatok működését több jogszabály határozza meg, így számos területen cselekvési lehetőségei korlátozottak és szabályozottak, addig a civil szervezetekre viszonylag kevés jogszabály vonatkozik, rugalmasabban reagálhatnak, a környezetük problémáira. Mindkét szerveződési formának a civil társadalom nyújt háttérrel, erőforrást és legitimációs bázist. Ezért nem vitatható, hogy az önkormányzatok és a civil szervezetek egymás természete szövetségesei. Kapcsolatuk és együttműködésük – amely nem feltétlenül attól jó és hatékony, ha vitáktól mentes – minősége jelentősen befolyásolhatja a település fejlődését, a Nagykónyiban élők elégedettségét lakóhelyük köz- és közösségi életével.

Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint támogatja a közalapítványt és a civil szervezetet, azok rendezvényeit. Az egyházzal is nagyon szoros a kapcsolata az önkormányzatnak, a templom felújítási munkálataihoz pályázati közreműködőként nyújtott segítséget, egyházi kirándulások szervezésében is részt vesz. A lakossági önszerveződéseket rendszeresen támogatja, munkájukat segíti, a szervezésben közreműködik. Minden szervezettel jó partnerséget ápol, de partneri megállapodást csak a kisebbségi önkormányzattal kötöttünk.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;**

Nagykónyi tagja a Tamási Városkörnyéki Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulásnak, ebben 32 település vesz részt. A települések kulturális, művészeti és sport rendezvényeire állandó meghívást kapunk. Szorosabb partneri viszonyt a szomszéd településsel Pári községgel, valamint a közös hivatalt is alkotó Nagyszokoly és Újireggel létesített az önkormányzat, a közösen megszervezett kulturális, hagyományőrző programokkal. Ezekkel a településekkel nem csak kulturális együtt működés valósult meg, hanem közös munka segítség is előfordul.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Korábban említett írásbeli megállapodás készült a településen egyedüli Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. Közös programok, kirándulások szervezése. Közmunkaprogram tervezésébe, ellenőrzésébe bevonásra kerülnek. Közös pályázatok megvalósítása.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Erről információval nem rendelkezünk.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A gazdasági válság előtt a helyi vállalkozók, vállalkozások, de még a Tamási kereskedelemben, pénzügyi szférában és az önkormányzattal kapcsolatba került vállalkozások is szívesen támogatták a helyi kulturális programok lebonyolítását, anyagi és tárgyi felajánlásokkal egyaránt. Az elmúlt években a rendezvények, programok lebonyolításához szükséges anyagi fedezetet nagy részben a közalapítvány és az önkormányzat biztosítja, ezáltal az esélyegyenlőségi feladatok ellátásából kikerültek a for-profit szereplők.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;**

Nagykónyi Község Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadását megelőzően a konzultáció és véleményformálás lehetőségét minden, a megvalósításba bevont szakmai és társadalmi partner számára biztosítja.

Annak érdekében, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása hatékony, a tervezett intézkedések hosszú távú érvényesülése, fenntartható fejlődése biztosított legyen, Nagykónyi Község Önkormányzata egy esélyegyenlőségi felelőst bíz meg. Az Intézkedési Tervben megjelenített tevékenységek részletes tartalmi kidolgozása, a megvalósítandó tevékenységek tervezése az adott szakterület képviselőinek aktív részvételével valósul meg.

A felelős feladata, hogy a szakterület képviselőivel együtt kidolgozzák az egyes feladatok végrehajtásának pontos menetét, valamint ellenőrizték azok megvalósulását. A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak megvalósulásának nyomon követését az évente elvégzett felülvizsgálat biztosítja.

A felülvizsgálatot a felelős végzi el, minden évben beszámol egy nyílt képviselőtestületi ülésen a tervben foglaltak megvalósításáról. Az ülésre külön meghívót kapnak: a helyi civil szervezetek, vállalkozók.

A hozzászólók kiegészítésével elkészült éves beszámolót a testület elfogadja, majd a helyben szokásos módon nyilvánosságra kerül. A program felülvizsgálatára 2 év múlva kerül sor, amikor az indikátor teljesítésének bemutatásához adatfelvétel is történik.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.**

A Helyi Esélyegyenlőségi Program számára minél szélesebb nyilvánosság biztosítása szükséges. Az esélyegyenlőségi intézkedések hatékony megvalósulása, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakításának érdekében Nagykónyi Község Önkormányzata a Programot a település honlapján közzéteszi, kiadványaiban tájékoztatja, illetve évente nyílt testületi ülést szervez. A polgároknak lehetőségük van a tervvel kapcsolatban véleményt nyilvánítani, hozzászólni és kérdezni.

- A terv elfogadása előtt egy héttel a program, a település hirdetőtábláján elérhető.
- A nyílt testületi ülésen az intézkedési terv kiegészítésére, módosítására sor kerül.
- Az elfogadott végleges program a honlapon, a település hirdetőtábláján elérhető.
- Az éves beszámoló előterjesztése szintén a honlapon és a település hirdetőtábláján történik az elfogadást megelőző nyílt testületi ülés előtt egy héttel.
- A hozzászólások, kiegészítések, vélemények figyelembe vétele, csatolása az előterjesztéshez.
- Az elfogadott beszámoló mindenki számára elérhető a honlapon, illetve a település hirdetőtábláján.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.**

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az alábbiak segítenek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének (HEP IT) elkészítésében nyújtanak segítséget. A most következő táblázatok részletezik és pontosan kifejtik a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletében megadott, csak címszavakban leírt tartalmakat. Ezután található a rendeletben meghatározott formátumú összegző tábla, majd a megvalósításhoz szükséges információk. Végül a legitimációt tartalmazó zárófejezetet találhatjuk meg.

A fentiekre tekintettel a HEP IT négy részből áll:

1. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve végrehajtásához elengedhetetlen információnak tekintendők.
2. Része a 2/2012 EMMI rendeletben megadott táblázat, mint a részletes tartalmakat összefoglaló projekttáblázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető.
3. A megvalósítást segítő részletek szerves részét képezik a HEP IT-nek. Az egyes alfejezetekben rögzítettek biztosítják, hogy strukturálisan és széleskörűen beágyazottak legyenek az esélyegyenlőség érdekében tervezett tevékenységek.
4. A zárófejezet megadja, hogy milyen legitimáció szükséges az elkészült dokumentumhoz.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Az intézkedési terv a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések, és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Bár az egyenlő bánásmód megsértése más hátrányos védett csoportok esetében is megfigyelhető jelenség, a fogyatékos személyek, a nők és a romák esetében a hátrányos helyzettel és szegénységgel is erőteljesen összefüggő jelenségekről van szó. Az intézkedési terv intézkedései Nagykónyi község Önkormányzata által kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, a mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékos személyek lehetőségeiket, helyzetüket javító programot foglal magába.

Az intézkedési terv célja olyan beavatkozások tervezése, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra megoldást nyújtanak.

1/ A tervezett beavatkozások célkitűzései:

- az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása, a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése, a sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatása; (rövidítés: oktatás),
- a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése; (rövidítés: foglalkoztatás.),

- az elégtelen lakhatási körülmények, a lakóhelyi szegregáció felszámolása, integrált vagy a környezeti normáknak megfelelő minőségű lakókörnyezet kialakítása; (rövidítés: lakhatás),
- a közösségi közlekedéshez, információhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása; (rövidítés: közlekedés),
- a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése; (rövidítés: közélet),
- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében; (rövidítés: egyenlő bánásmód),
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése a döntéshozatalban és a közügyek irányításában, ezek tervezésében, megvalósításában és értékelésében; (rövidítés: közügyek).

Az intézkedési terv esélyegyenlőségi területenként mutatja be a támogató intézkedéseket, azok céljait, elvárt eredményeit, fenntarthatóságát, és a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét.

2/ Az erőforrások és az ütemezés pontos meghatározását nehezítő körülmények

A megvalósításhoz szükséges pénzügyi források alapvetően az Európai Unió által hazánknak nyújtott fejlesztési források felhasználására épülő pályázati mechanizmuson keresztül biztosítható. A 2007-2013-as pénzügyi tervezési szakasz a végéhez közeledik, az esélyegyenlőségi intézkedések megvalósítását legfőképpen támogató DDOP és TÁMOP források nagy része már felhasználásra került, újabb pályázati kiírások e ciklusban már csak minimális számban várhatóak, a 2014-2017 közötti pénzügyi tervezési szakasz előkészítésének folyamata zajlik, még nem ismert, hogy mely esélyegyenlőségi területek fognak prioritást élvezni. E források elérhetőségét biztosító pályázati kiírásokra 2014 második felében kerül sor várhatóan, így e pályázatok útján megvalósítható fejlesztések megkezdésére leghamarabb 2015-ben kerülhet sor.

Mindezekre tekintettel az intézkedési tervben foglalt fejlesztések közül 2013-ban és 2014-ben a szükséges adathiányok pótlására és a hiányzó, de a célcsoportok esélyegyenlőségének biztosításához nélkülözhetetlen programok elkészítése, meglévő programok kiegészítése, felülvizsgálata, tevékenységek elvégzésére kerülhet sor leginkább.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák iskolázottságának emelése, ezáltal a munka világába történő vezetése fontos szempont.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők a mindennapi életvitellel kapcsolatos alapvető szükségletekhez hozzájussanak.

Kiemelt területnek tartjuk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tehetséggondozását, és az iskolai lemorzsolódásuk megakadályozását.

Folyamatosan odafigyelünk az időseket érintő helyi társadalmi, szociális, kulturális, kommunális problémakörökre, az időskorúak civil szerveződéseire. A működő időskorú szervezetek optimális, az életkorhoz méltó tárgyi, szervezeti, pénzügyi feltételeinek javítására törekszünk.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők elleni, illetve a családon belüli erőszak leküzdését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének javítása során az akadálymentesítésre.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés címe, sorszáma	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elért kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása

0. Település szintű probléma

1	Akadálymentes terek	A településen az akadálymentesítés még nem teljes körűen megoldott.	A teljes akadálymentesség elérése.	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Akadálymentesítés folytatása, szervezettek esetlegesen a teljes megoldása a köztereken, parkolóknak, a közintézmények előtt.	polgármester, civil szervezetek	2030. 05. 27. (hétfő)	Megvalósult akadálymentes területek.	Pályázat, költségvetés, humán erőforrás.	Az akadálymentes területek, a hozzájuk szükséges eszközök folyamatos működtetése, helyi Civil Szervezetekkel.	Együttműködési megállapodás megkötése a helyi Civil Szervezetekkel.
---	---------------------	---	------------------------------------	---	--	---------------------------------	-----------------------	--------------------------------------	--	---	---

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	A munka nem csak másé	A munkanélküliek számára nagy hátrányt jelent az alacsony iskolai végzettség	Az alacsony iskolai végzettségűek számának csökkenése	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia helyi szabályozásáról szóló önkormányzati rendelet	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	A feladatok, intézmények el és a munkáltatók központi karöltve egy képzési terv létrehozása	2030. 05. 27. (hétfő)	A sikeresen befejezett képzéseken résztvevők száma, oklevelek/bizonyítványok átvételének száma	pályázatok, humán erőforrás, költségvetés	A képzések folyamatos szervezése/biztosítása Munkaügyi Központtal kötött együttműködési megállapodás	A Járás Hivatallal és a Munkaügyi Központtal kötött együttműködési megállapodás
2	Ha tudsz, jutsz!	Pályázati lehetőségek feltárása az esélyegyenlőség megteremtéséhez	Cél együttműködési megállapodás megkötése	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	kapcsolatfelvétel a partnerek közötti Nemzeti Önkormányzatának elnöke	2030. 05. 27. (hétfő)	Az együttműködési megállapodás megkötése pályázati és hatályba lépése	Humán erőforrás, pályázati	Együttműködési megállapodás megkötése a Magyar Nemzeti Roma Nemzetiségi Önkormányzattal	Együttműködési megállapodás megkötése a Magyar Nemzeti Roma Nemzetiségi Önkormányzattal
3	Az információ hatalom	Információhiány, ügyintézésben és a jogaik feltárással való segítségnyújtás,	A mélyszegénységben élők és a romák jól informáltsága, a szociális ellátások megfigyelésének	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Rendszeres tanácsadás lehetőségének biztosítása a családjegyzőnek egyesületek,	2030. 05. 27. (hétfő)	A tanácsadáson résztvevők száma.	Helyiség biztosítása, pénzügyi, humán	Megfelelő kapcsolatok kialakítása	Együttműködési megállapodás megkötése a Magyar Nemzeti Roma Nemzetiségi Önkormányzattal

	tájékoztatás	megértése/megtanulása, megfelelő tájékozottság a lehetőségeikről.	I.	családsegítő		Roma Nemzetiségi Önkormányzat					
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	Játék közben csak egy falat körülmények között élő gyermekek az oktatási év után a nyári szünidőben kevesebbet tudnak étkezni. Ez nagymértékben befolyásolja a fejlődésüket, egészségi állapotukat	A cél, hogy ne csak a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok gyermekei számára legyen biztosított a nyári étkeztetés	Helyi gyermekvédelmi ellátásokról szóló önkormányzati rendelet	Nemzeti Stratégia, Gyermekvédelmi törvény	Települési szociális rendelet módosítására javaslat Járási Kormányhivat al felé törvényi szabályozás változtatására javaslat	polgármester	2030. 05. 27. (hétfő)	A természetes gyermek létszám csökkenését figyelembe véve kimutathatóan több gyermek részt vétele a nyári gyermekétkeztetési programban	Állami, önkormányzati források elmaradása, csökkenése Pályázati források felkutatása	Anyagi fedezet megléte	Együttműködési megállapodás megkötése a helyi Gyermekjóléti Szolgálattal
2	Mindig a gyerek az első körében nagy anyagi terhet jelent a tanévkezdés	Minden gyermek jusszon hozzá a tanévkezdés előtt a megfelelő eszközökhöz, felszereléshez	Gyermekvédelmi ellátásokról szóló rendelet	1488/2016. (IX. 2.) Korm. határozat a Gyermkek Számára Biztonságos Internetszolgáltatás megteremtéséről, a tudatos és értéktanteremtő internethasználatról és Magyarországon Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájáról	A jelenlegi helyi támogatási rendszer felülvizsgálata, amennyiben szükséges, újfajta megteremtéséről, a tudatos és értéktanteremtő internethasználatról és Magyarországon Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájáról	polgármester, helyi civil egyesületek	2030. 05. 27. (hétfő)	támogatások megvalósulása	pályázatok, támogatások, megfelelő támogatási rendszer kidolgozása	támogatások megvalósulása	Együttműködési megállapodás megkötése a helyi Civil Szervezetekkel
III. A nők esélyegyenlősége											
1	Te tudtad ezt? A nyilvánosságra kerülő családon belüli erőszak növekedik a településen. Szóbeszéd útján terjedő	Csökkenjen a nyilvánosságra kerülő és a nem nyilvánosságra kerülő esetek száma	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Kezdeményez és a résztvevő partnerek együttesen tartanak felvilágosító és tájékoztató	polgármester	2030. 05. 27. (hétfő)	A nyilvánosságra kerülő adatok csökkenő értékét mutatassanak a 2018-as év adataihoz képest	Anyagi, pályázatok	A mélyszegénységből fakadóan a mindennapi feszültségek csökkentése A családban legalább 1	Együttműködési megállapodás megkötése a Szociális és Gondozási

	információk alapján a nem nyilvánosságra került esetek száma is növekedik.		Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	programokat				fő közfoglalkoztatáshoz jutson	központtal
2	Nem is olyan könnyű visszatérni	A nők visszahelyezkedése a munkaerőpiacra sokszor rendkívül nehéz a GYES/GYED időszak elhelyezkedés lejárata követően. érdeklében.	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Folyamatos felkészülés a visszatérésre, átképzések, képzettség szinten tartása, munka és család közötti egyensúly kialakítására való törekvés.	polgármester, védőnő	2030. 05. 27. (hétfő)	Megvalósult képzések száma, a megjelentek száma.	Pályázat, költségvetés	A polgármester, a védőnő és a családszolgálatos folyamatosság együttműködése

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Mindenki fontos a település számára	A településen élő idősök közül nagyon sokan zárkóztak el, nem járnak közösségbe.	A cél, hogy információt gyűjtsünk és ezek alapján megfigyeljük közösségi programokat indítsunk.	Igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló helyi önkormányzati rendelet	Szociális Szolgáltatás Tervezési Koncepció	- szükséges információk megfogalmazása - adatgyűjtés menetének meghatározása - információk értékelése - programok meghatározása	polgármester	2030. 05. 27. (hétfő)	Nyugdíjas klub létrehozása	vezető személyiség	- Érdeklenség csökkentése - Személyes megkeresés és meggyőzés	Együttműködési megállapodás megkötése a helyi idősök Házával.
2	Az egészség a legfontosabb	Az egészségtelen táplálkozás és a rendszertelen mozgás komoly egészségügyi problémákhoz vezethet.	A sport beiktatása az idősök hétköznapjaiba, az egészséges életmódra való odafigyelés népszerűsítése.	Határozat az Időügyi Nemzeti Stratégiáról	Határozat az Időügyi Nemzeti Stratégiáról	Sportfoglalkozások, sportprogramok, aktív kapcsolódási lehetőségek biztosítása, szervezése.	polgármester	2030. 05. 27. (hétfő)	A programokon résztvevők száma, infrastrukturális háttér megteremtése.	Pályázati források, anyagi, tárgyi feltételek.	A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől.	Helyi civil egyesületek bevonása, együttműködési megállapodás megkötése

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Hol vagytok, hogy vagytok?	Nincs pontos adatunk a településen élők közül hányan	Az önkormányzat rendelkezzen olyan adatbázissal, amelyből megfigyelhető és	Szociális Szolgáltatás Tervezési	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási	felmérés	polgármester, Gondozási Központ, civil	2030. 05. 27. (hétfő)	Adatbázis létrejötte	Humán, felmérés vezető	Csökkentett emberi ellenállás, nem tetszés, visszaautásítás az	Együttműködési megállapodás a Gondozási
---	----------------------------	--	--	----------------------------------	--	----------	--	-----------------------	----------------------	------------------------	--	---

	vannak fogyatékosok és milyen típusú fogyatékosággal rendelkeznék	fejlesztési irányok kiolvashatók legyenek	Koncepció	Stratégia	szervezetek		adatbázissal kapcsolatban Széles körű tájékoztatás ennek szükségességéről	Központtal
2	Csináljuk együtt A fogyatékkal élő emberek integrációs problémái szerteágazóak.	A fogyatékkal élő emberek integrációjának elősegítése.	Országos Fogyatékosügyi Program	Országos Fogyatékosügyi Program	Civil szervezetek, szociális munkások (hétfő)	2030. 05. 27.	A tanácsadón résztvevők száma. Helyiség biztosítása, pénzügyi, humán tárgyi feltételektől.	Együttműködé si megállapodás megkötése a helyi Civil Szervezetekkel

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

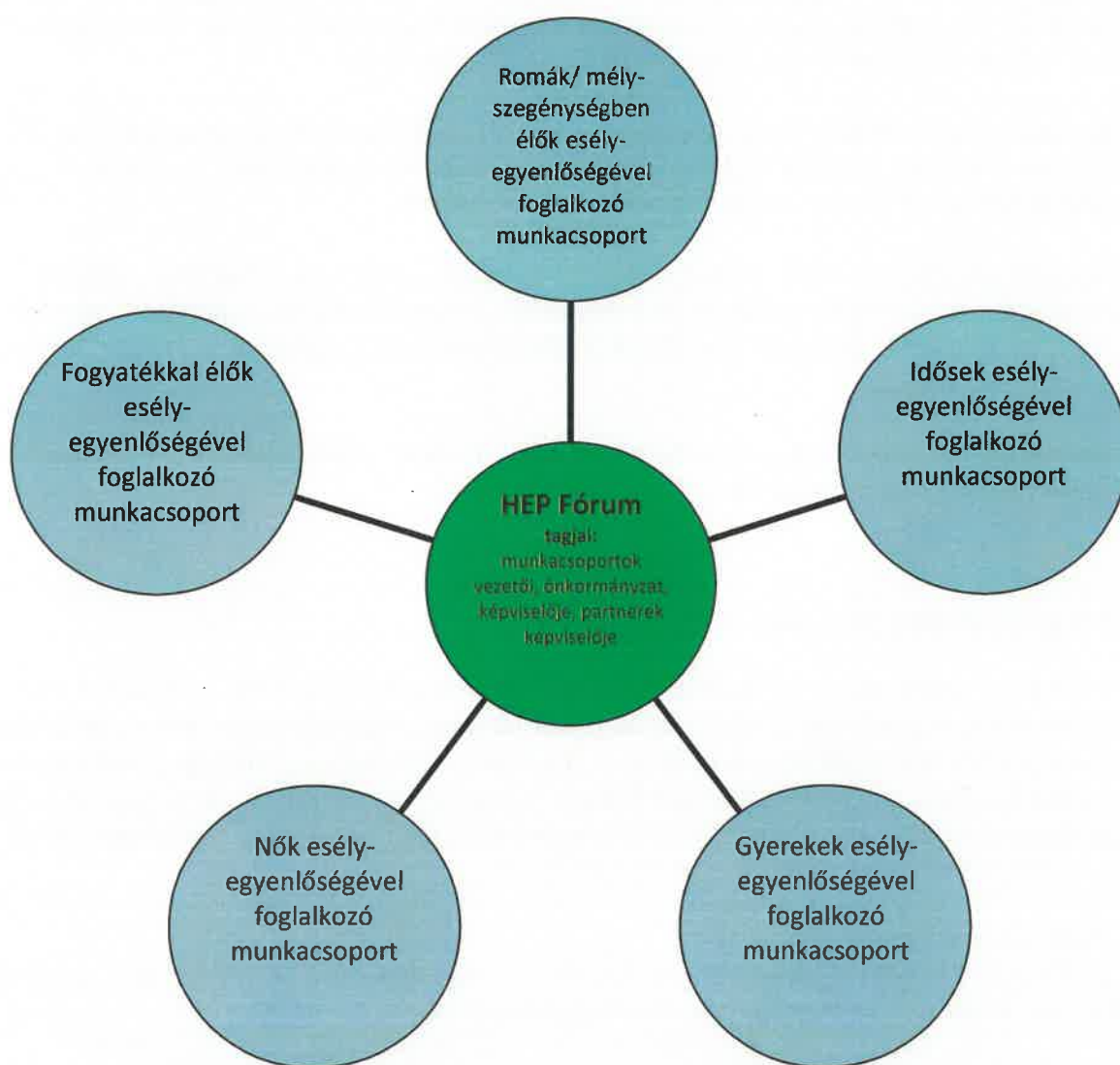
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Köteleessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagykónyi község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Nagykónyi község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és **50/2025. (V. 27.) számú határozatával** elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum: Nagykónyi, 2025. május 27.

Pusztai László
polgármester

NAGYKÓNYI KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

Iktatószám: Nk. 158-8/2025.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V I K I V O N A T

Nagykónyi Község Önkormányzata Képviselő-testületének, a 2025. május 27. napján megtartott **szoron következő nyílt ülésének** jegyzőkönyvéből:

Egyéb kérdés, hozzászólás, javaslat nem hangzik el, Nagykónyi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 5 „igen” egyhangú szavazati aránnyal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül a következő határozatot hozza: (a képviselők száma 7 fő, amelyből 2 fő a távolléte miatt nem vesz részt a szavazásban)

50/2025. (V. 27.) számú Határozat

Nagykónyi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkty.) 31. § (1) bekezdése alapján megtárgyalta, és - az előterjesztés szerinti tartalommal - elfogadta Nagykónyi Község Önkormányzatának a 2025-2030. évekre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

A képviselő-testület kéri a polgármestert, hogy az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program – Ebkty. 31. § (4) bekezdése szerinti – két évente történő áttekintéséről, és szükség esetén felülvizsgálatáról folyamatosan gondoskodjon.

Határidő: azonnal

Felelős: Pusztai László polgármester

Kmf.

Pusztai László s.k.
polgármester

Zemán Tünde s.k.
jegyző

A kivonat hitelélül:

Nagykónyi, 2025. május 27.

Zemán Tünde
jegyző

